

Beleidsnota

2004 - 2009

Bert Anciaux

SPORT

Meer sport in de samenleving
Meer samenleven in de sport

Meer mensen in de sport
Meer sport in de mensen

Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel

	Een gemeenschappelijke vooraf	7
I	Uitgangspunt voor het opstellen van de beleidsnota sport : het regeerakkoord 2004-2009	9
II	Maatschappelijke ontwikkelingen met een impact op de sport.....	10
1	Trends op maatschappelijk vlak	10
1.1	Toenemend individualisme en utilitarisme	10
1.2	Toenemende ontgroening en vergrijzing van de Vlaamse bevolking	10
1.3	De interculturele samenleving	11
1.4	Wijzigend vrijetijdsgedrag	11
1.5	De afnemende fysieke fitheid	11
1.6	Het ecologisch bewustzijn	12
1.7	Mondialisering, commercialisering en mediatisering	12
2	Het maatschappelijk belang van de sport	13
2.1	Belang van de sport voor de Vlaamse overheid	13
2.2	Het maatschappelijk belang van topsport	13
2.3	De gewijzigde context van topsport	14
III	Vaststellingen betreffende de sport in Vlaanderen	15
1	Sport als doel en middel	15
2	Situatie van de sport voor allen	15
3	Situatie van de topsport	16
IV	Ambitie, missie en visie	18
1	Ambitie.....	18
2	Missie	18
3	Visie.....	18

V	Strategische doelstellingen	19
1	Het optimaliseren van het sportklimaat	19
2	Het verhogen van de (beleids)erkenning van (de grote maatschappelijke betekenis van) sport door de Vlaamse overheid.....	20
3	Het verhogen van de efficiëntie en effectiviteit door het streven naar een geoptimaliseerde structuur voor de sport met duidelijk afgebakende beleidsverantwoordelijkheden.....	21
3.1	Het creëren van een eigen Vlaams sport voor allen-sportmodel.....	21
3.2	Het creëren van een eigen Vlaams topsportmodel.....	21
3.3	Overleg en wetenschappelijke onderbouwing	23
4	De sportparticipatie verhogen via een doelgericht sport voor allen beleid.....	26
5	De kwaliteit van het sportaanbod verbeteren in hoofde van alle actoren en op alle niveaus.....	26
6	Het voeren van een planmatig sportinfrastructuurbeleid	27
7	Het voeren van een voorwaardenscheppend en integraal topsportbeleid	28
8	Het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle niveaus.....	29
8.1	Vrijwaring van de integriteit van de jeugdsport.....	29
8.2	Het promoten van gezonde sportbeoefening en lichaamsbeweging.....	30
VI	Kritieke succesfactoren	32
1	Ondersteuning van de sportclubs als bouwstenen van de sport	32
2	Verhoging van de kwaliteit van de sportbegeleiding in het algemeen en in de sportclub in het bijzonder, met prioritaire aandacht voor de jeugd	33
3	Heroriëntering en professionalisering van het lokaal en provinciaal sportbeleid in functie van het doelgericht sport voor allen beleid	33
4	Professionalisering en het ontwikkelen van een partnership met de sportfederaties	34
5	Herwaardering en ondersteuning van het vrijwilligerswerk in de sport ...	35
6	Aandacht voor doelgroepen en diversiteit in de sport	35
7	Het erkennen en ondersteunen van de school- en studentensport als een kwaliteitsvolle schakel in het doelgericht sport voor allen beleid.	36

8	Het verder stimuleren van een planmatige aanpak van de infrastructuur-inplanting en -uitbouw en van het optimaal gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur (ook in scholen)	37
9	Erkenning van het belang van sport en bewegen door het departement Volksgezondheid.....	38
10	Gelijke behandeling van de verschillende sporten in de media.....	38
11	Onderhandelingen aanknopen i.v.m. het beter afstemmen van de noden van de sport met andere beleidsdomeinen i.v.m. ruimtelijke ordening en leefmilieu	39
12	Implementatie van het Actieplan Topsport Vlaanderen 2016.....	40
13	Het opstellen van een specifiek actieplan voor de jeugdwerking van voetbalclubs.....	41
14	Het stimuleren en ondersteunen van beleidsvoorbereidend en toegepast sportwetenschappelijk onderzoek	42
15	De splitsing van de resterende unitaire sportbonden	42
VII	Overige actiepunten.....	43
1	Onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een eventuele kandidaatstelling voor de organisatie van de Olympische Spelen in Vlaanderen.....	43
2	Het ontwikkelen en uitbouwen van internationale betrekkingen op het gebied van sport.....	43
3	Het heroriënteren van de Lottogelden naar het Vlaams beleidsniveau.....	44
VIII	Fasering van het sportbeleid.....	45
IX	Bijlage 1: Topsportactieplan Vlaanderen 2016.....	46
1	Algemeen kader en fasering.....	46
2	Vastleggen (=beslissing van de Vlaamse Regering) van de sporttakken die als topsport gesubsidieerd worden voor de periode 2005-2008.....	47
3	Topsportscholen.....	49
4	Bloso-tewerkstellingsproject Topsport	54
5	Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs.....	55
6	Pool van toptrainers.....	55

7	Tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport.....	56
8	Begeleiding en ondersteuning van de topsportfederaties.....	57
9	Opleiding en bijscholing van trainers in functie van begeleiding van elitesporters en beloftevolle jongeren.....	62
10	De Olympische ploegsporten.....	63
11	Vorbereiding Vlaamse topsporters met een handicap op de Paralympics.....	64
X	Bijlage 2 : Geraadpleegde documenten.....	67

Een gemeenschappelijke vooraf

Verscheidenheid als eenheid

Een opsomming van onze bevoegdheden cultuur, jeugd, sport en Brussel klinkt bijna als de ledenlijst van een toevallig clubje. Men moet dus geen beleidsdeskundige zijn om de grote verschillen tussen deze vier aan te voelen. Achter elk van deze bevoegdheden schuilt immers een eigen wereld, bevolkt met typische actoren, specifieke doelstellingen, knelpunten en verwachtingen, aparte structuren, eigenzinnige gewoonten en dito beleidsinstrumenten.

Zo verzamelt cultuur een lange reeks belangrijke subthema's, het jeugdbeleid vertrekt vanuit het perspectief van een leeftijdsgroep, bij de sport vinden we o.a een niet gemakkelijke co-habitatie van top- en breedtesport en Brussel is een begrensde maar tegelijkertijd levensbreed territorium. Elke bevoegdheid verwacht van ons dat we een aparte en specifieke bril opzetten, om de werkelijkheid en maatschappelijkheid vanuit een even specifieke invalshoek te beschouwen en te behandelen. En er leeft vier keer hoop op een slagkrachtig beleid en een voor iedereen genereuze minister.

Kortom: cultuur, jeugd, sport én Brussel verdienen ten volle een op maat gemaakte aanpak. Die krijgen ze ook, want wij ontwikkelden voor elk van hen een aparte beleidsnota. Het is onze uitgesproken bedoeling om voor elk van deze bevoegdheden een eigen en herkenbaar beleid te voeren.

De eenheid der verscheidenheid

Maar in al deze verscheidenheid vinden we toch heel wat gemeenschappelijke elementen. Dat is logisch, want onze bevoegdheden bevinden zich in een zelfde maatschappelijke ruimte én ze maken deel uit van een gedeeld politiek project, de Vlaamse regeerverklaring. Als aanloop naar de voorstelling van de vier beleidsnota's, willen we graag een aantal van deze gemeenschappelijke eigenschappen belichten en beklemtonen.

Als uitgangspunt kiezen we resoluut voor een offensieve, positieve benadering. Onze beleidsnota's vertrekken van een geloof in de kracht van en niet de klacht over mensen en hun projecten.

Deze kracht vinden we bij uitstek in het rijke verenigingsleven dat eveneens onze beleidsnota's verbindt. Cultuur, jeugd, sport én Brussel zijn gekenmerkt door vele en uiteenlopende verenigingen. Ze vormen een levendig sociaal kapitaal, ze engageren zich vaak in lokale en Vlaamse beleidsprojecten. Ze leveren expertise maar bovenal bieden ze aan honderden duizenden Vlamingen een ruimte om hun eigen projecten te monteren. We willen hen daarvoor (h)erkennen en intensief betrekken bij de beleidsvoering.

Onze beleidsnota's getuigen ook ondubbelzinnig van een dialogerende bestuursstijl. We maken deze keuze om twee redenen: daardoor wordt ons beleid beter, maar tegelijkertijd geven we uitdrukking aan ons geloof in een interactief beleid, met actieve burgers als mede-eigenaars en mede-regisseurs van hun eigen spel.

Ook het stimuleren van meer interculturaliteit is een sterk leidmotief. We kiezen resoluut voor een samenleving waarin diversiteit en verschillen gestimuleerd en als noodzakelijke maatschappelijke en menselijke waarden geapprecieerd worden.

We stellen ons wel kritische vragen over het bereik van onze beleidsinspanningen én deze van vele door ons ondersteunde verenigingen en instellingen. We weten dat er nog steeds belangrijke maatschappelijke groepen zijn die te weinig genieten van de inspanningen die onze gemeenschap doet. Daarbij denken we aan mensen in armoede, sommige etnische minderheden, mensen met een handicap en andere. Deze bekommernis krijgt hopelijk concrete en effectieve antwoorden.

Nooit tevoren beschikte Vlaanderen over zoveel steunpunten en bovenbouworganisaties. Dat vinden we goed maar nog niet goed genoeg. We houden hier vooral een pleidooi voor meer synergie. We nodigen deze (vaak nog nieuwe structuren) uit om zich veel meer in netwerkverbanden te organiseren en ons als beleidsvoerders adequaat te ondersteunen, te helpen bij de uitvoering van de (ook vaak recente regelgeving) en te voeden met ideeën. We willen daarbij heel uitdrukkelijk verwijzen naar het grote belang van gezamenlijke, sectoroverschrijdende databanken en de actieve ontsluiting van informatie. Deze inspanningen moeten op korte termijn leiden naar veel ruimere participatie.

De internationale dimensie is nadrukkelijk aanwezig. Meer Vlaanderen in Europa in de wereld, maar evenzeer meer van de wereld in Vlaanderen zijn adagio's die concrete vertaling zullen krijgen.

Onze beleidsnota's zijn geen geïsoleerde projecten; cultuur, jeugd, sport en Brussel zijn geen eilanden in een beleidsoceaan. In bijna al hun geledingen zijn ze gehecht aan vele andere sectoren en niveaus. Daarom piekt de roep en hoop op meer dwarsverbanden in bijna elk hoofdstuk. We willen hierbij een lans breken voor de aanleg van vele beleidskruispunten en -rotondes, waarop diverse betrokkenen bij een gemeenschappelijk beleidsproject elkaar op een veilige, vlotte en vooral efficiënte wijze ontmoeten. Vanuit onze bevoegdheden engageren wij ons bewust voor zulke open samenwerking, zowel met onze Vlaamse als federale collega's.

Niet al onze aspiraties zijn meteen te vertalen in operationele doelstellingen. Voor sommige aspecten willen we bewust tijd nemen voor meer en diepgaandere verkenning. Er zijn tal van interessante en prikkelende concepten die we de komende jaren zullen analyseren en toetsen op hun potenties.

Een onbescheiden bescheidenheid

Meer dan ooit beseffen we dat de aspiraties die we in deze beleidsnota's formuleren hoog en breed klinken. Maar tegelijkertijd zijn ook in onze bevoegdheden de financiële marges beperkt. Onze beleidsnota's leggen daarom meer een focus op het adequaat en efficiënt (her)oriënteren van de bestaande middelen, dan op grote nieuwe projecten, behoudens topsport.

Toch zijn we niet bescheiden, want voor onze vier beleidsbevoegdheden opteren we voor duidelijke maar zeker geen gemakkelijke doelstellingen. We kozen bewust niet voor de weg van de minste weerstand. We appelleren aan de creativiteit en de volharding van alle betrokkenen, zowel binnen als buiten de Vlaamse overheid. Enkel via een ruim bondgenootschap zullen we deze aspiraties kunnen verwerkelijken. Daarvan zijn we afhankelijk, daarop stellen we onze hoop. En daarmee uiten we ook onze bescheidenheid.

I Uitgangspunt voor het opstellen van de beleidsnota sport : het regeerakkoord 2004-2009

- in overleg met onder meer de sportclubs en hun federaties, de gemeenten en het onderwijsveld een eigen Vlaams sportmodel uitwerken dat aandacht besteedt aan kwalitatieve opleiding, aangepaste infrastructuur en een duurzame financiering
- sportparticipatieverhoging (o.a. personen met een handicap, kansengroepen) via een actieve sensibilisatie voor sportbeoefening in clubverband. Verlaging van financiële drempels zoveel als mogelijk
- modernisering regelgeving
- bijdrage tot sportvernieuwing
- de taak van het Bloso richten op :
 - exploitatie van de landelijke sportcentra
 - opleiding van trainers en begeleiders
 - uitvoering van het sport voor allen-beleid
 - uitvoering van topsportbeleid
 - uitvoering van sportpromotie-acties
- vermindering van het aantal regels en de controle erop (voor federaties en gemeenten) (sterker richten op kwaliteit)
- aanmoediging jeugdsport door stimulering van de kwaliteit van de begeleiding in de sportclubs
- efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur (scholen en gemeenten)
- hoogwaardige ondersteuning van jonge beloftevolle sporters (topsportscholen, ...) geeft jonge beloftevolle talenten alle kansen om een sportloopbaan uit te bouwen
- continuering topsportbeleid en verdere uitbouw ervan in samenwerking met de sportfederaties, het Olympisch en Interfederaal Comité, de universiteiten en hogescholen
- onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een eventuele kandidaatstelling voor de organisatie van de Olympische Spelen in Vlaanderen.

II Maatschappelijke ontwikkelingen met een impact op de sport

Meer bewegen/meer sport maakt een samenleving en haar burgers gelukkiger

1 Trends op maatschappelijk vlak

1.1 Toenemend individualisme en utilitarisme

De huidige samenleving wordt gekenmerkt door een toenemend individualisme. Het individu wordt als maatstaf genomen. Wat belangrijk en waardevol is, wordt niet langer via traditie overgedragen, maar wordt meer en meer door het individu zelf bepaald. Deze evolutie is vaak erg problematisch. Op het vlak van topsport hoeft deze evolutie echter niet negatief te zijn, gelet op de maatschappelijke waarde van de topsport. We moeten er echter wel rekening mee houden. Het zijn niet langer groepen maar individuen die kiezen uit het sportaanbod. Ieder maakt voor zichzelf uit wat sportief waardevol is en waarin hij of zij wil participeren. Voorkeuren zijn minder stuurbaar dan in het verleden. Vastgesteld wordt dat de sportmarkt kosten noch moeite spaart om dit keuzegedrag te beïnvloeden. De sportconsument speelt hier gretig op in, wat aanleiding geeft tot een meer wisselend gedrag, het zogenaamde "zappen op sport". Bijgevolg zullen de wensen van de sportconsument aan belang toenemen in het sportbeleid.

Anderzijds blijkt uit sociologisch onderzoek dat sportclubs en andere verenigingen die de lichaamscultuur promoten erop vooruitgegaan zijn gedurende de laatste twee tot drie decennia. Participeren in het verenigingsleven, ook in sportclubs, maakt van mensen meer verdraagzame en betrokken burgers. In het licht van dit gegeven zullen we, om het sociaal-maatschappelijk bewustzijn van jongeren te versterken, de sportclubs promoten.

Onze maatschappij wordt eveneens gekenmerkt door een utilitaristisch denken en handelen. Er wordt veel belang gehecht aan materiële welvaart, economische productiviteit, efficiëntie en concurrentiekracht. Waarden als trouw, onbaatzuchtigheid en fair-play verliezen hun aantrekkingskracht. Deze evolutie staat haaks op de nood aan inzet van vele tienduizenden vrijwilligers, zonder wie er van de sport geen sprake zou zijn. Bovendien brengt het sportgebeuren vele tienduizenden vrijwilligers op de been waardoor waarden als trouw, onbaatzuchtigheid en fair play geen dode letter blijven.

1.2 Toenemende ontgroening en vergrijzing van de Vlaamse bevolking

De bevolkingspiramide toont het typische profiel van een verouderde bevolking: een zware top en een smalle basis. De veroudering van de totale bevolking zet zich door. Hierin vinden twee bewegingen tegelijk plaats: een ontgroening en een vergrijzing. Anders gezegd: het aandeel van de groep jonger dan twintig in de bevolking (22,4%) krimpt terwijl het aandeel van vijftenzestigplussers stijgt. In vergelijking met de andere gewesten zijn er naar verhouding minder jongeren onder de twintig in Vlaanderen. Volgens demografische prognoses zal dat aandeel nog verder dalen, waardoor Vlaanderen ook in de toekomst de meest ontgroende regio blijft. Het aandeel 65-plussers bedraagt momenteel 17 procent. Naar verwachting zal dit aandeel reeds de volgende jaren het sterkst toenemen in Vlaanderen, waar de vergrijzing nog duidelijker wordt. De bevolking in Vlaanderen (5 995 000) zal de komende decennia eerst lichtjes toenemen (tot 6,175 miljoen in 2030) om nadien lichtjes te dalen (6,070 miljoen in 2050). De verhouding tussen de niet-actieve en de potentieel actieve leeftijdsgroepen zal de komende jaren min of meer op hetzelfde peil blijven, maar nadien zou volgens prognoses de groep niet-actieven zwaarder gaan doorwegen. Dit is natuurlijk voor een deel te wijten aan de zogeheten grijze druk veroorzaakt door het toenemend aantal 65-plussers. Daarbij valt het groeiend aandeel 80-plussers op binnen de oudere bevolking. Belangrijk ook is dat de jonge leeftijdsgroep die zich de komende jaren op de arbeidsmarkt zal aandienen kleiner zal zijn dan de groep die de pensioenleeftijd bereikt.

Beide trends, vergrijzing en ontgroening, zullen in de komende decennia een invloed uitoefenen op de wijze van sportbeoefening. Bij de recreatieve sportbeoefening zal meer aandacht dienen besteed te

worden aan het stimuleren van een levenslange sportbeoefening in kwaliteitsvolle omstandigheden. 65-plussers hebben meer tijd en geld, zijn meer gemotiveerd om iets aan hun gezondheid te doen en stellen kwalitatief hoge eisen.

Het aandeel van de vijftigplussers in de totale populatie (33%) zal nog toenemen. Deze groep blijft langer dynamisch (actieve levenshouding) en beschikt over een ruim financieel budget. Bovendien is 75 procent van de vijvenvijftigplussers niet meer actief op de arbeidsmarkt en beschikt bijgevolg over veel vrije tijd. Deze (tijdelijke) trend biedt mogelijkheden voor het sportbeleid, met als consequentie een aanpassing van het sportaanbod aan deze specifieke bevolkingsgroep.

De vergrijzing zal zich waarschijnlijk ook voordoen in de wedstrijdsport, dat minder dan voorheen het exclusieve domein van jongeren zal zijn omdat wedstrijden voor specifieke (oudere) leeftijdscategorieën waarschijnlijk aan populariteit zullen winnen.

De ontgroening vormt een uitdaging voor de sportsector. Het zal niet alleen voor de jongeren zelf, maar ook voor de sportsector van wezenlijk belang zijn om de regelmatige sportbeoefening door jongeren intensief te promoten en te stimuleren zodat het aandeel van de jongeren in de sportpopulatie op peil gehouden wordt.

1.3 De interculturele samenleving

De term 'multiculturele samenleving' is geen lang leven meer beschoren. Daar lijken velen het over eens te zijn. Daarom pleit ik al enkele jaren voor de term 'interculturele samenleving'; een samenleving bestaande uit individuen met een verschillende culturele achtergrond. De weg van multicultureel naar intercultureel is niet eenvoudig, maar ik ben er steeds meer van overtuigd dat dit de enige weg is om zonder te veel kleerscheuren deze periode door te maken. Het is hiervoor tijd, dringend tijd. Het concept van een multiculturele samenleving leidt immers tot een verdergaande segregatie, hiertoe aangezet door zowel de voor- als tegenstanders ervan. Een multiculturele samenleving gaat immers te veel uit van een gedoogbeleid: "ik verdraag jou als jij mij tolereert". Vervreemding is hoe dan ook het effect van multiculturaliteit. Een interculturele samenleving werkt aan het samen-leven van mensen en culturen. Dit concept gaat ervan uit dat culturen maar kunnen evolueren als zij -zo natuurlijk maar vergaand mogelijk- zich bewust laten voeden door, en zélf interessant voedsel geven aan andere culturen. Het heeft dus bijna niks te maken met een exotische of idealistische inkleuring van interculturaliteit, maar met een harde realiteit die elke van ons verplicht ernstige inspanningen te leveren.

Investeren in gemeenschapsvorming, culturele activering, elke mens centraal stellen en vooral meer doen dan erover praten, vormen belangrijke aanzetten tot een reële, positieve interculturele samenleving. Sport kan hier een belangrijke rol in spelen.

1.4 Wijzigend vrijetijdsgedrag

Mede als gevolg van een veranderende arbeidsinvulling (deeltijdse banen, flexibele werkregeling, arbeidsduurvermindering, etc) blijft de beschikbare vrije tijd toenemen. Maar ook de vrije tijd is meer en meer onderhevig aan de regels van de flexibiliteit. Voor de sportbeoefening, die vaak in georganiseerd verband gebeurt, is dit een bedreigende evolutie. Andere vrijetijdsvormen (computerspelletjes, internet, muziek, tekenacademie, etc) hebben vaak een geïndividualiseerd karakter en zijn meer utilitaristisch ingesteld. Ze betekenen dan ook een ernstige concurrentie voor de sport.

Er ontwikkelt zich tevens een tendens tot het verlaten van het klassieke sportpatroon, waarbij de consument zich toelegt op een bepaalde sport in een bepaalde club en deze trouw blijft. De consument zoekt nu meer kortdurende bewegingsmomenten, waarbij hij ten opzichte van de organisatie of club geen enkel engagement opneemt. Hij vlindert van club naar club of van organisatie naar organisatie en proeft van het leuke aanbod. Dit verschijnsel doet zich vooral voor bij de jeugd en vormt een bedreiging voor een levenslange sportbeoefening in clubverband.

Dit toegenomen vrijetijdsaanbod is anderzijds ook een opportuniteit voor de sportsector. De intrinsieke waarde van sport is voldoende groot (maatschappelijk, vormend, sociaal, ...) om aan deze concurrentie het hoofd te bieden op voorwaarde evenwel dat een dynamisch kwaliteitsproduct wordt aangeboden.

1.5 De afnemende fysieke fitheid

Er dient gewaarschuwd te worden voor een tendens tot overgewicht die een negatieve invloed heeft op de volksgezondheid. In Vlaanderen heeft 44 procent van de volwassen bevolking (+ 18 jaar) te kampen

met overgewicht (BMI > 25), dat wil zeggen dat hun gewicht te hoog is in functie van de lichaamslengte. 11 procent van de bevolking lijdt aan zwaarlijvigheid (BMI > 30). De gemiddelde BMI waarde van de volwassen bevolking bedraagt 24,8 en stijgt in functie van de leeftijd. Deze tendens is het gevolg van een wijzigend voedingspatroon en een groeiende bewegingsarmoede. Enkele andere gezondheidsindicatoren (hypertensie, cholesterol, ...) zijn ook onrustwekkend en dit terwijl bij de mannen in elke leeftijdscategorie minstens 40 procent niet het voorgeschreven fysiek activiteitsniveau haalt met uitschieters voor de jongste volwassenen (61%) en de 60-plussers (meer dan 80%). Voor de vrouwen haalt in elke leeftijdscategorie minstens 66 procent dit niveau niet met uitschieters bij de jongste leeftijdscategorie (84%) en vanaf 55 jaar (meer dan 80%).

Overgewicht leidt tot cardiovasculaire en orthopedische aandoeningen, waarvoor preventief en curatief heel wat gespenseerd wordt vanuit het departement Volksgezondheid (o.a. de terugbetaling van cholesterol- en triglyceridenverlagende middelen), terwijl gekend is dat fysieke activiteit HDL-cholesterol (de goede) doet stijgen en de LDL-cholesterol (de slechte) en triglyceriden doet dalen. Tevens hebben studies uitgewezen dat fysieke activiteit voor 60-plussers een anabool effect heeft en preventief werkt tegen osteoporose.

Opeenvolgende studies wijzen ondubbelzinnig ook op een negatieve evolutie van de fysieke fitheid bij de jeugd. Dit kan verklaard worden door de steeds toenemende impact van moderne informaticatechnologieën op het vrijetijdsgedrag van jongeren (SMS, internet, e-mail, ...). De 'barometer van de fysieke fitheid van de Vlaamse jeugd', waarbij in het voorbije decennium duizenden jongeren werden getest, heeft aangetoond dat Vlaanderen slecht scoort op het vlak van fysieke fitheid (1999). Bloso zal in het najaar van 2004 opnieuw de fysieke fitheid van de Vlaamse jeugd meten. Het is van belang dat ook in de toekomst het barometeronderzoek wordt voortgezet om de evolutie van de fitheid van de Vlaamse jeugd van nabij te volgen.

Bij jongeren onder de 18 jaar gelden de BMI normen, zoals gebruikt voor volwassenen, niet. Onderzoek uit 1996-'97 heeft echter uitgewezen dat 11,5 procent van de jongens en 12,7 procent van de meisjes met overgewicht kampt. Onder de 18 jaar lijdt reeds 2,1 procent van de jongens en 1,6 procent van de meisjes aan zwaarlijvigheid (obesitas). Recent onderzoek stelt hier een stijgende evolutie vast. Deze tendens kan op termijn een bedreiging vormen voor de volksgezondheid.

1.6 Het ecologisch bewustzijn

Het ecologisch bewustzijn bij de bevolking groeit, zonder dat dit nadrukkelijk gepaard gaat met een overeenstemmend gedrag. Mede als gevolg van een utilitaristische en prestatiegerichte maatschappijvisie stijgt de vraag naar sportbeleving in de natuur en naar stille sportvormen. De burger wil meer en meer ontsnappen aan het jachtige ritme en zoekt ontspanning / avontuur in symbiose met, maar vaak ook in confrontatie met de natuur. Het verzoenen van deze tegenstellingen (sport/natuur) vormt een belangrijke uitdaging voor de toekomst.

1.7 Mondialisering, commercialisering en mediatisering

Door de mondialisering heeft de sport een belangrijke economische impact verworven. De (beeld)media spelen hierbij een determinerende rol. De organisatie van grote internationale sportmanifestaties vergt enorme investeringen. Het gevaar is reëel dat kleinere landen of regio's hiervoor niet meer in aanmerking komen.

De doorgedreven commercialisering kan eveneens een bedreigende factor worden voor de sport. Topclubs worden enerzijds geconfronteerd met de druk en de invloed van internationale makelaars, managementbureaus en commerciële spits technologie en anderzijds zijn ze vaak nog amateuristisch georganiseerd, waarbij vaak beroep gedaan wordt op vele vrijwilligers. Deze tegenstelling (soms vermenging), zakelijke belangen tegenover waarden van de sport, is nefast voor de herkenbaarheid en authenticiteit van de sport. De waarden van de sport, mede van belang voor het sociale weefsel, dienen opnieuw gestimuleerd en beklemtoond te worden.

De mediatisering van de topsport is niet meer uit de hedendaagse maatschappij weg te denken en zal voor een groot deel de richting van de topsport in de komende decennia sturen. Een positief gevolg van deze mediatisering is dat topsport vaak ook een groeipool wordt voor de recreatiesport. Het nadeel is dat er veel minder tot geen media-aandacht gaat naar de kleine en minder bekende sporten, waarvan de beeldimpact inderdaad kleiner is, maar die evenzeer een waardevolle invulling betekenen van een gezonde en authentieke sportbeoefening.

De media-aandacht voor sport creëert anderzijds kansen en opportuniteiten om een gerichte sportpromotie te voeren en zo de sportparticipatie van de bevolking te verhogen.

2 Het maatschappelijk belang van de sport

Investeren in sport is investeren in de leefbaarheid van de samenleving. De meeste sociale problemen in een samenleving komen voort uit een vroegere verwaarlozing van een sociale dimensie. Een voortdurende koestering van de sociale dimensie in de samenleving is dan ook maatschappelijk eigenbelang. Die koestering bestaat niet alleen uit het tegengaan van werkloosheid en structurele armoede, maar ook uit het versterken van de sociale participatie en integratie en het bestrijden van de "verzuring" in de samenleving. Arbeid en scholing verdienen in dit verband zonder meer de meeste zorg. Maar daarnaast moet ook permanent aandacht besteed worden aan die terreinen in de vrijetijdssfeer - buiten het werk en de school - waar vele mensen formele en informele contacten aangaan. Afgaande op de mate van betrokkenheid kan worden gesteld dat de meeste van die contacten voorkomen in de sport.

Op termijn kunnen investeringen in de sport dan ook worden terugverdiend doordat de sportwereld direct of indirect kan bijdragen tot het voorkomen of terugdringen van dure maatschappelijke problemen (inclusief gezondheidsproblemen ingevolge bewegingsarmoede). Met andere woorden, sportbeoefening is niet alleen een fundamenteel recht voor iedereen, de overheid dient de sport in te zetten omwille van haar maatschappelijke betekenis en van de vele manieren waarop de samenleving er kan van profiteren. Bovendien is sport leuk. In een samenleving als de onze is sport een aangelegenheid die het leven van velen er aangenamer op maakt. Alleen dat al is essentieel als doelstelling, zeker in vergelijking met de waardering die andere beleidssectoren te beurt valt.

2.1 Belang van de sport voor de Vlaamse overheid

Geen enkele sector van het maatschappelijk gebeuren telt zoveel deelnemers, activiteiten en structuren als de sportsector (23 861 sportclubs en verenigingen met samen (1,4 miljoen leden). Zo is de actieve deelname aan sport gevoelig toegenomen: 61 procent van de 6- tot en met 18-jarigen doet minimaal één uur per week op jaarbasis aan sport en 38 procent van de volwassenen ouder dan 18 doet meerdere keren per maand aan sport. Deze maatschappelijke relevantie bestaat mede dankzij de onbaatzuchtige inzet van 313 000 vrijwilligers. Sport is zonder twijfel het belangrijkste sociale gebeuren in Vlaanderen.

Recent studiemateriaal bevestigt de economische relevantie van sport. De economische impact van de sportclubs alleen is al goed voor 118,9 miljoen euro. Daarnaast blijkt eveneens dat er anno 2004 28 470 bezoldigde werknemers actief zijn in de Vlaamse sportclubs. Slechts 6 procent van alle sportclubinkomsten worden gegenereerd via overheidssubsidiëring. Ondanks het feit dat de 308 Vlaamse gemeenten, naast het gratis of tegen gereduceerd tarief ter beschikking stellen van sportinfrastructuur, samen meer dan 7 051 000 euro directe subsidie aan sportclubs toekennen (een gemiddelde van 597 euro per gesubsidieerde sportclub), ervaren de sportclubs deze overheidssteun als onvoldoende.

Tegenover dit alles staat de ontvullende vaststelling dat het aandeel van sport in de Vlaamse begroting van de vorige regeerperiode slechts 0,4 procent bedroeg. Sport moet dan ook in het licht van de grote maatschappelijke betekenis op de politieke agenda geplaatst worden en meer financiële middelen toegekend krijgen.

2.2 Het maatschappelijk belang van topsport

De maatschappelijke betekenis van topsport uit zich allereerst in de relatie met de sport voor allen, vooral door het grote aantal actieve deelnemers aan en toeschouwers bij sportactiviteiten. Zonder een brede en goede basis is topsport vrijwel onmogelijk. Topsport kan niet bestaan zonder de aanwas en ontwikkeling van nieuw talent binnen de sportclubs. Omgekeerd heeft sport voor allen ook behoefte aan topsport, vooral vanwege de aantrekkingskracht die topprestaties op de jeugd kunnen hebben.

De maatschappelijke betekenis van topsport laat zich verder schetsen vanuit drie dimensies:

- de individuele ontplooiing van degenen die bovengemiddeld sportief begaafd zijn (de intrinsieke betekenis van topsport). Deze functie is bij de gewone sportbeoefenaar niet veel anders, want die probeert zijn grenzen ook te verleggen; wel is de dimensie verschillend;
- de sociaal-culturele dimensie. Topsport is niet alleen topamusement (op tv bijvoorbeeld), maar levert ook een bijdrage aan de passieve recreatie en de sociale cohesie en integratie in de samenleving.

Aan topsport zijn immers specifieke functies verbonden: -topsport en topsportmanifestaties zijn een middel tot verhoging van de internationale (h)erkenning en vormen een belangrijke mogelijkheid tot promotie van een stad of regio (city-marketing);

- topsport vervult een voorbeeldfunctie met als belangrijkste kenmerk dat zij bij toeschouwers enthousiasme voor sportbeoefening opwekt;
- topsporters zijn (net als popsterren) identificatiemodellen; hun gedrag beïnvloedt anderen (vooral jongeren);
- topsport is een belangrijke vorm van passieve recreatie;
- topsportprestaties dragen bij tot een positieve nationale trots; zij geven Vlamingen/Belgen de mogelijkheid zich te identificeren met succes;
- topsportprestaties zijn een promotiemiddel, omdat zij leiden tot het verhogen van het prestige van Vlaanderen/België in het buitenland;
- topsport wekt emoties op (ook) bij de toeschouwers; aldus is het een hulpmiddel tegen de "verzuring van de maatschappij".
- de economische betekenis van topsport voor de samenleving, die zowel in financiële zin als op het gebied van de werkgelegenheid is gegroeid dankzij de sterk gestegen publieke belangstelling.

2.3 De gewijzigde context van topsport

Topsport is in de loop van de recente tijd sterk veranderd: de plaats van de topsport in de samenleving is sterk gewijzigd evenals de omstandigheden waaronder topsport plaatsvindt; internationaal is het prestatieniveau sterk gestegen en is de concurrentie sterk toegenomen; ook de commercialisering, de verzakelijking en de professionalisering zijn sterk toegenomen. Organisatorisch zijn er eveneens veel wijzigingen: topsport is steeds meer een (bijzondere) markt van vraag en aanbod aan het worden (cfr. transfert van spelers en atleten), voornamelijk onder invloed van de media. Daarenboven wordt topsport (normen, organisaties, ...) steeds meer en meer internationaal bepaald (globalisering en EU-regelgeving).

III Vaststellingen betreffende de sport in Vlaanderen

De sport kan veel bijdragen tot het welzijn van de Vlaamse samenleving.

1 Sport als doel en middel

Sport is niet langer alleen een doel (bewegen, spel, competitie) op zich. Sport is ook geëvolueerd naar een middel om brede maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Sport werkt gezondheidsbevorderend, verhoogt de levenskwaliteit en heeft een opvoedende en sociale waarde. Sport kan een hulpmiddel zijn tegen de "verzuring" van de maatschappij en bijdragen tot integratie. Sport en topsport kunnen het "gemeenschapsgevoel" versterken.

In het licht van deze betekenissen en functies van sport is het evident dat er raakvlakken zijn met andere beleidsdomeinen en beleidsvelden, waaronder onderwijs (opvoeding door sport, schoolsport, topsport-scholen), welzijn, volksgezondheid, inburgering, jeugd,

2 Situatie van de sport voor allen

Anno 2004 doet 46 procent van de Vlamingen regelmatig aan sport. Hiervan sport de helft in een sportclub. Meer bepaald sport slechts een kwart van de Vlamingen regelmatig in clubverband. Meer dan de helft van de Vlaamse bevolking is bijgevolg niet of onvoldoende sportactief en van de sportievelingen zijn er meer dan de helft die niet in clubverband aan sport doen.

De maatschappelijke relevantie van sport is zeer hoog in vergelijking met andere sectoren. Geen enkele sector van het maatschappelijk gebeuren telt zoveel structuren, deelnemers en activiteiten als de sportsector. Vandaag zijn er in Vlaanderen zo'n 23 861 sportclubs. Daarvan zijn er 20 147 sportclubs in de echte betekenis van het woord en 3 714 socio-culturele sportverenigingen. Dit komt neer op een gemiddelde van 77 sportclubs per gemeente, wat wijst op een sterk ontwikkeld netwerk.

In 2003 zijn bij de erkende Vlaamse sportfederaties 1 046 197 leden aangesloten. Sinds 2000 is er opnieuw een constante groei van het aantal aangesloten leden (met 11,6%). Deze stijging is mede te verklaren door het splitsen van een aantal unitaire sportfederaties (Wielerbond Vlaanderen, Vlaamse Vereniging voor Golf, Vlaamse Basketliga). Het aandeel jongeren (tot 19 jaar) aangesloten bij een erkende sportfederatie is eveneens opnieuw in stijgende lijn.

Een enquête bij de Vlaamse sportclubs toont aan dat er 313 000 vrijwilligers zich actief inzetten voor de sportclubs. Daartegenover staat dat 54 procent van alle sportclubs te kampen hebben met een verlies van en een tekort aan vrijwilligers.

Onderzoek naar de sportparticipatie van de Vlaamse bevolking toont aan dat:

- van de schoolgaande jongeren er 14 procent totaal niet aan sport doet gedurende hun vrije tijd;
- van de 6- tot en met 18-jarige sportievelingen er naschools 55 procent maximaal één uur per week sportactief zijn, de sportbeoefening tijdens lessen LO niet meegerekend;
- 84 procent van de mannen tussen 18 tot 24 jaar doet aan sport, maar dit percentage zakt vervolgens spectaculair tot 40 procent bij de 65-plussers;
- slechts 53 procent van de dames tussen 18 tot 24 jaar doet aan sport en dit daalt tot eveneens 40 procent bij de 65-plussers;
- tussen de beide geslachten is er een duidelijk verschil in aantal uren sportbeoefening. Mannen doen op alle leeftijden meer aan sport;
- het aantal uren sportbeoefening toont een duidelijke knik naar beneden voor de categorie werkenden (30- tot 50-jarigen).

In een studie naar de Vlaamse sportclubs werd ook aandacht besteed aan de problematiek van het gebrek aan trainers en vooral gekwalificeerde trainers. Hoewel iedereen het er over eens is dat kwaliteit van primordiaal belang is, blijkt dit op het terrein nog niet zo te zijn. Een kwart van de sportclubs heeft helemaal geen trainer. Van alle sportclubs heeft 75 procent van de sportclubs minimum één trainer. Maar van deze sportclubs (met 1 trainer) heeft 54 procent van deze trainers geen kwalificatie of diploma. Dit betekent dat 62 procent van de Vlaamse sportclubs over niet één gekwalificeerde trainer beschikt. Wat de sportbegeleiding van de jeugd in de sportclub betreft, is het tekort aan gekwalificeerde trainers nog groter. Slechts 47 procent van de clubs (met 1 trainer) beschikt over een jeugdtrainer en van deze jeugdtrainers heeft meer dan de helft (57%) geen diploma.

3 Situatie van de topsport

Vlaanderen scoort op topsport ondermaats, niettegenstaande successen in bepaalde sporttakken (motorcross, veldrijden, wielrennen (ééndagswedstrijden), tennis (vrouwen), triatlon, duatlon, ...). Vlaamse topsporters halen te weinig medailles op Olympische Spelen in verhouding tot onze welvaart (BBP/hoofd) en populatie. België concurreert immers slecht in verhouding tot 11 vergelijkbare landen inzake welvaart en populatie: Australië, Nederland, Canada, Griekenland, Zweden, Noorwegen, Zwitserland en Denemarken halen meer medailles dan België op het totaal van de laatste vier Olympische zomerspelen van Athene (2004), Sydney (2000), Atlanta (1996) en Barcelona (1992). Enkel Finland, Oostenrijk (die beiden sterk presteren op de Olympische winterspelen) en Israël haalden minder medailles dan België.

TABEL 1

SELECTIE VAN VERGELIJKBARE LANDEN VOOR DE EVALUATIE VAN OLYMPISCH SUCCES

LANDEN	Populatie x1000	BBP/CAP \$	Totaal aantal medailles tijdens 3 Olympische Zomerspelen (Sydney, Atlanta, Barcelona, + Athene)	Totaal aantal medailles tijdens 3 Olympische Winterspelen (Salt Lake City, Nagano, Lillehammer)
Australië	19358	23200	125 + 49 = 174	4
Nederland	15981	24400	59 + 22 = 81	23
Canada	31593	24800	54 + 12 = 66	45
Griekenland	10624	17200	23 + 16 = 39	0
Zweden	8875	22000	32 + 7 = 39	12
Noorwegen	4503	27700	24 + 6 = 30	76
Zwitserland	7283	28600	17 + 5 = 22	27
Denemarken	5353	25500	18 + 8 = 26	1
België	10259	25300	14 + 3 = 17	1
Finland	5176	22900	13 + 2 = 15	25
Oostenrijk	8151	25000	6 + 7 = 13	44
Israël	5938	18900	4 + 2 = 6	0

Het sportbeleid en de politiek worden vaak met de vinger gewezen voor ondermaatse topsportprestaties, zoals bijvoorbeeld na de Olympische Spelen van Sydney 2000 en Athene 2004. De praktijk in succesrijke landen wijst uit dat landen hun kansen op topsportsucces door een doelgericht topsportbeleid (investering in begeleiding en ondersteuning) kunnen vergroten. Nederland en Australië, beide succesvol sinds de jaren negentig, hebben grote investeringen gedaan in topsport en hebben bewezen dat topsport wel degelijk maakbaar is. Op de Olympische Spelen in Athene bestond de Belgische delegatie uit slechts 51 topsporters, waarvan weliswaar 43 Vlamingen. Op het moment van de Olympische Spelen in Athene waren 41 elitesporters in dienst bij het Bloso (36 in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport en 5 in het Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs), waarvan 32 met een resultaatsverbintenis t.a.v. sportdisciplines van de zomerspelen (24 behaalden hun selectie) en twee met een resultaatsverbintenis t.a.v. sportdisciplines van de Paralympics. De helft van de Belgische delegatie (13 van de 24 deelnemende Vlaamse elitesporters met een topsportstatuut in een Bloso-project) haalde een finaleplaats (top 8) in Athene, waarvan één medaille (brons voor Ilse Heylen in judo). De twee paralympische atleten in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport haalden beide een medaille (zilver in het discuswerpen voor Gino

De Keersmaeker en brons in de vijfkamp atletiek voor Kurt Vanraefelghem). Dit geeft aan dat het Vlaams topsportbeleid in de voorbereiding tot Athene 2004 in de juiste topsporters investeerde, maar dat hun aantal te laag ligt om reële ambities te koesteren op een groter aantal medailles. Vlaanderen telt dus wel goede, maar te weinig topsporters op internationaal niveau.

De evolutie van de Belgische finaleplaatsen (top 8) op de Olympische Spelen sinds Seoul 1988 (de Spelen van 1980 in Moskou en 1984 in Los Angeles werden telkens door grote topsportnaties geboycot) is als volgt: in 1988 (Seoul) haalde de delegatie van 59 atleten 12 finales (met 15 betrokken atleten: 25%), in 1992 (Barcelona) haalde de delegatie van 68 atleten 17 finales (met 20 betrokken atleten: 29%), in 1996 (Atlanta) haalde de delegatie van 61 atleten 15 finales (met 15 betrokken atleten: 25%), in 2000 (Sydney) haalde de delegatie van 68 atleten 14 finales (met 14 betrokken atleten: 21%) en in 2004 (Athene) haalde de delegatie van 51 atleten 16 finales (met 25 betrokken atleten: 49%). Het is duidelijk dat de strengere selectiecriteria sinds de olympiade 2001-2004, zowel door het Bloso als door het BOIC, tot een sterkere delegatie en relatief meer finaleplaatsen heeft geleid in Athene, in vergelijking met alle voorgaande Olympische Spelen sinds Seoul 1988.

Dit betekent dat op lange termijn verder moet gewerkt worden aan het uitbouwen en optimaliseren van het Vlaams topsportbeleid. Vlaanderen heeft bij de aanvang van het schooljaar 2004-2005 negen topsportscholen waarin 17 Vlaamse topsportfederaties vertegenwoordigd zijn en waarin 450 leerlingen/topsporters voorbereid worden op een topsportcarrière. Met ingang van het schooljaar 2004-2005 werden reeds een aantal maatregelen getroffen om tot een volwaardige topsportschool te komen. Het aanbod inzake studierichtingen werd verhoogd en de uitbreiding van de topsportschool naar de eerste graad van het secundair onderwijs werd gerealiseerd voor atletiek, gymnastiek, zwemmen, volleybal, handbal, tennis, tafeltennis, badminton en judo. Voor tennis en gymnastiek werd de uitbreiding van de topsportschool naar het basisonderwijs gerealiseerd. Ondanks een progressieve optimalisatie van de topsportscholen sinds de start in 1998-1999, blijven een aantal belangrijke pijnpunten het optimaal functioneren van de topsportscholen belemmeren: het vaak ontbreken van een internaat en trainingscentrum/topsportinfrastructuur in de nabijheid van de school, het ontbreken van een coördinator (vrijgesteld van lesopdracht, aangesteld door onderwijs) in de topsportschool die de volledige coördinatie uitvoert met de participerende sportfederaties, onvoldoende adequate ondersteuning van de leerlingen/topsporters via zelfstudiepakketten.

In de ploegsporten stelt zich een specifieke problematiek: het onderscheid tussen professioneel beoefende sporten en minder professioneel beoefende sporten is vaak groot. In de professionele ploegsporten is, vanuit het standpunt van de topsporters zelf, het programma van de nationale ploeg vaak ondergeschikt aan dat van de (Europese) topclubs waar de beste spelers onder contract zijn; de top in de nationale competitie wordt vaak uitgemaakt door maximaal 2 à 3 ploegen en Belgische spelers komen in de nationale topcompetities ondermaats aan bod ten nadele van "goedkopere" buitenlandse spelers.

Recent onderzoek naar het topsportklimaat peilde naar de omstandigheden waarin topsporters en hun trainers hun sport bedrijven. Globaal gezien geven topsporters en hun trainers zelf aan dat hun individuele leefsituatie en de talentontwikkeling het meest voor verbetering in aanmerking komen, gevolgd door meer doorstroming van wetenschappelijk onderzoek, meer mediabelangstelling en een hogere maatschappelijke waardering. Topsporters en hun trainers zijn opvallend tevreden over de kwaliteit van de bestaande topsportaccommodaties, terwijl problemen zich stellen op het vlak van de beschikbaarheid ervan.

IV Ambitie, missie en visie

Ambitie tonen, redelijkheid aan de dag leggen wat betreft succesverwachtingen, verantwoordelijkheid opnemen, voorwaarden scheppen, kwaliteit voorstellen, planmatig werken, complementariteit nastreven, integriteit bewaken

1 Ambitie

“De ambitie is om Vlaanderen te laten uitgroeien tot een regio waar een goed sportklimaat heerst, m.a.w. een regio waar recreëren, bewegen en sporten een vanzelfsprekend en daardoor ook belangrijk onderdeel is van het alledaagse leven van haar inwoners”.

2 Missie

“Een Vlaams (tweesporen) sportbeleid voeren om enerzijds het sportklimaat in Vlaanderen te optimaliseren, en zoveel mogelijk mensen zo regelmatig mogelijk te laten bewegen en sporten in kwaliteitsvolle omstandigheden en om anderzijds de bijzonder getalenteerde sporters optimale ontplooiingsmogelijkheden te bieden om topsportprestaties te leveren op Europees en wereldniveau en dit met de uitdrukkelijke vrijwaring van de integriteit van de sport”.

3 Visie

“In overeenstemming met het bestuursakkoord van 25/4/2003 (kerntakendebat) tussen het Vlaamse, het provinciale en het lokale bestuursniveau de verantwoordelijkheid en de acties brengen op dat niveau waar men optimaal kan instaan voor : kwaliteit, klantgerichtheid, professionalisering en integriteit”. Tussen deze bestuursniveaus wordt complementariteit nagestreefd. Daarenboven zal afstemming met andere departementen (onderwijs, jeugd, ruimtelijke ordening, volksgezondheid, ...) plaatsvinden en wordt complementariteit beoogd. Planmatigheid en wetenschappelijke onderbouwing zullen centraal staan.

V Strategische doelstellingen

Acht strategische doelstellingen worden vooropgesteld :

- Het optimaliseren van het sportklimaat.
- Het verhogen van de (beleids)erkenning van (de grote maatschappelijke betekenis van) sport door de Vlaamse overheid
- Het verhogen van de efficiëntie en effectiviteit door het streven naar een geoptimaliseerde structuur voor de sport met duidelijk afgebakende beleidsverantwoordelijkheden.
- De sportparticipatie verhogen via een doelgericht sport voor allen beleid.
- De kwaliteit van het sportaanbod verbeteren in hoofde van alle actoren en op alle niveaus.
- Het voeren van een planmatig sportinfrastructuurbeleid.
- Het voeren van een voorwaardenscheppend en integraal topsportbeleid.
- Het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle niveaus.

1 Het optimaliseren van het sportklimaat

De aandacht die de noodzaak aan beweging en sport tot nog toe gekregen heeft vanwege het beleid, is ontoereikend. De resultaten van het onderzoek van het Steunpunt "Sport, beweging en gezondheid" zijn dermate zorgwekkend dat dringend werk moet gemaakt worden van een gecoördineerde aanpak waarbij gezondheidszorg, onderwijs, sport, mobiliteit en veiligheid op een beleidsoverstijgende wijze aan deze problematiek een parlementair forum wijden. Ook aan andere departementen zal immers gevraagd worden hieraan mee te werken. Wat de schoolgaande jeugd betreft, wordt er naast de sportsector zelf vooral aan het onderwijs gedacht. Voor volwassenen worden er vooral fiscale stimuli vooropgesteld.

Eén van de belangrijkste aspecten die aan bod moeten komen, is alvast de vraag naar meer en naar betere lichamelijke opvoeding en dit in de eerste plaats in het lager onderwijs. Deze vraag is niet nieuw maar wordt, gezien de negatieve evolutie van de gezondheid van onze jeugd en het steeds verder achterop hinken van de sportiviteit van onze bevolking, des te legitiemer. De vraag sluit ook nauw aan bij de beleidsoptie "Brede school" uit het Vlaams Regeerakkoord waarbij "Sport, ... krijgen een belangrijker plaats en worden ingevuld via een sterke samenwerking tussen de school en de samenleving, onder meer ... de welzijnssector, cultuur- en sportverenigingen, gemeentelijke cultuur- en sportdiensten, ...". Naast het maximaliseren van de onderwijstijd lichamelijke opvoeding tot 3 lestijden per week, is het perfect mogelijk om één bijkomende lestijd lichamelijke opvoeding per week in te voeren (= 29ste lestijd) mits overleg of onderhandeling in het lokaal comité. Vier lestijden lichamelijke opvoeding (maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag) in combinatie met schoolsport (aansluitend op de schooltijd en op woensdagnamiddag) zou alvast een belangrijke stap in de goede richting zijn. Maar ook aan de kwaliteit moet gewerkt worden. De lichamelijke opvoeding in het lager onderwijs wordt immers niet of ondermaats onderwezen, wordt vaak vervangen door een andere activiteit, ... Scholen met een leermeester lichamelijke opvoeding presteren zeer behoorlijk; het probleem ligt hem vooral bij de klassenleraar die zelf lichamelijke opvoeding moet geven (dit komt in de meerderheid van de school voor !) en hier onvoldoende voor opgeleid is.

Wat de volwassenen betreft wordt beoogd om de financiële drempels conform het regeerakkoord zoveel als mogelijk te verlagen. Rekening houdend met alle economische, macro-economische en gezondheidsgerelateerde voordelen van regelmatige lichaamsbeweging, wordt derhalve bepleit om naar het voorbeeld van de ons omliggende landen de BTW voor alle sportactiviteiten naar 6 % terug te brengen. De diensten verstrekt door exploitanten van sportinrichtingen en inrichtingen voor lichamelijke opvoeding, aan personen die er aan lichamelijke ontwikkeling of aan sport doen, zijn in principe vrijgesteld van BTW (art. 44 §2, 3° W.B.T.W.). Maar, die vrijstelling geldt slechts op voorwaarde dat het gaat om instellingen die geen winstoogmerk nastreven en zij die de ontvangsten uit de vrijgestelde werkzaamheden uitsluitend gebruiken ter dekking van de kosten ervan. Deze regeling dient echter ook toegepast te worden in de professionele wellnesscentra ten einde fitness aan goedkopere prijzen te kunnen aanbieden, m.a.w. om fitness voor iedereen toegankelijk te maken. Ook het investeren in fitnessinfrastructuur of in fitnessabonnementen voor hun personeelsleden moet voor bedrijven fiscaal aftrekbaar worden. Voor sociaal-zwakkere groepen dienen sportcheques ter beschikking te worden gesteld om hun lidmaatschap te betalen.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- een parlementair debat voeren over de wijze waarop het Vlaams sportklimaat kan geoptimaliseerd worden
- overleg plegen met de minister van Onderwijs voor het stimuleren van de scholen in het lager onderwijs tot het maximaliseren van de onderwijstijd lichamelijke opvoeding tot 3 lestijden per week en een bijkomende lestijd lichamelijke opvoeding als 29ste lestijd
- onderhandelingen aanknopen met onderwijs m.b.t. de leermeester lichamelijke opvoeding en de kwaliteit van de opleiding
- pilootprojecten brede school opzetten met sport als invulling waarbij kredieturen voor de sportleraar voorzien worden
- onderhandelingen aanknopen met de Federale overheid m.b.t. fiscale stimuli voor het verbeteren van het sportklimaat.

2 Het verhogen van de (beleids)erkenning van (de grote maatschappelijke betekenis van) sport door de Vlaamse overheid

Het jaar 2005 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het Internationale Jaar van de Sport en de Lichamelijke Opvoeding. In de begroting van de vorige Vlaamse Regeringen werd sport stiefmoederlijk behandeld: slechts 0,4% van de Vlaamse begroting was bestemd voor sport. Hiermede werd sport door de overheid onvoldoende naar waarde geschat. Gelet op het maatschappelijke belang van sport en de meerwaarde die de sportbeoefening kan betekenen m.b.t. gezondheid is het een gelegitimeerde minimale eis om sport op een hoger niveau te brengen. Dit werd in de aanloop van de verkiezingen unaniem aanvaard door alle politieke partijen en dit kadert ook volledig binnen het Internationale Jaar van de Sport en de Lichamelijke Opvoeding.

Een verhoging van het budget sport dient echter gepaard te gaan met het verantwoord aanwenden ervan en met de controle op deze aanwending.

Met andere woorden, een verhoging van de dotatie sport zou enerzijds het maatschappelijk belang van sport en de waardering van dit belang door de overheid tot uiting brengen. Anderzijds zouden de verhoogde financiële middelen ervoor kunnen zorgen dat sport (nog) efficiënter als beleidsmiddel zou kunnen worden ingezet.

Er zijn ook nog andere maatregelen mogelijk om de waardering van de sport door de overheid tot uiting te brengen (o.a. het verstrekken van een statuut voor de vrijwilliger).

Maar ook de sporter zelf dient de waarde van sport meer te waarderen. Uit een recent onderzoek uitgevoerd door het Bloso blijkt dat het huidige lidmaatschap voor een sportclub in Vlaanderen gemiddeld 85 euro/jaar kost voor een volwassene en 62 euro/jaar voor een jongere. Dit betekent dat de sporter minder uitgeeft voor zijn/haar sportbeoefening dan voor andere vormen van vrijetijdsbesteding, kledij, lichaamsverzorging e.d.. De Vlamingen moeten dan ook bewust gemaakt worden van het belang van de kwaliteit van sport en van het investeren in sport. Een verhoging van de inkomsten van de sportclubs is nodig om een (gedeeltelijke) professionalisering (vergoeden van gediplomeerde lesgevers) mogelijk te maken. Momenteel betaalt men in een sportclub ca. 0,25 euro per uur sportbeoefening. Dit is onvoldoende om een gediplomeerd lesgever op een fiscaal correcte wijze aan te werven. Twee essentiële beleidsopties staan hier dus tegenover elkaar:

- een kwaliteitsverbetering nastreven (wat de kostprijs van sport doet stijgen) versus
- zoveel mogelijk mensen aan het sporten krijgen (o.a. door de kostprijs van het lidmaatschap van sportclubs zo laag mogelijk te houden).

Er heerst in Vlaanderen momenteel nog steeds een diep geworteld gevoel dat sport goedkoop moet zijn. Eén van de voordelen daarvan is geweest dat sport altijd laagdrempelig is geweest. Maar één van de nadelen hiervan is dat de sport niet voldoende op zijn waarde wordt geschat en aan kwaliteit inboet. Wie nagaat wat een sporter krijgt voor een jaarlidmaatschap en die kosten afzet tegen andere producten beseft dat de sport zwaar onder de prijs wordt aangeboden.

Met andere woorden: de overheid moet er voor zorgen dat sport toegankelijk blijft voor iedereen en tegelijkertijd de kwaliteit stimuleren. Het inzetten van beweging en sport als preventieve gezondheidsmiddelen, als beleidsmiddelen tegen de verzuring, etc. moet gepaard gaan met een verhoging van de

inkomsten van de clubs om professionele begeleiders te kunnen vergoeden en om meer kwaliteitsvolle omstandigheden na te streven. Dit kan opgelost worden door het ter beschikking stellen van sportcheques voor de sociaal-zwakkere groepen die hiermede hun lidmaatschap betalen. De clubs kunnen deze cheques vervolgens aanwenden om hun lesgevers te vergoeden.

Tevens zal een gerichte verlaging bepleit worden van de lasten op arbeid in de sportsector ten einde een professionalisering in deze sector op gang te brengen. Dit zal enkel geldig zijn voor gediplomeerde lesgevers. Hierbij dienen beperkingen ingebouwd te worden m.b.t. een maximum bruto (uur)loon en het minimum aantal effectieve uren. Hiermede wordt een kwaliteitsverhoging nagestreefd evenals het terugdringen van het zwartwerk in de sportsector.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- een geleidelijke verhoging van het overheidsbudget sport
- een begin te maken met (potentiële) sportbeoefenaars bewust te maken van het feit dat sport een essentiële levensbehoefte is waar ook in geïnvesteerd moet worden
- een begin te maken met (potentiële) sportbeoefenaars bewust te maken van het belang van kwaliteit in de sport
- via het ter beschikking stellen van sportcheques ervoor zorgen dat sport betaalbaar blijft voor iedereen
- een professionalisering van de sport op gang brengen o.a. via een gerichte verlaging van de lasten op arbeid in de sportsector.

3 Het verhogen van de efficiëntie en effectiviteit door het streven naar een geoptimaliseerde structuur voor de sport met duidelijk afgebakende beleidsverantwoordelijkheden

21

Niet alle heil wordt gezocht in een verhoging van het overheidsbudget m.b.t. sport; ook het efficiënter aanwenden van de bestaande middelen staat centraal in de beleidsopties sport. Dit wordt beoogd door:

- de beleidsverantwoordelijkheden goed af te bakenen
- complementariteit en win-win situaties na te streven
- overleg en wetenschappelijke onderbouwing.

Het regeerakkoord vermeldt het uitwerken van een eigen Vlaams sportmodel dat in overleg dient tot stand te komen. Dit sportmodel bestaat uit twee luiken, nl. een sport voor allen-model en een topsportmodel.

3.1 Het creëren van een eigen Vlaams sport voor allen-sportmodel

Vlaanderen is steeds koploper geweest en heeft vaak als model gestaan voor andere landen wat betreft de structuur van de sport voor allen. Toch wijzen de huidige sportparticipatiecijfers er op dat Vlaanderen momenteel achterop hinkt. Derhalve zal het Vlaams sport voor allen-model onder de loupe gelegd worden en waar nodig bijgestuurd worden tot een (ver)nieuw(d) sport voor allen-model. Het creëren van een dergelijk effectief en efficiënt sportmodel zal in overleg met alle actoren (schoolsport, gemeentelijke en provinciale sportdiensten, sportclubs en federaties, ...) tot stand komen.

3.2 Het creëren van een eigen Vlaams topsportmodel

Een efficiënt topsportbeleid voeren vergt :

- een performante, eenvoudige en onafhankelijke beslissingsstructuur
- korte lijnen voor het nemen van beslissingen
- samenwerking tussen alle beleidsactoren die verantwoordelijkheid dragen i.v.m. topsport (BOIC, Bloso, VSF, Ministerie Vlaamse Gemeenschap-Cel Sport en universitaire topsportexpertisecentra)
- advies van ex-topsporters en experts
- een managementstructuur met kennis en ervaring van topsport.

3.2.1 Topsport : de huidige verantwoordelijkheden

Verskillende instanties zijn momenteel actief op het vlak van de topsport: de sportfederaties op het gemeenschapsniveau, de unitaire sportfederaties, het BOIC, het bedrijfsleven (de sponsors), de media, de lokale en provinciale overheden, het Bloso, etc. Topsport is in de eerste plaats een zaak van de georganiseerde sport zelf. De overheid vervult een coördinerende, controlerende en ondersteunende rol met als doel topsport te bevorderen en de negatieve nevenverschijnselen tegen te gaan. Daarenboven legt de overheid, door de sport voor allen te bevorderen, reeds een eerste basis voor een mogelijke topsportbeoefening (o.a. op het vlak van de talentherkenning). Maar, topsport vraagt tegenwoordig om een meer professionele en individuele aanpak: zowel kwantitatief in tijdsbesteding als kwalitatief. Het topsportbeleid dient een zaak te zijn van coördinatie, overleg en samenwerking, gebaseerd op wederzijdse erkenning van ieders belangstelling, kennis, ervaring en verantwoordelijkheid. Zonder dat kan de topsport zich niet op een maatschappelijk verantwoorde manier ontwikkelen en kan de topsport zich internationaal niet staande houden.

- de verantwoordelijkheid van de minister van Sport is vooral een beleid te voeren dat uitgaat van het maatschappelijk belang van topsport, decretale initiatieven te nemen en de nodige dotatie van de Vlaamse Regering te verkrijgen en een goed beheerscontract af te sluiten
- de verantwoordelijkheid van het BOIC is hoofdzakelijk de selectie en deelname aan de O.S. en alle andere internationale competities waarin het BOIC zijn medewerking verleent (o.a. Wereldspelen, Paralympics) en dit in nauw overleg met het Bloso. Het BOIC dient een Vlaamse Interfederale op te richten als Vlaamse gesprekspartner voor het beleid. Op termijn zou naar analogie met Nederland (NOC*NSF) en Duitsland (DSB*DOC) best een fusie tussen de Vlaamse Interfederale en de VSF tot stand komen.
- het Bloso heeft meerdere taken; met betrekking tot topsport heeft Bloso volgens het oprichtingsdecreet van 1990 tot taak "medewerking aan de uitbouw van een degelijk topsportbeleid" en streeft het een structurele verbetering van het Vlaams topsportniveau na. Het topsportbeleid van het Bloso is er ter aanvulling en ondersteuning van de sportfederaties en wordt aangevuld en ondersteund door de provincies en de gemeenten: financiële ondersteuning van de federaties die topsporters in hun rangen hebben, deskundigheidsbevordering van het topkader, ondersteuning van de programmaontwikkeling van de federaties, topsportinfrastructuur, tewerkstellingsproject voor topsporters, topsportscholen, ... Objectieve selectiecriteria werden gefinaliseerd in overleg met het Vlaams Overlegplatform Topsport en later de Stuurgroep Topsport. Op basis van deze criteria kunnen beloftevolle jongeren de stap naar een professionele betaalde sportcarrière zetten en kunnen beloftevolle jongeren en topsporters - in minder lucratieve of "niet-professionele sporten" - voltijds of de tijd die nodig is, met hun sport bezig zijn. De uitbouw van een uitgebreid werkgelegenheidsproject "Vlaams topsportteam", dat bestaat uit het huidige Bloso-team, is operationeel in de afdeling "Topsport" bij Bloso. Het betreffen contracten van bepaalde duur in de diverse sporttakken (atletiek, zwemmen, lopen, zeilen,...). De prestaties worden permanent opgevolgd en geëvalueerd. Het contract is dus gebonden aan een resultaatverbintenis. De werkingskosten die noodzakelijk zijn om een topsporter optimaal te begeleiden worden objectief vastgesteld. Voor subsidiëring wordt rekening gehouden met de specifieke middelen die reeds door het sportbeleid ter beschikking gesteld worden via het decreet sportfederaties in complementariteit met de inbreng van de sportfederaties en eigen inbreng van de atleet en privé-sponsoring.
- de sportfederaties: spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van de sport en daarmee ook van de topsport in Vlaanderen/België. De sportfederaties vormen de nodige structuur waarbinnen de sport is georganiseerd, met alles wat daarbij komt kijken: competities, opleiding, talentdetectie en talentbegeleiding op gemeenschapsniveau en op het niveau van de topsportscholen, arbitrage, ... Zij doen dit met zeer veel inzet van mensen en middelen en zien erop toe dat elk jaar weer duizenden mensen verantwoord kunnen sporten. Daarbij zorgen zij ook voor een omgeving waarin potentiële sporters zich aandienen. Zonder het uitgebreide netwerk van de sportclubs is topsport ondenkbaar. De sportfederaties en hun sportclubs zijn daarmee de eerstverantwoordelijke organisaties voor topsport in ons land. Fusie van sportclubs (of een sterkere samenwerking) en een verdere professionalisering dient echter het leidmotief te zijn indien we op dit niveau de topsport willen vooruithelpen. In dit proces van professionalisering dienen de federaties begeleid te worden.
- De VSF : belangenbehartiging van de (top)sportfederaties; deze taak overlapt met de interfederale werking van het BOIC (zie supra).
- de provinciale en lokale overheid: grote en kleine(re) gemeenten en de provincies houden zich steeds meer actief bezig met topsport, voornamelijk in voorwaarden-scheppende (accommodaties) of aanvullende zin. Zij richten zich op het binnenhalen van grote topsportevenementen en steunen ook steeds vaker de (top)sportbeoefening binnen de eigen regio. Deze overheden willen zich via topsport-

evenementen (inter)nationaal presenteren als sportieve gemeenten of provincies. Hiermede geven zij ook een impuls aan de lokale economie.

- Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - cel Sport;

- ondersteuning van topsportmanifestaties :

Topsport impliceert ook de organisatie van en deelname aan belangrijke internationale topsportmanifestaties van hoog niveau, Wereldbeker-wedstrijden, Europese- en Wereldkampioenschappen.

Alhoewel de organiserende particuliere initiatiefnemers in eerste instantie moeten instaan voor de financiering van hun manifestatie, is het duidelijk dat zonder financiële ondersteuning van zowel de plaatselijke, provinciale als de Vlaamse overheid veel van deze evenementen niet meer kunnen worden georganiseerd in Vlaanderen.

In de mate dat deze activiteiten en evenementen kaderen binnen de doelstellingen van de beleidsnota Sport, kan financiële ondersteuning worden verleend vanwege de Vlaamse overheid, binnen het kader van de eigen budgettaire mogelijkheden voor die topsport- en andere evenementen die aan de criteria voldoen.

- werkgelegenheidsprojecten topsporters :

De Vlaamse Regering wil een integraal (top)sportbeleid voeren, dat aan talentvolle sporters maximale ontplooiingskansen geeft om sportprestaties te leveren op Europees- en wereldniveau. De Vlaamse Regering ontwikkelt strategische projecten, waaronder een geoptimaliseerde besteding van de mogelijkheden die werkgelegenheidsprojecten bieden voor Vlaamse sporters.

Het werkgelegenheidsaspect en de loonkost vallen onder de bevoegdheid van de minister bevoegd voor de werkgelegenheid. Het sportbeleid neemt een aantal werkingsmiddelen voor zijn rekening, waardoor het project complementair werkt. De kosten verbonden aan de uitbouw van deze werkgelegenheidsprojecten worden, naast de loonmassa, ook bepaald door de kostprijs van de noodzakelijke professionele omkadering van de topsporters, de internationalisering van de betreffende sportsector, de economische marktwaarde, enz...

Tot nog toe werden de wielploegen Vlaanderen en Atletiek Vlaanderen afzonderlijk behandeld gezien de specificiteit van deze projecten.

Het wielrennen is dermate specifiek in zijn structuur, en verschillend van andere sporten en competitieorganisaties, dat de doelstellingen alleen via een eigen Vlaams team kunnen gerealiseerd worden.

Het wielrennen op de weg is geëvolueerd van een individuele sport naar een teamsport met een specifieke regelgeving die verschilt van andere ploegsporten. Er wordt competitie gevoerd per "team", maar de overwinning gaat naar de individuele sporter (alleen in ploegentijdrijden is het de ploeg die wint).

De "opleiding" om in het wielrennen te kunnen slagen kan, van zodra de jonge belofte-wielrenner als "prof" aantreedt, alleen in een ploeg gebeuren. Uiteraard is individuele medische- en trainingsbegeleiding absoluut noodzakelijk, maar dit dient toch binnen het kader van een goed georganiseerde ploegstructuur geoptimaliseerd te worden.

Het is wel belangrijk blijvend voor ogen te houden dat het tewerkstellingsstatuut een middel is om een professionele sportcarrière op te bouwen en geen doel op zich.

Uit deze opsomming van huidige opdrachten blijkt dat (te) vele actoren zich bezighouden met topsport. Dit wensen we in de toekomst te rationaliseren door alle topsportverantwoordelijkheid te bundelen.

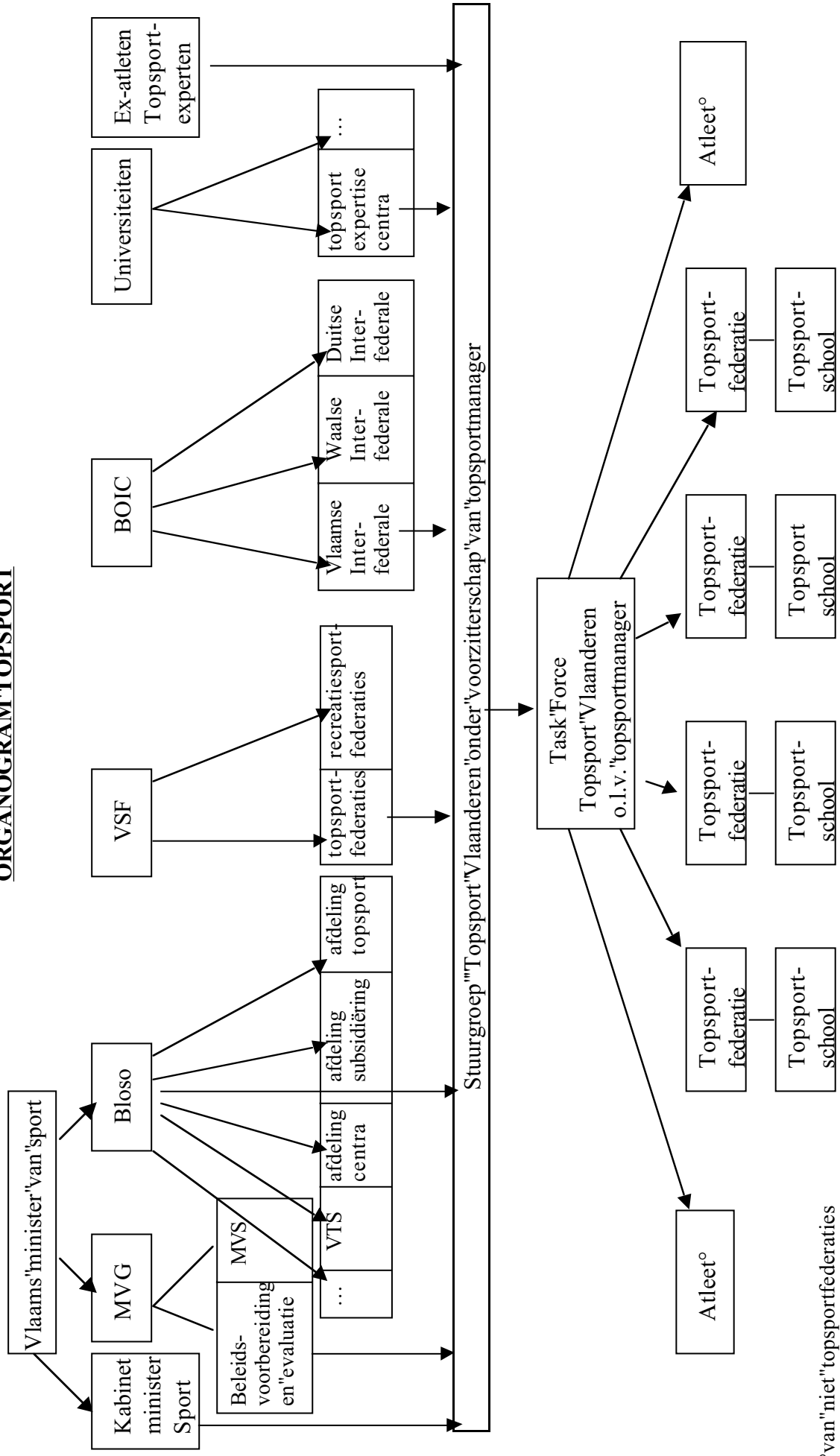
3.3 Overleg en wetenschappelijke onderbouwing

Het sportbeleid in Vlaanderen heeft nood aan overleg en coördinatie om de complementariteit te verhogen. Coördinerende initiatieven op Vlaams niveau (het Sport voor Allen-overlegplatform en de Stuurgroep Topsport) dienen derhalve verdergezet te worden. Maar er is ook nood aan een meer wetenschappelijke onderbouwing om het beleid te sturen. Dit dient onafhankelijk van de uitvoering te zijn en rechtstreeks te rapporteren aan de Vlaamse Regering via haar minister van Sport. Waar nodig kunnen onderzoeksopdrachten uitbesteed worden.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- coördinatie op het Vlaamse niveau verderzetten (Sport voor Allen overlegplatform en de Stuurgroep Topsport)
- het uitwerken van een eigen Vlaams sport voor allen-sportmodel in overleg met alle actoren
- het sportbeleid voor de Vlamingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder uittekenen
- het omvormingsdecreet van het Bloso tot het IVA met rechtspersoonlijkheid tot uitvoering brengen.
- erkenning van het BOIC door de Vlaamse Gemeenschap als instantie voor selectie en deelname aan de Olympische Spelen, de Paralympics, de Wereldspelen en de EYOD
- onderhandelingen aanknopen met het BOIC voor het creëren van een Vlaamse Interfederale en op termijn een fusie van deze Vlaamse Interfederale met de VSF
- de Stuurgroep-Topsport Vlaanderen bestaande uit:
 - Bloso
 - BOIC
 - VSF
 - MVG - beleidsvoorbereidende cel
 - een vertegenwoordiging van het sportbeleid met ex-atleten en/of topsport-experten en een vertegenwoordiger van de universitaire topsport-expertisecentra
- een convenant afsluiten tussen de verschillende partners (Bloso, BOIC, VSF, MVG, de universiteiten)
- de topsport laten aansturen door een Task Force Topsport Vlaanderen met advisering door de Stuurgroep Topsport
- de coördinatie van de Task Force Topsport Vlaanderen en het voorzitterschap van de Stuurgroep Topsport toevertrouwen aan een topsportmanager (contractueel aangenomen)
- het afsluiten van een contract met de Topsportmanager voor 5 jaar met duidelijke resultaatsverbindingen
- wetenschappelijke onderbouwing van het sportbeleid via een beleidsvoorbereidende en -evaluerende cel binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

ORGANOGRAM "TOPSPORT"

°van "niet" topsportfederaties

4 De sportparticipatie verhogen via een doelgericht sport voor allen beleid

Een aanzienlijk deel van de bevolking doet helemaal niet of slechts sporadisch aan sport. Daarenboven doet zich een dalende trend van sportparticipatie bij de jeugd voor. Deze zal pas kunnen worden gestopt en omgebogen in een opwaartse trend indien in hoofde van alle sportactoren op de verschillende bestuursniveaus (lokaal vlak, provinciaal vlak en Vlaams niveau) de jeugdsport en de verhoging van de sportparticipatie in het algemeen, een duidelijke beleidsprioriteit is en blijft. De Vlaamse Regering zal haar inspanningen om de Vlaamse bevolking te sensibiliseren om te sporten de komende jaren verderzetten en intensifiëren. Het verhogen van de sportparticipatie blijft dus een beleidsprioriteit. Het accent ligt daarbij op het regelmatig sporten, en bij voorkeur in georganiseerd verband (= clubverband).

Twee doelgroepen verdienen daarbij bijzondere aandacht, enerzijds de jongeren die reeds de prioritaire doelgroep zijn en anderzijds de vijftigplussers die een steeds grotere groep worden binnen de Vlaamse bevolking.

Het sport voor allen beleid heeft betrekking op de brede sportbeoefening (met uitzondering van de topsport en de competitie sport op hoog niveau). Naast sportpromotie (sensibiliseren, stimuleren, ondersteunen) maken ook de sportparticipatie, de sportinfrastructuur, het vrijwilligerswerk, de sportbeoefening (individueel en in clubverband) en de recreatieve competitie, deel uit van een doelgericht sport voor allen beleid. Zoals hogerop vermeld zal een eigen Vlaams sport voor allen-sportmodel ontwikkeld worden.

Toen de Vlaamse overheid in 2001 in navolging van BuurtBal, een project van de Koning Boudewijnstichting, een vernieuwde campagne op gang schoot onder de naam BuurtSport, werd volgende missie verwoord: "Het stimuleren en bevorderen van de sportieve recreatie in de eigen woon- en leefomgeving".

De Vlaamse overheid is er na drie campagnejaren in geslaagd om "BuurtSport" op de Vlaamse sportkaart te zetten en belangrijke impulsen te geven aangaande laagdrempelige, recreatieve sportbeoefening. Door het subsidiëren van een Vlaams BuurtSportsecretariaat is er knowhow opgebouwd, zijn er methodieken ontwikkeld. Er was steeds aandacht voor thema's als toegankelijkheid en sociale samenhang.

Door te werken met campagnes van een jaar is het echter onmogelijk om een verdere stap voorwaarts te zetten. Er moet gezocht worden naar een structurele verankering van BuurtSport in het Vlaamse sportlandschap, zowel op lokaal als bovenlokaal niveau. Dit om ten volle het engagement te kunnen aangaan en de continuïteit te waarborgen.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld:

- Het Overlegplatform Sport voor Allen belasten met het opstellen van een actieplan Sport voor Allen, gebaseerd op de visienota Sport voor Allen die door het Overlegplatform werd opgemaakt.
- Het verderzetten van de sportpromotiecampagne op Vlaams niveau in samenwerking met alle actoren ivm. sporten in clubverband.
- Het opstellen en uitvoeren van een sportpromotieplan voor de periode 2005-2009.
- Het opstellen en uitvoeren van een sportpromotie- en sensibiliseringsactie in Vlaanderen rond senioren sport (50+).
- Een oplossing zoeken voor de verankering van Buurtsport.

5 De kwaliteit van het sportaanbod verbeteren in hoofde van alle actoren en op alle niveaus

Deze strategische doelstelling beoogt het verbeteren en versterken van alle aspecten (infrastructuur, begeleiding, materiaal, organisatie, ...) die de kwaliteit van het sportaanbod (programma, activiteiten, promotie, ...) mee bepalen. Deze kwaliteitsverhoging dient te gebeuren op alle niveaus (lokaal, provinciaal, Vlaams niveau). De realisatie ervan dient te gebeuren door alle actoren, meer in het bijzonder door de gemeentelijke sportdiensten, de plaatselijke sportclubs, de sportfederaties, het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport (VCOS) en het Bloso.

De sportclubs zijn de bouwstenen van de sport. Zij dienen dan ook nadrukkelijker ondersteund te worden door hun sportfederatie en de lokale overheden. In ruil voor deze ondersteuning moeten de sportclubs wel kwaliteit bieden.

Door de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen zal aan een belangrijke voorwaarde voldaan worden om enerzijds de sportparticipatie te verhogen en anderzijds om het drop-out-verschijnsel (vooral bij jongeren) tegen te gaan.

Door de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen kan een sportproduct aangereikt worden dat kan concurreren met andere vormen van vrijetijdsbeoefening.

Er zal een stimulerend beleid gevoerd worden om de kwaliteit van de begeleiding in de sportclubs te verhogen. Hiertoe zullen sportopleidingscheques ter beschikking gesteld worden van sportclubs, federaties en gemeentelijke sportdiensten teneinde initiators, trainers en begeleiders in de sportclubs te stimuleren om een trainersopleiding te volgen (georganiseerd of erkend door de VTS).

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld:

- De gemeentelijke sportdiensten verlenen een professionele ondersteuning aan het vrijwilligerswerk in de sportclubs.
- De lokale overheid treedt sturend op om de sportinfrastructuur van scholen naschools open te stellen voor de sportclubs.
- Het stimuleren van de sportclubs om zowel voor de competitiesporters als voor de recreatiesporters een aangepast sportaanbod te garanderen.
- Via het versterken van de relatie school - sportclub zullen de sportclubs ingeschakeld worden voor de naschoolse kinderopvang. De leerlingen en studenten zullen aangemoedigd worden om lid te worden van een sportclub. De school- en studentensport heeft hierbij een stuwende rol.
- Het stimuleren en ondersteunen door de lokale en Vlaamse overheden van de Vlaamse sportfederaties tot het opzetten van samenwerkingsverbanden op lokaal niveau waarbij gestreefd wordt naar grotere sportclubstructuren (via fusies) met behoud van de geografische spreiding van het sportaanbod.
- Het begeleiden van de Vlaamse sportfederaties door de VSF en het Bloso bij het implementeren en realiseren van hun vierjaarlijks beleidsplan waarbij de kwalitatieve invulling van zowel de basisopdrachten als de facultatieve opdrachten centraal staat.
- Het ter beschikking stellen van sportopleidingscheques van sportclubs, -federaties en/of gemeentelijke sportdiensten teneinde sporttechnische begeleiders in de sportclubs te stimuleren een trainingsopleiding te volgen.
- Het verder uitwerken en implementeren van kwaliteitslabels voor sportactoren (clubs, sportdiensten, fitnesscentra, ...).

6 Het voeren van een planmatig sportinfrastructuurbeleid

Op het vlak van sportinfrastructuur zijn er nog grote tekorten in Vlaanderen. Zo stelt 39% van alle schepenen van sport nog een tekort te hebben aan overdekte sportinfrastructuur. Uitgaande van de geldende norm van 0,2m₂ netto-sporthaloppervlakte per inwoner is het globaal tekort aan sporthaloppervlakte in Vlaanderen 270.964 m₂. Dit betekent dat anno 2004 bijgevolg nog 23 % van de noodzakelijke sporthaloppervlakte moet worden gerealiseerd. De Vlaamse overheid heeft in de eerste plaats als kerntaken visieontwikkeling (op basis van een behoeftenonderzoek), planning en het verschaffen van financiële stimuli.

De problematiek van de sportinfrastructuur (in casu de veroudering van bestaande sportinfrastructuur en de nood aan nieuwe / bijkomende sportinfrastructuur) dient interbestuurlijk aangepakt te worden. Hiertoe dient overleg plaats te vinden waarbij de mogelijkheid wordt onderzocht om gericht te investeren/subsidiëren op basis van een wetenschappelijk onderbouwd sportinfrastructuurplan. Duidelijke kwantitatieve en kwalitatieve normen dienen uitgewerkt te worden. Ook de mogelijkheden van PPS dienen onderzocht te worden (o.a. met sportfederaties).

Volgende operationele doelstelling wordt vooropgesteld:

- Het onderzoeken van de mogelijkheid om (in) sportinfrastructuur gericht te investeren/subsidiëren in de geest van het bestuursakkoord op basis van een wetenschappelijk onderbouwd sportinfrastructuurplan.
- Het onderzoeken van de prioriteiten die moeten gelegd worden wat betreft de sportinfrastructuur ten laste van de FFEU-middelen.

7 Het voeren van een voorwaardenscheppend en integraal topsportbeleid

Iedereen die talent heeft moet de kans krijgen om dit te ontwikkelen; dit geldt voor (meer dan) begaafde leerlingen, voor getalenteerde kunstenaars, ... maar ook voor talentrijke sporters. Dit laatste betekent dat het topsportklimaat, de voorwaarden om sportief talent zich te laten ontwikkelen, optimaal moeten zijn. Het topsportklimaat in Vlaanderen is voor verbetering vatbaar. Toch werden de laatste jaren door de politieke overheid reeds heel wat inspanningen gedaan. De middelen voor topsport zijn sinds 1999 gestegen en er werd een Stuurgroep Topsport opgericht waarin alle actoren die in Vlaanderen met topsport bezig zijn vertegenwoordigd zijn. De Stuurgroep Topsport beoogt een integraal Vlaams topsportbeleid door de bestaande initiatieven en financiële middelen te groeperen en op elkaar af te stemmen, en adviseert rechtstreeks aan de minister.

De huidige inspanningen om tot een integraal topsportbeleid te komen, tonen aan dat er op beleidsniveau in de goede richting wordt gewerkt. De Vlaamse topsportfederaties dienen het aangereikte kader in de praktijk om te zetten. De Vlaamse overheid zal hier sterk sturend en begeleidend moeten optreden. Indien doorgezet wordt, zal Vlaanderen op middenlange termijn betere topsportresultaten op internationaal niveau kunnen behalen. Er dient op gewezen dat topsportprestaties steeds het resultaat zijn van een lange termijn proces. Er zijn gemiddeld 11 jaar en meer dan 10.000 kwalitatief hoogstaande trainingsuren nodig vooraleer een topsporter zijn hoogste niveau bereikt. In 2008 zou het nieuwe topsportbeleid reeds enkele resultaten kunnen opleveren, maar een duidelijke stijging kan pas verwacht worden in 2012, en een maximaal effect in 2016. Maar hiervoor moet het Topsportactieplan Vlaanderen 2016 in uitvoering gebracht worden.

In dit Topsportactieplan werd voetbal (behoudens de topsportscholen) buiten beschouwing gelaten, gezien het feit dat de KBVB zich nog steeds als een unitaire structuur opstelt. Aan de andere kant kan niet voorbijgegaan worden aan de volgende feiten :

- voetbal is ook in Vlaanderen een zeer populaire tak van sport
- er stellen zich ernstige problemen i.v.m. de voorbereiding van de getalenteerde voetballende jongeren op de topsport in hun tak van sport.

46,4 % van alle jongens tussen 13 en 18 jaar speelt voetbal en 11,5 % van alle meisjes. 40% van alle Vlaamse sportbeoefenende jongeren speelt voetbal. Deze cijfers tonen aan dat voetbal bij de jeugd nog steeds zeer populair is. Tengevolge van de ontgroening in de samenleving, maar ook tengevolge van het Bosman-arrest en het Decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar neemt de aanvankelijk vrijwel éézijdige gerichtheid van de voetbalsport op de jeugd echter af. De oorspronkelijke, brede jeugdwerking in voetbalclubs wordt beperkt. En er wordt zelfs algemeen gevreesd dat in de toekomst de clubs (nog) minder middelen en energie zullen (kunnen/willen) vrijmaken voor opleiding van jongeren. Immers, de getalenteerde jongeren van eigen bodem worden weggevoerd naar onze buurlanden. Vastgesteld wordt dat slechts 41 % van de Belgische profspelers de Belgische nationaliteit hebben. In het buitenland daarentegen heeft men vaak strikte beperkingen opgelegd wat het aantal spelers van buiten de EU betreft. Voor de problematiek van de jeugdwerking dient dan ook een oplossing uitgewerkt te worden in de eerste plaats door de KBVB zelf, maar in de tweede plaats door een samenwerking met de provinciale overheden, de gemeentelijke overheden en de voetbalclubs. De Vlaamse minister van Sport zal hiertoe onderhandelingen opzetten.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld:

- het implementeren van het Topsportactieplan Vlaanderen 2016
- het voeren van een voorwaardenscheppend subsidiebeleid
- het opstellen van een specifiek actieplan voor de vrijwaring en optimalisering van de jeugdopleiding in voetbalclubs

- het onderhandelen met de KBVB en de andere overheden i.v.m. dit specifieke actieplan
- het onderhandelen van een splitsing van de KBVB door een structuur te bespreken bestaande uit het professionele voetbal enerzijds en het amateurvoetbal anderzijds.

8 Het vrijwaren van de integriteit van de sport op alle niveaus

8.1 Vrijwaring van de integriteit van de jeugdsport

Jeugdsport is in alle aspecten een ernstige vorm van vrijetijdsbesteding met een groot maatschappelijk belang. De grote sociale betekenis van jeugdsport noodzaakt deze sector een systeem van kwaliteitszorg op te zetten. En ook in het jeugdsportbeleid mag de aandacht niet uitsluitend op kwantiteit gericht worden. Het Kinderrechtencommissariaat en de Kinderrechtencoalitie stelden in samenspraak een memorandum op waarin de meest dringende aandachtspunten worden vermeld opdat minderjarigen in Vlaanderen zo goed mogelijk hun rechten zouden kunnen effectueren. Twee elementen staan hierin centraal wat sport betreft :

- een globaal kindvriendelijk beleid waarbij rekening gehouden wordt met de belangen en noden van de minderjarigen
- inspraakmogelijkheden voor jongeren.

Op 2 april 2004 heeft de Vlaamse Regering het Vlaams Actieplan (VAP) Kinderrechten goedgekeurd. Zodoende geeft de Vlaamse overheid uitvoering aan het Wereldactieplan en de Slotbeschouwingen van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind. In beide internationale documenten wordt de Belgische staat opgeroepen een Nationaal Actieplan op te stellen. Het Vlaams actieplan betreft dan ook de invulling door de Vlaamse overheid van haar verantwoordelijkheid en bevoegdheid.

In het VAP worden specifieke acties vermeld die de sport aanbelangen, zoals:

- Drempels i.v.m. het reguliere vrijetijdsaanbod verlagen voor allochtone kinderen en jongeren, zodat ze een groot aanbod aan ontspanningsmogelijkheden hebben.
- De Vlaamse Gemeenschap ontwikkelt specifieke initiatieven, projecten en acties om de rechten van kinderen van woonwagendwoneers te waarborgen op het vlak van onderwijs, jeugdhulp en vrije tijd (jeugdwerk, sport, jeugdtoerisme,...)
- Toename van het aantal speelruimten door het ontsluiten van zoveel mogelijk stedelijke infrastructuur
- Toegankelijkheid en gebruiksmogelijkheden van sport-, school- en culturele infrastructuur stimuleren.

De Vlaamse overheid zal tevens een ethische code uitwerken voor de organisatie en de begeleiding van jeugdsport uitgaande van :

- de Internationale UN-conventie van de Rechten van het Kind
- wetenschappelijke onderzoeken m.b.t. de kwaliteit van de jeugdsport
- advisering van experts ter zake.

Daarenboven zullen de toegankelijkheid en gebruiksmogelijkheden van sportinfrastructuur gestimuleerd worden.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- het uitwerken van een ethische code voor de organisatie en begeleiding van jeugdsport
- overleg met de gemeentelijke overheden opzetten m.b.t. drempelverlagende initiatieven voor kansarme jongeren.

8.2 Het promoten van gezonde sportbeoefening en lichaamsbeweging

Het decreet Medisch Verantwoord Sporten, dat van kracht is sinds 1991, werd onlangs vernieuwd. De operationalisering van dit geactualiseerde decreet in al zijn facetten zal bijdragen tot de uitvoering van het Vlaamse sportbeleid. Als strategische doelstellingen kunnen in dit verband vooropgesteld worden:

- de Vlaming actiever, fitter en gezonder laten worden door het promoten van een gezonde sportbeoefening en lichaamsbeweging;
- de risico's die met sporten gepaard gaan zo klein mogelijk houden door letselpreventie en het tegengaan van overbelasting;
- dopingpraktijken in de sport bestrijden om gezondheidsschade te voorkomen en fair-play in de sport te waarborgen.

Vlamingen bewegen immers steeds minder. Overgewicht wordt een acuut probleem, met stijgende gezondheidsrisico's tot gevolg, zoals hart- en vaatziekten en orthopedische problemen (Gezondheidsenquête, 2001). Het is dan ook een absolute noodzaak om zo veel mogelijk Vlamingen, van jong tot oud, aan te sporen om medisch verantwoord te sporten.

Samenwerking tussen de sportsector en de gezondheidssector en andere sectoren zoals onderwijs en mobiliteit dient uitgebouwd te worden. Deze samenwerking is onontbeerlijk om onze bevolking aan te zetten tot meer beweging en sport. Concreet wordt voorgesteld om:

- jongeren elke dag één uur te laten sporten of te bewegen op school met prioriteit voor het lager onderwijs;
- het woon-werkverkeer of woon-schoolverkeer per fiets te stimuleren door het uitbreiden van de nodige infrastructuur zoals veilige fietspaden en het voorzien van de nodige accommodatie op het werk of op school zoals omkleedruimten en douchemogelijkheid;

Hiertoe is het belangrijk dat zowel aan de jonge sporter, de amateursporter, de topsporter als de seniorsporter een kwaliteitsvolle, efficiënte en doelgerichte dienstverlening op het gebied van sportmedische keuring en begeleiding wordt aangeboden, die rekening houdt met hun specifieke behoeften. Daartoe worden bestaande structuren transparanter en efficiënter uitgebouwd.

De drempel tot sportbeoefening verlagen, alle kennis en middelen groeperen en ter beschikking stellen van alle sportbeoefenaars in Vlaanderen is hiertoe noodzakelijk. Dit kan door alle sportbeoefenaars in Vlaanderen de weg te tonen naar een kwaliteitsvolle dienstverlening inzake sportmedische keuring en begeleiding, zodat sport, zowel recreatiesport als topsport, steeds kan beoefend worden in medisch verantwoorde omstandigheden.

Qua keuringsbeleid kan worden gewerkt in drie trappen:

- de sportmedische evaluatie van jongeren tot 18 jaar binnen de beschikbare preventiekanalen, met introductie en gebruik van de jongerensportpas;
- de sportmedische keuring en begeleiding van recreatieve en amateursportbeoefenaars door een keuringsarts of sportarts;
- erkende sportmedische keuringscentra staan in voor de keuring en begeleiding van de getalenteerde sportbeoefenaars.

Als meetfactoren kunnen worden gebruikt: de verbetering van de fitheidsindicator en de vermindering van het aantal sportletsels.

Bijzondere aandacht gaat naar de medische begeleiding van de Vlaamse getalenteerde sportbeoefenaar. Concreet wordt door de 7 erkende medische keuringscentra samengewerkt aan een optimaal keurings- en begeleidingsplan op gebied van uithouding, kracht, voeding, sportspecifieke en mentale eigenschappen.

Rekening houdend met de trend van de mondiale aanpak van Wada en Unesco van de dopingproblematiek dienen de opsporingsmogelijkheden in de controlelaboratoria (bv. opsporen via bloed) en de uitvoering van de dopingcontroles verder geoptimaliseerd te worden. Dit zal gebeuren door de uitbouw van een systeem van uitzondering wegens therapeutisch gebruik en het operationeel maken van buiten competitie controles. Tevens zal genetische doping naar analogie met Wada opgespoord worden.

Volgens het regeerakkoord moet de jeugdsport aangemoedigd worden door het stimuleren van de kwaliteit van de jeugdbegeleiding in de sportclubs. Verder bouwend op de principes van de regeringsverklaring moet de jonge sportbeoefenaar ook beschermd worden tegen overmatige inspanningen en

competitiedrang, die fysieke en psychische schade kunnen teweegbrengen. Om dit kwaliteitsprincipe in te vullen blijft het daarom nodig een aantal waarborgen te voorzien. De invoering van een jongerensportpas kan bijdragen tot de invulling van dit beleidsvoornemen. De jongerensportpas zou een paspoort kunnen worden dat door alle sporters tot 18 jaar gebruikt kan worden voor het attesteren, na een medisch onderzoek binnen de bestaande preventiekanalen, dat deelname kan aan bepaalde sporttakken en competitieniveaus. Tevens zou de wedstrijdbelasting van de jonge sporter (aantal, afstand of duur van de wedstrijden) kunnen genoteerd worden. Verder zal de pas een aantal nuttige tips en links bevatten die sensibiliserend werken naar het medisch verantwoord sporten toe. Tot slot dient er ook onderzocht of sportletselregistratie bij jongeren beleidsinformatie kan opleveren om eventueel maatregelen inzake letselpreventie te treffen.

De risicovechtsporten, namelijk alle sporten waarbij het intentioneel toedienen van slagen of stoten toegestaan is, verdienen vanuit het standpunt van de medisch verantwoorde sportbeoefening extra aandacht. Via een specifieke regelgeving zal er gezorgd worden dat ook deze sporten verder kunnen beoefend worden zonder gepaard te gaan met te grote gezondheidsrisico's voor deze sportbeoefenaars.

Sport moet eerst en vooral gezond zijn maar moet ook fair blijven. Een efficiënt en transparant antidopingbeleid dient verder te worden uitgebouwd door een voortdurende communicatie met en sensibilisering van alle sportbeoefenaars. Een doeltreffende samenwerking op nationaal en internationaal vlak op basis van bilaterale overeenkomsten en internationale conventies draagt daartoe bij. De dopingbestrijding in Vlaanderen moet dan ook, en in het bijzonder voor de elitesporters, verder op één lijn gebracht worden met de aanpak van het Wereldantidopingagentschap (WADA), de Raad van Europa en de UNESCO. Dat betekent concreet dat dopingcontroles voor elitesporters steeds vaker buiten de competitie zullen worden uitgevoerd. Net zoals iedereen kunnen sportlui ziek worden en op dat moment recht hebben op verzorging die de inname van bepaalde geneesmiddelen kan vergen. Om misbruiken uit te sluiten en om internationaal het antidopingbeleid te harmoniseren zal een systeem van uitzondering wegens therapeutisch gebruik van een verboden substantie of middel worden opgestart. Een onafhankelijke commissie bestaande uit artsen zal dan oordelen over het al dan niet toestaan van het gebruik van een verboden middel of methode om medische redenen door een sportbeoefenaar. Steeds nieuwere en betere opsporingstechnieken worden gehanteerd om dopingmisbruik op te sporen. Vlaanderen, dat steeds een voorloper geweest is op vlak van dopingbestrijding, zal hieraan zijn steentje bijdragen door wetenschappelijke projecten rond dopingbestrijding te ondersteunen.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Gezondheidsbevordering door het promoten van meer beweging en sport in zoveel mogelijk lagen van de bevolking.
- De gezondheid van de sportbeoefenaar beschermen door de invoering van een performant sportmedisch keuringsbeleid met het oog op het garanderen van een kwaliteitsvolle dienstverlening inzake sportmedische keuring en begeleiding voor alle sporters.
- Het zoveel als mogelijk opsporen (o.a. via onderzoek van bloedstalen) en bestraffen van het gebruik van verboden middelen in de sport, met het oog op de vrijwaring van de gezondheid van alle sporters en de fair-play binnen de sport.
- Het dopinggebruik aanpakken door een systeem voor spijtoptanten te organiseren en strafvermindering te verlenen.
- De sportmedische keuring. Reeds in 1992 is er consensus gekomen over welke sporten als gevaarlijk worden beschouwd en waarvoor een medische keuring nodig is. Het gaat dus niet op dat bepaalde federaties jaarlijks aan hun leden een medisch attest opleggen, dat notabene door de huisarts, die dikwijls de risico's niet eens kent, mag worden ingevuld.
- Gesprekken aanknopen met de bevoegde minister om sportgeneeskunde te erkennen als volwaardige specialiteit, met zijn eigen nomenclatuur.

1 Ondersteuning van de sportclubs als bouwstenen van de sport

De sportclubs zijn een belangrijke leerschool voor het aanleren van maatschappelijke en sociale vaardigheden en spelen een belangrijke rol bij het vertrouwd maken met waarden zoals fair play, solidariteit, team spirit, het respect voor spelregels en de medemens (tegenstanders, scheidsrechters), het ontwikkelen van zelfstandigheid, het aanvaarden van het democratische proces, het belang van persoonlijk engagement en de inzet voor anderen, het leren omgaan met winst en verlies, ...

Naast de traditionele "clubgebonden" georganiseerde sportbeoefening is een parallelle, vrijblijvende, informele en anders georganiseerde en commerciële sportbeleving ontstaan. Vastgesteld wordt dat de traditionele sportclub (met te veel nadruk op competitiesport), meer en meer in de verdrukking komt. Het aantal clubleden vermindert, er is een aanzienlijk tekort aan gekwalificeerde lesgevers, trainers en coaches, het wordt steeds moeilijker om nog vrijwilligers te vinden die zich onbaatzuchtig willen inzetten voor de sportclub, er is een gebrek aan financiële middelen en beschikbare sportaccommodaties.

Voor de continuïteit van de sportbeoefening, zowel op korte termijn (regelmatig sporten) als op lange termijn ("life-time" sporten), biedt de georganiseerde sportbeoefening binnen de sportclub nochtans de beste garantie. Dit veronderstelt evenwel dat de sportclubs instaan voor, enerzijds een sportaanbod dat voor iedereen op zijn niveau toegankelijk is en anderzijds een kwalitatieve (professionele) omkadering en begeleiding (zowel sporttechnisch als administratief).

Om de sportclubs in staat te stellen hun belangrijke maatschappelijke rol verder te blijven vervullen, zijn meer financiële middelen en ondersteuning voor de sportclubs noodzakelijk. Sportclubs dienen nadrukkelijker te worden ondersteund door hun sportfederatie en door de overheid. In ruil voor deze ondersteuning dient de kwaliteit van het sportaanbod in de sportclubs evenwel te verhogen.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Het aansporen van de Vlaamse sportfederaties om samenwerkingsverbanden op lokaal niveau te stimuleren en te streven naar grotere sportclubstructuren (via fusies). De Vlaamse overheid moet deze inspanningen ondersteunen.
- Er naar streven dat gemeentelijke sportpromotionele initiatieven meer met en in de sportclubs worden georganiseerd.
- Het stimuleren opdat het gemeentelijk subsidiereglement evenwichtiger wordt met meer aandacht voor het werken binnen de sportclub met gekwalificeerde lesgevers.
- Het stimuleren van de gemeentelijke sportdiensten om professionele ondersteuning te geven aan het vrijwilligerswerk in de sportclubs.
- Erover waken dat versnippering en concurrentie tussen sportactoren zoveel als mogelijk vermeden worden.
- Ook naar schoolsport toe dienen inspanningen geleverd te worden. De relatie school - sportclub moet versterkt worden en de leerlingen dienen aangemoedigd te worden om lid te worden van een sportclub. De lokale overheid van haar kant moet sturend optreden om de sportinfrastructuur van scholen ook open te stellen na de schooluren.
- Er dienen stimulansen gegeven te worden opdat clubtrainers opleidingen zouden volgen.
- Sportclubs stimuleren om zowel voor de competitiesporters als voor de recreatiesporters een aangepast sportaanbod te garanderen.

2 Verhoging van de kwaliteit van de sportbegeleiding in het algemeen en in de sportclub in het bijzonder, met prioritaire aandacht voor de jeugd

De verschillende doelgroepen, (recreatiesporters, competitiesporters, jeugdsporters en topsporters) moeten in optimale omstandigheden hun sporttak kunnen beoefenen. Daarom is het van prioritaair belang dat zij worden begeleid door gekwalificeerde trainers/begeleiders. 62% van de sportclubs in Vlaanderen beschikt evenwel niet over een gekwalificeerde trainer. Deze problematiek ligt in de sector van de recreatiesport nog gevoeliger. Heel wat recreatiesporters worden begeleid door niet-gekwalificeerde lesgevers.

Wat de jeugdsportbegeleiding betreft is het tekort aan gekwalificeerde begeleiders nog groter. Slechts 47% van de sportclubs beschikt over een jeugdtrainer en van deze jeugdtrainers heeft meer dan de helft geen diploma. Bovendien heeft onderzoek uitgewezen dat het ontbreken van gekwalificeerde lesgevers in de sportclub de voornaamste reden is van drop-out bij jongeren. Er moeten dus initiatieven genomen worden om meer trainers en sportbegeleiders aan te moedigen om een sportkader-opleiding te volgen. Het ter beschikking stellen van sportopleidingscheques voor sporttechnische begeleiders in sportclubs kan hiertoe positief bijdragen.

Vastgesteld wordt dat de verloningsstarieven voor trainers/begeleiders die door de Vlaamse overheid worden gehanteerd merkbaar lager liggen dan de tarieven die in de commerciële sector worden toegepast. Deze verloningsstarieven worden vaak als referentiekader gehanteerd door lokale en provinciale overheden en door de sportclubs. Het optrekken van deze verloningsstarieven betekent evenwel een aanzienlijke financiële inspanning die momenteel budgettair niet haalbaar is.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Ernaar streven om de Vlaamse Trainersschool te laten erkennen als opleidingsverstrekker (opleidingscheques VDAB) voor de sportkaderopleiding;
- Een stimulerend beleid voeren om gekwalificeerde trainers / begeleiders aan te moedigen om actief te worden in de sportclub via het ter beschikking stellen van sportopleidingscheques;
- De Vlaamse Trainersschool zal bijkomende initiatieven ontwikkelen om de sportkaderopleiding voor jeugdtrainer / begeleider te optimaliseren.

3 Heroriëntering en professionalisering van het lokaal en provinciaal sportbeleid in functie van het doelgericht sport voor allen beleid

Naar aanleiding van het kerntakendebat werden de bevoegdheden inzake sport van de verschillende overheden op lokaal, provinciaal en Vlaams niveau vastgelegd (bestuursakkoord 25/4/2003). In de resoluties van de Staten-Generaal van de sportclubs (september 2003) en in de visienota van het Overlegplatform Sport voor Allen beleid worden een aantal concrete aanbevelingen geformuleerd met betrekking tot het lokaal sportbeleid:

- De gemeente heeft als basisopdracht het lokale sportgebeuren te ondersteunen door permanent voldoende sportinfrastructuur beschikbaar te stellen voor sportclubs én individuele sporters, tegen een sociaal aanvaardbaar tarief.
- Een tweede basisopdracht van de gemeente is informatie verstrekken en duiden over alle facetten van het lokale sportgebeuren, ten behoeve van sportclubs en andere verenigingen.
- Een derde basisopdracht van de gemeente bestaat erin de sportclubs administratief te ondersteunen.
- Een vierde basisopdracht van de gemeente ligt op het vlak van de sportpromotie. De gemeente voert haar sportpromotionele opdracht uit in nauw overleg met de sportraad en in synergie met de sportclubs. Hierbij dient de gemeentelijke sportdienst in de eerste plaats niet-sporters, vooral jongeren en andere doelgroepen, tot sportbeoefening te stimuleren. Daarnaast dient de gemeentelijke sportdienst lacunes in het bestaande sportaanbod te detecteren en aan te vullen. Pas in laatste instantie zal de gemeentelijke sportdienst zelf initiatieven en evenementen organiseren om niet-actieve inwoners tot life-time sportbeoefening in clubverband aan te sporen.
- De gemeente dient de middelen die ze voor de sport uittrekt efficiënt aan te wenden door versnippering van subsidies tegen te gaan, door de ontwikkeling van grotere sportclubs te stimuleren

en door meer middelen uit te trekken om sportclubs en hun vrijwilligers kwalitatief en professioneel te ondersteunen, hen te informeren en te adviseren.

- De gemeente dient een goed doordacht lokaal subsidiereglement op te stellen dat de basis vormt voor een doelmatige, evenwichtige en faire verdeling van de subsidies voor sport binnen de gemeente. Dit subsidiereglement moet de gemeente in staat stellen om eigen accenten te leggen, om een jeugdgericht sportbeleid te ontwikkelen en om de sportclubs aan te sporen de kwaliteit van hun werking te verhogen, zowel op het organisatorische als op het sporttechnische vlak, door de aanstelling van gekwalificeerde lesgevers.
- De gemeentelijke sportdiensten (professionelen) dienen vooral een coördinerende en ondersteunende functie te vervullen, meer specifiek de ondersteuning van de lokale sportclubs (vrijwilligers).
- De gemeentelijke sportdiensten dienen eventuele lacunes in het lokale sportbeleid te detecteren en in te (laten) vullen.

Teneinde deze beleidsaanbevelingen te kunnen realiseren zal tijdens deze legislatuur een nieuw decreet ter ondersteuning van het lokaal en provinciaal sportbeleid en het sportbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gerealiseerd. In dit decreet zal aandacht besteed worden aan de basisopdrachten van de sportdiensten inzake ondersteuning van het lokale sportgebeuren, het beschikbaar stellen van sportinfrastructuur, de informatieverstrekking en de sportpromotie. Daarnaast zal in het nieuwe decreet rekening gehouden worden met de problematiek van de "startende gemeenten"; de professionele ondersteuning van het vrijwilligerswerk in de sportclubs en de subsidiëring van de sportclubs in functie van de kwaliteit van het sportaanbod van de sportclubs (gekwalificeerde trainers, een eigen jeugdwerking). In het kader van een algemene middelenverhoging voor sport op Vlaams niveau zal dit decreet naast een efficiëntieverhoging tevens een middelenverhoging beogen.

Een modern en kwaliteitsvol sportmanagement moet gevoerd worden door zowel het Bloso als door de provinciale en de gemeentelijke sportdiensten waarbij een doorgedreven kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole centraal staan. De gemeentelijke en provinciale sportdiensten zullen ieder op hun niveau een beleidsvisie ontwikkelen.

De specifieke situatie van de Vlaamse rand rond Brussel en Voeren vraagt een bijzondere benadering. Vzw De Rand wordt sinds 2001 ingeschakeld en ondersteund om het Vlaamse sportgebeuren te stimuleren in de zes gemeenten met een bijzonder taalstatuut in de Vlaamse Rand rond Brussel. Het accent ligt hierbij op informatie-uitwisseling, overleg en samenwerking tussen de lokale werkingen via sportoverlegorganen, samenwerking met de provinciale sportdienst Vlaams-Brabant en het Bloso, stimuleren en ondersteunen van de lokale Nederlandstalige sportverenigingen via een door de Vlaamse overheid goedgekeurd ondersteuningsreglement.

In de gemeente Voeren wordt de vzw Voeren Sport sedert 2002 gesubsidieerd en ingeschakeld om de lokale sportwerking gericht op de Vlaamse Voerenaars te activeren, het overleg en de samenwerking tussen de lokale en provinciale sportactoren te coördineren en aldus een gestructureerd sportbeleid uit te werken.

Uit de verslagen van vzw De Rand en vzw Voeren Sport is telkens gebleken dat er wel degelijk nood is aan een gecoördineerde en professioneel ondersteunde sportwerking, gezien de specifieke situatie van deze gemeenten. Een continuering van deze projecten wordt derhalve vooropgesteld, mits eventuele bijsturing na evaluatie.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Een nieuw decreet invoeren ter ondersteuning van het lokaal en provinciaal sportbeleid en van het sportbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.
- Een evaluatie en eventuele bijsturing opzetten van de projecten vzw De Rand en vzw Voeren Sport.

4 Professionalisering en het ontwikkelen van een partnership met de sportfederaties

Het decreet op de erkenning en de subsidiëring van de sportfederaties, de koepelorganisatie en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding heeft een kader gecreëerd waarbij niet langer enkel de kwantiteit als basis wordt gebruikt voor de subsidiëring maar waarbij ook kwaliteitscriteria werden ingevoerd. Prioritair is dat de gestelde kwaliteitseisen volledig worden geïmplementeerd door de

sportfederaties. De in de sportfederaties werkzame gekwalificeerde personeelsleden dienen de volgende jaren de integrale kwaliteitszorg in te voeren in de werking van de sportfederatie. Het opmaken van beleidsplannen, jaarlijkse actieplannen, het vastleggen van strategische en operationele doelstellingen, het lange termijn plannen en de meting van de realisatie van de doelstellingen (effectmeting) moeten verder ontwikkeld worden en toegepast worden bij de uitvoering van de verschillende basisopdrachten en de facultatieve opdrachten. Het is de taak van het Bloso om enerzijds de sportfederaties daarbij te begeleiden om zo de integrale werking van de sportfederaties verder te professionaliseren en anderzijds om een kwaliteitscontrole op de werking van de sportfederaties uit te voeren. In de loop van de legislatuur zal de efficiëntie van het decreet op de sportfederaties geëvalueerd worden. Zo nodig zullen aanpassingen en administratieve vereenvoudigingen voorgesteld worden.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Het begeleiden van de Vlaamse sportfederaties door het Bloso en de VSF bij het implementeren en realiseren van hun vierjaarlijks beleidsplan waarbij de kwalitatieve invulling van zowel de basisopdrachten als de facultatieve opdrachten centraal staat.
- Evaluatie van de efficiëntie van het decreet op de sportfederaties en bijsturing indien nodig onder meer wat betreft administratieve vereenvoudiging en wat de specifieke situatie van de federaties van de sportieve vrijetijdsbesteding betreft.

5 Herwaardering en ondersteuning van het vrijwilligerswerk in de sport

Een sportclub zonder vrijwilligers is ondenkbaar (313.000 vrijwilligers). Toch kampt meer dan de helft van de sportclubs met een tekort aan vrijwilligers. De sportvrijwilliger verdient dan ook de nodige aandacht van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zal het initiatief nemen om bij de federale overheid een statuut voor de vrijwilliger te bewerkstelligen waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van de sportvrijwilliger (aansprakelijkheid, verzekering en een billijk fiscaal en sociaal statuut).

De Vlaamse Regering stelt vast dat wat de vergoeding van trainers betreft, het voor sportclubs bijna onmogelijk is om deze op een legale wijze te vergoeden. De huidige systemen bieden te weinig flexibiliteit. Het gaat hier immers meestal niet om volwaardige beroepsarbeid die verricht wordt met het oog op het verwerven van een inkomen dat bestaanszekerheid verschaft. Het gaat echter wel om inzet die onmiskenbaar een maatschappelijk nut heeft en zich beperkt tot enkele uren per week (complementaire functie ten opzichte van professionele arbeid). De Vlaamse Regering zal dan ook in overleg met de federale overheid werk maken van een eigen statuut voor dit soort tewerkstelling (semi-agorale arbeid). Een gerichte verlaging van de lasten op arbeid in de sportsector zal een stimulans betekenen voor de professionalisering in de sportsector.

Vlabus zal als interim-bureau voor de sport decretaal erkend worden op het Vlaams niveau. Sportcheques die gebruikt kunnen worden om het lidgeld van sportclubs te betalen, kunnen vervolgens door de sportclubs terug ingezet worden voor het officieel tewerkstellen van lesgevers via Vlabus. In het verlengde hiervan kan men ook BTW-vrijstelling nastreven voor het gebruik van dergelijke sportcheques.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- onderhandelingen aanknopen met de Federale overheid m.b.t. een eigen statuut voor sporttrainers (semi-agorale arbeid)
- onderhandelingen aanknopen met de Federale overheid i.v.m. de BTW-problematiek in de sport
- decretale erkenning nastreven van Vlabus als interim-bureau voor de sport op Vlaams niveau.

6 Aandacht voor doelgroepen en diversiteit in de sport

Kleuters, jongeren en senioren zijn leeftijdsfasen inherent aan de levensloop van elk individu. Bijgevolg dienen deze leeftijdsfasen een volwaardige plaats te hebben in het sportbeleid. Zeker in het kader van de toenemende vergrijzing dient de aandacht voor senioren een vast gegeven te zijn.

Binnen de doelgroep van etnische minderheden zijn steeds meer jongeren van allochtone origine actief in de georganiseerde sport. De non-participatie van meisjes en vrouwen van allochtone origine blijft echter

een heikel punt. Een bijkomend probleem is dat er tot nu toe slechts een zeer kleine minderheid van gekwalificeerde sportbegeleiders van allochtone origine aan de slag is in de sportclub.

Eén op acht Belgen beneden de 65 jaar heeft een ernstige of lichtere handicap. Sportparticipatie van personen met een handicap is beduidend lager in vergelijking met valide personen. Slechts 3% van de gehandicapte Vlaamse bevolking beneden de 60 jaar doet regelmatig aan sport. De vraag naar aangepaste bewegings- en sportactiviteiten is zeer divers en uiteenlopend omwille van de grote verscheidenheid aan handicaps (motorisch, visueel, auditief, verstandelijk, psychisch), de verschillende leeftijdscategorieën en de beleving van de handicap. Er is een groeiende groep van sportparticipanten met een handicap die echt willen sporten. Hierbij spelen diverse motieven een rol (prestatie, ontspanning, gezondheid, erkenning). Deze sportbeoefenaars willen, zoals valide sporters, de mogelijkheid hebben om, in kwaliteitsvolle omstandigheden, de verschillende niveaus van sportbeoefening te doorlopen (initiatie, recreatieve of competitieve sportbeoefening tot topsport).

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Het uitvoeringsbesluit (decreet sportfederaties) waarbij het prioriteitenbeleid van de Vlaamse Regering dient vastgelegd te worden voor de volgende 4 jaar met als doel de sportparticipatie (in clubverband) van specifieke doelgroepen te bevorderen, zal in het teken staan van personen met een handicap.
- Een begin maken met het concretiseren van de doelstellingen sport van het strategisch plan etnische minderheden, met name het verhogen van de evenredige aanwezigheid van gekwalificeerde begeleiders van allochtone origine in de sport en het stimuleren van het lokale sportbeleid tot het omgaan met diversiteit. Tevens zijn we de mening toegedaan dat het versterken van emancipatorische participatie het best gebaat is bij het zoveel als mogelijk hanteren van de Nederlandse taal tijdens het beoefenen van sportactiviteiten, die gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheden.
- Het opstellen en uitvoeren van een sportpromotie- en sensibiliseringsactie in Vlaanderen rond senioren sport (50+).

7 Het erkennen en ondersteunen van de school- en studentensport als een kwaliteitsvolle schakel in het doelgericht sport voor allen beleid.

Onderwijsgebonden sport situeert zich tussen het vakgebied Lichamelijke Opvoeding (bewegingsopvoeding voor kinderen en jongeren via de les lichamelijke opvoeding) en de sportbeoefening in clubverband. Ook in het hoger onderwijs dient deze brug geslagen te worden. Onderwijsgebonden sport (schoolsport en studentensport) heeft tot doel alle leerlingen en studenten, ongeacht hun bekwaamheid, meer en kwaliteitsvolle sport- en bewegingskansen te bieden. Via een degelijk lokaal samenwerkingsverband (school - club - gemeente) met als doelstelling de jongeren aan te zetten tot 'life-time sportbeoefening' moet de onderwijsgebonden sport haar belangrijke maatschappelijke rol vervullen.

De school, hogeschool of universiteit zijn ideale aangrijpingspunten om meer jongeren - zeker de minder sportieven - te bereiken. De schoolsport start in de school zelf en daartoe is het noodzakelijk dat in elke school een sportcoördinator aangesteld wordt die binnen zijn onderwijsopdracht faciliteiten krijgt om de coördinatie van de schoolsport en de samenwerking met de lokale sportclubs te realiseren. Die sportcoördinator moet wel kunnen blijven terugvallen op 'een schoolsportteam' (de schoolsportraad). Waardering en motivering van het vrijwillige engagement in de begeleiding van de leerlingen moet aanwezig blijven. De sportcoördinator voorziet wekelijkse bewegingskansen in de (zogenaamde brede) school (middagsport, naschoolse sport en/of woensdagnamiddagsport) en werkt hiervoor zoveel mogelijk samen met de lokale sportclubs. Ondersteuning van de middagsport en naschoolse sport op school kan een aanzet zijn tot meer jeugdparticipatie. Dankzij het kennismaken met meerdere sporten kan de dropout problematiek verminderd worden.

Het decreet van 5 mei 2004 op de "Onderwijsgebonden Sport" omschrijft duidelijk de missie (artikel 6) en de strategische opdrachten (artikel 7) van het nieuwe Vlaamse Centrum voor Onderwijsgebonden Sport. Het nieuwe Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport zal de scholen, hogescholen en universiteiten in hun 'intra muros' opdracht optimaal ondersteunen en informeren. Aanvullend zal het centrum zorgen voor de organisatie en coördinatie van interscholenontmoetingen via een lokale kernwerking in samenwerking met de gemeenten en de sportclubs. Hierbij dienen de nodige initiatieven ontwikkeld te worden om de continuïteit van de sport- en bewegingsactiviteiten bij de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs en van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs te garanderen.

De kernwerking, in het kader van de driehoek club-gemeente-school, dient ondersteund te worden door voldoende Follo-leerkrachten. De Follo-leerkrachten zorgen voor de lokale promotie en coördinatie van de onderwijsgebonden sport en voor de samenwerking met het lokale sportgebeuren. De Follo-leerkracht treedt in het bredeschoolconcept op als bruggenbouwer en aanspreekpunt tussen de scholen en de sportclubs, en dit in samenwerking met de gemeentelijke sportbeleidsverantwoordelijken. Het is immers onmogelijk dat elke individuele club de diverse scholen zou gaan benaderen.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Implementatie van het decreet op de onderwijsgebonden sport, o.m. door het afsluiten van een samenwerkingsakkoord tussen Bloso en het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport
- Optimalisering van het Follo-project (Flexibele Opdracht Leerkracht LO)
- Afstemming nastreven tussen onderwijs, sport, cultuur en jeugd wat betreft het bredeschoolconcept.

8 Het verder stimuleren van een planmatige aanpak van de infrastructuur- inplanting en -uitbouw en van het optimaal gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur (ook in scholen)

In Vlaanderen zijn geen uitgesproken regio's waar geen enkele sportinfrastructuur beschikbaar is (zgn. "witte vlekken"). Wél zijn er nog regio's met uitgesproken tekorten aan bepaalde specifieke sportaccommodaties (bijvoorbeeld sporthallen, openluchtsportterreinen,...). Bovendien stellen zich nog vrij grote noden inzake de renovatie en de aanpassing van reeds bestaande sportinfrastructuur.

Conform het kerntakendebat en het op basis hiervan afgesloten bestuursakkoord tussen de Vlaamse, provinciale en lokale overheden, dient elke overheid op zijn niveau zijn verantwoordelijkheid te nemen bij de realisatie, de renovatie en de ter beschikkingstelling van de noodzakelijke sportaccommodaties.

De inventaris van de bestaande sportinfrastructuur in Vlaanderen opgemaakt door het Bloso dient ter beschikking gesteld te worden van alle geïnteresseerde sportactoren. De informatieverzameling van de sportinfrastructuurgegevens zal worden verbeterd door de invoering van een automatische meldingsplicht bij de aflevering van een stedenbouwkundige vergunning voor een sportaccommodatie. Het Bloso zal ook zijn expertise en ervaring ter beschikking stellen bij de ontwikkeling van sportinfrastructuurprojecten door lokale en provinciale besturen. Samenwerkingsverbanden (o.a. via PPS-constructies) dienen gestimuleerd te worden.

De Vlaamse Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om extra-middelen ter beschikking te stellen voor de ondersteuning van sportinfrastructuur van Vlaams of internationaal belang en van innovatieve projecten. Ook belangrijke topsportprojecten kunnen hiermee gefinancierd worden, voor zover zij kaderen in een vooropgestelde planning die door de Vlaamse Regering zal worden opgemaakt. Gelet op het specifieke karakter van dergelijke voorzieningen dient namelijk te worden vermeden dat dergelijke topsportinfrastructuur op een ongeordende wijze wordt ingepland.

Tevens dient de uitbouw en renovatie van de Bloso-centra verder gezet te worden zodanig dat deze maximaal hun internationale, Vlaamse en regionale functie kunnen vervullen.

Ondanks de inspanningen in het verleden om niet of onvoldoende gebruikte privé-sportinfrastructuur (inzonderheid deze in scholen) open te stellen voor derden en gelet op de resolutie van het Vlaamse parlement van 29 april 2004 zal onderzocht worden hoe hier kan aan verholpen worden.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- De Vlaamse Regering zal er naar streven :
 - dat scholen hun niet-gebruikte sportinfrastructuur na schooltijd openstellen voor sport (cultuur en jeugd) en dit stimuleren
 - dat de lokale sportdiensten optreden als bemiddelaar tussen de vraag naar en het aanbod van sportinfrastructuur bij het ter beschikking stellen van kwaliteitsvolle en betaalbare sportvoorzieningen
 - dat gemeentebesturen en sportdiensten afspraken maken of convenanten afsluiten met betrekking tot het gebruik van privé-sportinfrastructuur

- om een clause op te nemen in de decreten die de betoelaging of sub-sidiëring van privé-sportinfrastructuur regelt, die begunstigen van de reglementering verplicht binnen bepaalde afspraken hun sportinfrastructuur ter beschikking te stellen van de lokale sportgemeenschap en hen vrijstelt van onroerende voorheffing voor de sportinfrastructuur
- om extra-middelen ter beschikking te stellen voor de financiële ondersteuning van sportinfrastructuur van Vlaams of internationaal belang of van innovatieve projecten

9 **Erkenning van het belang van sport en bewegen door het departement Volksgezondheid**

Een van de mogelijkheden om de huidige bewegingsarmoede aan te pakken, is alvast door sport in te zetten en te behandelen als preventieve vorm van geneeskunde.

44% van de Vlaamse bevolking vertoont een overgewicht. De voornaamste oorzaak hiervoor is het gebrek aan (voldoende) fysieke activiteit. 9,4% van de medische onkosten zijn zelfs te wijten aan fysieke inactiviteit. Logischerwijze dient sport dan ook erkend te worden als preventieve geneeskunde.

Dit impliceert dan wel dat de organisatie en het peil van de activiteiten dienen te beantwoorden aan de vereiste normen inzake kwaliteit (opleiding, infrastructuur, e.d.).

Toch dienen er ook kritische kanttekeningen geplaatst te worden bij het erkennen van alle vormen van sport als preventieve gezondheidszorg: enkel het bewegingsaanbod met meetbaar gezondheidsbevorderend effect dient als preventieve geneeskunde erkend te worden.

Volgende operationele doelstelling wordt vooropgesteld :

- samenwerking opzetten tussen de sportsector en de gezondheidssector om de bevolking aan te zetten tot meer beweging en gezonde sport.
- het stimuleren van gezonde vormen van beweging door een stimulerend beleid door Volksgezondheid (vb. het verlagen van de premies voor ziekte- en invaliditeit).

10 **Gelijke behandeling van de verschillende sporten in de media**

Uit een uitgebreide enquête bij de Vlaamse sportclubs ter voorbereiding van de Staten-Generaal van de sportclubs blijkt een algemeen ongenoegen bij vele sportclubs over het gebrek aan media-aandacht voor de eigen sporttak. Het is juist dat de media, en in de eerste plaats de televisie, sport op een éénzijdige manier benaderen met vooral belangstelling voor competitie- en topsport en bovendien focussen op een beperkt aantal sporten (voetbal, wielrennen en damstennis). Vandaar de overtuiging dat ook andere sporten en andere aspecten in de sport ook aandacht verdienen van de media. In een wekelijkse uitzending over sport (op de openbare omroep) die een breed publiek kan aanspreken kan de maatschappelijke relevantie van sport in al zijn aspecten aan bod komen. Kleine en minder bekende sporttakken zouden in de kijker worden geplaatst, gedreven mensen achter de schermen en langs de "zijlijn" van de sport, zouden "hun verhaal" doen. Ook "meer ernstige" onderwerpen die met sportbeleid te maken hebben (de fysieke conditie van de Vlaming, sensibiliseringscampagnes, dopingbestrijding enz) zouden worden uitgediept en reportages over evenementen, acties, sportcentra...("Op Vlaamse wegen komt men sport tegen") zouden hun plaats kunnen krijgen in een dergelijke uitzending.

Volgende operationele doelstelling wordt vooropgesteld:

- onderzoeken van de mogelijkheid van de realisatie van een TV-programma over sport "Vlaanderen Sportland", dat een breed publiek kan aanspreken en tot doel heeft de maatschappelijke relevantie van sport en al zijn aspecten aan bod te laten komen.

11 Onderhandelingen aanknopen i.v.m. het beter afstemmen van de noden van de sport met andere beleidsdomeinen i.v.m. ruimtelijke ordening en leefmilieu

Het sportbeleid heeft in het verleden al zijn aandacht en energie besteed aan het concipiëren en uitvoeren van een sportbeleid, waarbij de verhoging van de sportparticipatie en een kwalitatieve sportbeoefening centraal staan. Er ging evenwel minder aandacht naar de impact van parallelle beleidsdomeinen die nochtans een belangrijke invloed hebben op het instrumentarium dat de sportsector nodig heeft om zijn beleid te kunnen uitvoeren, bv. inplanting van sportinfrastructuur, inkleuring van de gewestplannen. Zo stellen we ondermeer vast dat heel wat openluchtsportinfrastructuur zonevreemd gelegen is, dat in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen slechts 17.500 ha recreatiegebied is opgenomen die tegen 2007 maar met 1000 ha kan toenemen, dat er recreatiegebied geclaimd wordt door zowel de toeristisch sector als de sportsector wat tot conflicten aanleiding kan geven, etc. Meer en meer wordt de sportsector vandaag geconfronteerd met regelgeving en richtlijnen die opgemaakt en uitgevaardigd worden door de beleidsdomeinen Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu en die niet in overeenstemming zijn met de noden van de sportsector of waarvan het maatschappelijk draagvlak van andere bevolkingsgroepen zwaarder doorweegt. (bv. de problematiek van de motorcross, autosport, waterski, luchtsporten, kleischietsen, zonevreemde sportterreinen, etc.).

Het Bloso heeft tijdens de vorige legislatuur, in nauw overleg met het kabinet Sport en de provinciale sportdiensten (provinciale werkgroepen natuur en sport), verschillende initiatieven hieromtrent genomen en studiewerk laten verrichten. Zo is er, na een uitgebreid behoefteonderzoek en in nauw overleg met representatieve natuurverenigingen, de beslissing gekomen van de Vlaamse Regering van 19/7/2002 mbt. de inplanting van motorcrossterreinen, vandaag nog steeds een moeilijk en lastig dossier op lokaal vlak. Zo is ook, mede onder impuls van het kabinet Ruimtelijke Ordening, een oplossing gecreëerd voor de bestaande golfterreinen en werd een behoefteonderzoek uitgevoerd naar de nood aan nieuwe golfterreinen. Het onderzoeksrapport werd einde januari 2004 goedgekeurd. De maatschappelijke en politieke afweging hieromtrent dient nog wel te gebeuren.

Einde 2002 is in opdracht van de Vlaamse minister van Sport een interdepartementale werkgroep geïnstalleerd, onder leiding van Bloso, die de problematiek onderzoekt en inventariseert waar 14 sportfederaties (onderverdeeld in luchtsporten, watersporten, golf, paardrijden en kleischietsen) mee geconfronteerd worden in relatie tot Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu. Het opzet is om op termijn tot een structurele en duurzame oplossing te komen voor de bovenlokale ruimtelijke problematiek van deze sporten. Naast de verschillende kabinetten en administraties worden hier ook vertegenwoordigers van de verschillende provinciale sportdiensten en de Vlaamse Sportfederatie (VSF) nauw betrokken.

Het grote knelpunt voor de sportsector evenwel is dat in de ruimtebalans van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) recreatiegebied onderbedeeld is. Deze bodembestemming moet dan nog gedeeld worden met het beleidsdomein Toerisme, meer bepaald terreinen voor campings (gebieden voor verblijf-recreatie). Voor de toekomst heeft het beleidsdomein sport zeker nood aan extra ruimte voor sport en recreatie. Naar aanleiding van de evaluatie van het RSV is het te verwachten dat de meeste overige beleidsdomeinen tegen 2007 eveneens claims zullen leggen voor meer ruimte. De beschikbare ruimte in Vlaanderen is en blijft evenwel constant en beperkt. Teneinde uit deze patsituatie te geraken en teneinde aan de gerechtvaardigde verzuchtingen van de verschillende maatschappelijk sectoren tegemoet te kunnen komen, zal een andere visie inzake Ruimtelijke Ordening dienen ontwikkeld te worden. Het beleidsdomein Sport formuleert hierbij een aantal concrete voorstellen om tot oplossingen te komen:

- Vlaanderen heeft ruimtelijk gezien problemen om alle functies voldoende aan bod te laten komen; vandaar dat zal dienen gezocht te worden naar recreatief medegebruik en/of verweving van functies. Een maximale invulling van het principe van verweving van functies en activiteiten en het versterken van de multifunctionaliteit door verweving wordt voorgesteld. Uitgangspunt dient te zijn: verweven waar het kan, scheiden waar het moet. Concreet gaat het om de verweving van:
 - Groengebieden met sport en recreatie (bv. voor golf, paardrijden)
 - Agrarische gebieden met sport en recreatie (bv. voor golf, paardrijden, luchtsporten)
 - Industriegebieden met sport en recreatie (bv. voor gemotoriseerde sporten, luchtsporten)
 - Militaire gebieden (bv. voor luchtsporten, paardrijden).
- Hierbij aansluitend zou in specifieke gevallen meer gebruik dienen gemaakt te worden van de techniek van de voor- en nabestemming. Er is nog een groot potentieel aan gebieden die nu nog niet gebruikt worden maar die voor sport interessant zijn en een (tijdelijke) oplossing kunnen bieden. Een paar concrete voorbeelden:

- Nog niet aangesneden industriegebied kan bv. voor sommige gemotoriseerde sporten een (lange) tijdelijke oplossing bieden door er de voorbestemming recreatiegebied aan te geven.
- Ontginningsgebied met nabestemming recreatiegebied of natuurgebied zou men nu al kunnen aanpassen in functie van de creatie van verwevingsgebied: natuur / recreatie of recreatie / natuur.
- Integratie van éénmalige sportieve en/of recreatieve activiteiten in andere bestaande bestemmingen via een bijstelling van het KB van 72 dat de inrichting en de toepassing regelt van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen. Deze integratie zou best gebeuren via natuurrichtplannen waarbij het medegebruik door sport en recreatie in de natuurrichtplannen wordt ingeschreven.
- De zonevreemdheid van openluchtinfrastructuur kan opgelost worden door opmaak van sectorale BPA's of RUP's en dit na degelijke inventarisatie en definiëren van de behoeften.

De sportsector dient ervoor te ijveren permanent vertegenwoordigd te worden en te zijn in de organen die de processen inzake Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu begeleiden en sturen, bv. de Vlaamse, provinciale en gemeentelijke commissie voor Ruimtelijke Ordening, de Vlaamse, provinciale en gemeentelijke MiNaraad, de sectorale strategische adviesraden Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening, etc. Op het Vlaamse niveau zou deze vertegenwoordiging kunnen gebeuren door hetzij Bloso, hetzij de Vlaamse Sportfederatie, hetzij het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. De sportsector dient eveneens via een permanente vertegenwoordiging nauw betrokken te worden bij de opmaak van beheersplannen in de gebieden waar zij direct betrokken partij is, bv. op de luchtvaartterreinen in de militaire domeinen overleg met afdeling natuur bij de opmaak van natuurbeheersplannen zodat ook het probleem van de kapvergunningen kan opgelost worden (luchtsporten); overleg met de afdeling water ivm de opmaak van waterbekkenbeheersplannen (watersport), etc.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Overleg opzetten met de Vlaamse ministers bevoegd voor Ruimtelijke Ordening, Leefmilieu en Toerisme teneinde de sportsector officieel te laten vertegenwoordigen op de verschillende bestuursniveaus (Vlaanderen, provincie en gemeente) in de adviesorganen van de beleidsdomeinen ruimtelijke ordening en leefmilieu.
- De voor de sport noodzakelijke oppervlakte duidelijk definiëren opdat bij de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in 2007 meer oppervlakte voor sportaccommodatie kan worden opgenomen in de ruimtebalans. In functie hiervan is een degelijke wetenschappelijke benadering wenselijk voor enerzijds de actualisatie van de reeds bestaande sportinfrastructuurnormen en anderzijds het opstellen van nieuwe normen.
- Het interdepartementeel overleg verder zetten mbt. de inplanting van permanente omlopen met trainingsfaciliteiten voor gemotoriseerde sporten en mbt. de problematiek van sporten die onderhevig zijn aan de regelgeving van ruimtelijke ordening en/of leefmilieu.
- In 2007 komt RSV-II : diverse beleidsdomeinen hebben ruimtelijke aanspraken en/of wensbeelden. Landbouw, toerisme, industrie, de recreatieve sector, natuur en bos ... en uiteraard ook sport. Op een gegeven ogenblik zal er een beleidsdomeinoverschrijdend afwegingsproces dienen te gebeuren. De sportsector heeft er dat ogenblik alle belang bij haar ruimtelijke relevante aanspraken zowel beleidsmatig als wetenschappelijk grondig voor te bereiden en te onderbouwen.

12 Implementatie van het Actieplan Topsport Vlaanderen 2016

In april 2004 werd door de Stuurgroep Topsport het Actieplan Topsport Vlaanderen opgesteld in opdracht van de toenmalige Vlaamse Regering. Het Actieplan Topsport Vlaanderen voorziet in een concreet, gedetailleerd, coherent, tijdsgebonden en gebudgetteerd plan om meer Vlaamse topsporters op lange termijn voor te bereiden op medailles op de Olympische Spelen van 2016. Het Actieplan Topsport Vlaanderen is concreet gefocust op de eerste fase van de voorbereiding, nml. de Olympiade 2005-2008, die volledig valt binnen de huidige legislatuur (2004-2009) van de Vlaamse Regering. De concrete actiepunten van het Actieplan Topsport Vlaanderen (cfr. Bijlage 1) zijn 10 operationele doelstellingen op korte termijn (deze legislatuur), die de basis moeten leggen voor betere topsportprestaties op lange termijn. Het maximaal beleidseffect zal voelbaar zijn in 2016.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- Een structurele verhoging van de topsportsubsidies aan de Vlaamse topsportfederaties (via het Uitvoeringsbesluit Topsport) voor wat betreft de voorbereiding en deelname aan internationale wedstrijden en de topsportscholen.
- Optimaliseren van de topsportscholen en integraal remediëren van de bestaande pijnpunten.
- Een uitbreiding van de tewerkstellingsprojecten topsport gekoppeld aan een verdere objectivering van de selectiecriteria voor opname.
- Een uitbreiding van het Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs.
- Het creëren van een pool van 42 VTE Vlaamse en/of buitenlandse toptrainers i.f.v. de concrete noden per sporttak.
- Het creëren van een tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport.
- Het bieden van specifieke expertise, begeleiding en ondersteuning aan de topsportfederaties, het creëren van een platform van toptrainers en het implementeren van een topsportervolgsysteem.
- Het uitwerken van een specifieke opleiding en bijscholing van trainers in functie van begeleiding van elitesporters en beloftevolle jongeren.
- Het implementeren van een specifiek project voor de Olympische ploegsporten.
- Het implementeren van een specifiek project voor de voorbereiding van Vlaamse topsporters met een handicap op de Paralympics
- Het bundelen van de wetenschappelijke expertise i.v.m. topsport via een convenant tussen de universiteiten, de VSF, het BOIC en de EVA Topsport Vlaanderen (naar analogie van de VTS). (= bijkomende operationele doelstelling niet behorend tot het Actieplan Topsport Vlaanderen 2016).
- Aandacht voor ondersteuning van belangrijke internationale topsportmanifestaties die in Vlaanderen georganiseerd worden (= bijkomende operationele doelstelling niet behorend tot het Actieplan Topsport Vlaanderen 2016).
- Opzetten van een actieplan m.b.t. de na-carrière van topsporters (o.a., inschakeling als talentscouts, versneld traject opleiding tot trainers, etc.) (= bijkomende operationele doelstelling niet behorend tot het Actieplan Topsport Vlaanderen 2016).

13 Het opstellen van een specifiek actieplan voor de jeugdwerking van voetbalclubs

Uit onderzoek werd vastgesteld dat de kwaliteit van de jeugdwerking van voetbalclubs vaak te wensen overlaat. Als meest populaire sporttak bij de jeugd verdient dit aandacht vanwege het sportbeleid. Daarenboven dient het optimaliseren van de jeugdwerking van voetbalclubs gefaciliteerd te worden om de concurrentieslag met het buitenland niet te verliezen en om te vrijwaren dat de jeugdwerking verder zou afgebouwd worden.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- overleg opzetten tussen de KBVB en de diverse overheden i.v.m. het tot stand brengen van een regeling voor de opleiding van jeugdvoetballers
- onderhandelingen aanknopen met de Federale overheid m.b.t. fiscale stimuli voor de jeugdsportbegeleiding voor (voetbal)clubs
- onderhandelingen aanknopen met de Franstalige en Duitstalige Gemeenschap ten einde een uniforme regeling uit te werken voor wat betreft de overgang van jongeren van de ene club naar de andere.

14 Het stimuleren en ondersteunen van beleidsvoorbereidend en toegepast sportwetenschappelijk onderzoek

Zonder beleidsvoorbereidend en beleidsondersteunend sportwetenschappelijk onderzoek kan van een degelijk sportbeleid geen sprake zijn. Het beleid dient op regelmatige tijdstippen getoetst te worden op zijn efficiëntie en effectiviteit op basis waarvan een bijsturing mogelijk wordt. Er is niet alleen nood aan het aanleggen van een reeks objectieve basisindicatoren m.b.t. sportbeleid, er zal ook werk gemaakt worden van onderzoek waarin beleidsplanning en visieontwikkeling een duidelijke plaats krijgen. In het lopende project "Steunpunt Sport, Beweging en Gezondheid" wordt te weinig aandacht besteed aan het gezondheids- en aan het sportaspect.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld :

- een heroriëntatie van de onderzoeksopdracht van het wetenschappelijk steunpunt Sport, Beweging en Gezondheid zodat de focus meer op sport en sportbeoefening komt te liggen en dit in relatie tot economische, gezondheids- en sociale parameters;
- de oprichting van een studiedienst / kenniscentrum i.v.m. evaluatie van het sportbeleid en beleidsvoorbereiding binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;
- de aanmaak van een rapportage 'Sport' waarin kerncijfers en beleidsindicatoren inzake sport en sportbeoefening centraal staan.

15 De splitsing van de resterende unitaire sportbonden

De ambitie is aanwezig (cfr. 5.7) om een specifiek actieplan op te zetten voor de vrijwaring en optimalisering van de jeugdopleiding in de Vlaamse sportclubs. Dit vereist evenwel de oprichting van structuren waarmee de Vlaamse overheid decretaal kan samenwerken. Voor het merendeel van de sportfederaties is dit reeds gebeurd waardoor ze in aanmerking komen o.a. voor de facultatieve opdrachten jeugdsport. Een aantal federaties heeft zich echter nog niet aangepast (o.a. de KBVB) waardoor een samenwerking voor de jeugdopleiding niet mogelijk is.

Volgende operationele doelstelling wordt vooropgesteld :

- het onderhandelen van een splitsing van de resterende sportbonden

VII Overige actiepunten

1 **Onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een eventuele kandidaatstelling voor de organisatie van de Olympische Spelen in Vlaanderen**

Deloitte heeft in maart 2004 een haalbaarheidsstudie Olympische Spelen 2016 afgeleverd aan de Vlaamse Regering. Aansluitend hierop zal er een onderzoek ingesteld worden naar de wenselijkheid van een eventuele kandidaatstelling voor de organisatie van de Olympische Spelen in Vlaanderen. Er zal nagegaan worden in welke mate de Olympische Spelen een voordeel kunnen betekenen voor Vlaanderen. Er zal een benchmarkstudie worden uitgevoerd met de andere steden waar de Olympische Spelen hebben plaatsgevonden. Uitsluitsel over een eventuele kandidaatstelling zal eind 2005 gebracht worden.

2 **Het ontwikkelen en uitbouwen van internationale betrekkingen op het gebied van sport**

De sport heeft een belangrijke, veelzijdige impact, zowel maatschappelijk als economisch. Door de internationalisering en mondialisering groeit de noodzaak om in de regel- en wetgeving meer en meer rekening te houden met de internationaal geldende wetgeving, regelgeving, regelingen, normen, verplichtingen, wetmatigheden, invloeden,...

Deze invloeden doen zich voelen in het "normale" maatschappelijk- en sportverkeer, de mobiliteit van de atleten, transferregelingen, fiscale aspecten, enz... Dat belangrijke Europese wetgeving en richtlijnen terdege hun invloed hebben is dan ook vanzelfsprekend (het arrest Bosman is een zeer bekend voorbeeld hiervan).

Dit zal op termijn alleszins een nivellering naar boven tot gevolg hebben, waardoor kleinere landen meer kansen krijgen om aan te sluiten bij de grotere landen met een economisch en commercieel sterkere markt, zeker wat de topcompetities betreft.

Voor de Vlaamse overheid is het aansluiten bij en het afstemmen van de eigen wetgeving op de vigerende en toekomstige internationale wetmatigheden en de Europese regelgeving een belangrijk gegeven.

"Sport" is nu ook opgenomen in de nieuwe Europese grondwet. Het "subsidiariteitsbeginsel" blijft evenwel van kracht. Op bepaalde gebieden en onder de in de Europese grondwet gestelde voorwaarden wordt de Europese Unie hierdoor bevoegd om het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen, zonder evenwel de bevoegdheid van de Vlaamse overheid over te nemen.

Op het bilaterale vlak voert de Vlaamse overheid een autonoom internationaal beleid, dat toelaat eigen accenten en prioriteiten te leggen; derhalve ook voor de sport.

Voor de sport is het noodzakelijk dat de internationale contacten en uitwisselingen onderhouden worden. Dit maakt niet alleen mogelijk dat door de internationale competities het niveau van de eigen Vlaamse atleten verbeterd wordt, maar het geeft ook gelegenheid op het beleidsmatige vlak ervaringen op te doen, expertise uit te wisselen en opleidingsinitiatieven voor beleidsmensen, begeleiders en atleten te ontwikkelen enz.

Vlaanderen ontwikkelt autonoom en geeft mee uitvoering aan culturele- en andere samenwerkingsakkoorden. Ook voor sport worden er eigen internationale samenwerkings-akkoorden getekend. Eén van de prioriteiten van het Vlaamse buitenlands beleid is de ontwikkeling en de uitbouw van de relaties met Zuid-Afrika. Voor sport is de samenwerking met Zuid-Afrika eveneens een van de hoofddoelstellingen. Daarnaast wordt ook een samenwerking met Marokko beoogd.

Volgende operationele doelstelling wordt vooropgesteld:

- Uitvoering geven aan de samenwerking met Zuid-Afrika door de invulling van een aantal projecten in het kader van :

- het cultureel akkoord,
- het samenwerkingsakkoord getekend tussen de ministers bevoegd voor sport in Vlaanderen en de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika
- Het ontwikkelen van een samenwerkingsakkoord met de Marokkaanse republiek op het vlak van sport.

3 Het heroriënteren van de Lottogelden naar het Vlaams beleidsniveau

Er kan slechts sprake zijn van een coherent Vlaams sportbeleid indien alle overheidsmiddelen voor sport (de middelen van de Lotto en van de Federale overheid bestemd voor sport) samengebracht worden en vanuit één visie besteed worden.

Volgende operationele doelstellingen worden vooropgesteld:

- het in kaart brengen van de geldstromen in de sport
- het bundelen van alle overheidsmiddelen (Lotto, Federaal geld) voor sport.

VIII Fasering van het sportbeleid

Het beleidsplan sport zal gefaseerd geïmplementeerd worden. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende opties :

- prioritair zal het topsportbeleid op gang worden getrokken gezien de noodzaak hiertoe (2005); het topsportactieplan zal gefaseerd uitgevoerd worden om op kruissnelheid te komen in 2008. Dit impliceert een tweesporenbeleid, nl. een maximale ondersteuning van de reeds aanwezige talenten (vanaf 2005) met het oog op Beijing 2008 en het opzetten van een voorwaardenscheppend topsportbeleid met het oog op de Olympische Spelen van 2012 en 2016
- de voorbereiding van een nieuw decreet op het gemeentelijk en provinciaal sportbeleid zal aangevat worden in de eerste periode van de legislatuur (2005-2006) met het oog op de invoeging ervan op 01/01/2008
- een evaluatie van het decreet op de sportfederaties zal in de tweede fase van de legislatuur plaatsvinden zodanig dat de federaties de nodige tijd krijgen om de vereiste kwaliteit te implementeren (2007)
- het opzetten van een beleid ter ondersteuning van de jeugdwerking van voetbalclubs zal tijdens de eerste fase van de legislatuur voorbereid worden met het oog op een implementatie tussen het seizoen 2006-2007
- het sportinfrastructuurplan zal voorbereid worden tijdens de eerste fase van de legislatuur om in uitvoering gebracht te worden in de tweede helft van de legislatuur (2007-2008).

Bert ANCIAUX

Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel

Inleiding

In september 2003 lanceerde de minister president van de Vlaamse Regering, het idee om de Olympische Spelen in 2016 naar Vlaanderen te halen. In december 2003 werd door de minister van Sport de Stuurgroep Topsport (Blosio, VSF, BOIC, afdeling Jeugd en Sport, kabinet Sport) officieel geïnstalleerd. Onmiddellijk werd door de minister aan de Stuurgroep Topsport de opdracht gegeven om tegen april 2004 een actieplan op te stellen voor de voorbereiding van Vlaamse topsporters op de Olympische Spelen 2016.

De Stuurgroep Topsport bestaat uit : P. De Knop (voorzitter), P. Rowe (secretaris), C. Galle, A. Gryseels en J. Wynants (Blosio), D. Van Esser, J. De Smet en M. Spaenjers (VSF), E. De Smedt, C. Coomans en R. Roelandt (BOIC), F. Missotten (ministerie, afdeling jeugd en sport) en een vertegenwoordiger van het kabinet Sport.

Na 6 vergaderingen finaliseerde de Stuurgroep Topsport einde maart 2004 het actieplan. De stuurgroepvergaderingen werden voorbereid in een beperkte werkgroep (C. Galle : voorzitter, P. Rowe : secretaris, E. De Smedt (BOIC), J. Wynants (Blosio) en D. Van Esser (VSF)). De coördinatie van alle vergaderingen en teksten, alsook de redactie en eindredactie gebeurde door het Blosio.

Voor elk concreet voorstel in dit actieplan werd ook de budgettaire weerslag berekend met uitzondering van het punt uitbreiding van het Blosio-tewerkstellingsproject Topsport en het nieuwe tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport (administratie werkgelegenheid van het ministerie), en het onderwijsluik van de optimalisering van de topsportscholen (departement onderwijs).

Einde 2003 werd het VUB-onderzoek naar het topsportklimaat in Vlaanderen afgerond. Dit onderzoek had tot doel om de voornaamste pijnpunten in het huidige Vlaams topsportbeleid bloot te leggen met het oog op de verbetering van de huidige concurrentiepositie van Vlaanderen ten opzichte van vergelijkbare landen. Hiervoor werden de omstandigheden nagegaan waarin topsporters en hun trainers met topsport bezig zijn vanaf de fase van talentdetectie, tijdens de periode van talentontwikkeling en de finale fase van topsporter zijn. De topsporters, trainers, de sporttechnische coördinatoren en de coördinatoren topsport van de Vlaamse sportfederaties werden hierover uitvoerig bevroegd. Naast de expertise en competentie van de leden zelf van de Stuurgroep Topsport, liggen de resultaten van dit onderzoek mede aan de basis van de in dit actieplan geformuleerde voorstellen.

1 Algemeen kader en fasering

De periode van 13 jaar die ons nog scheidt van de OS 2016 dient opgedeeld te worden in volgende fasen:

Fase 1 : korte termijn

Dit betekent concreet : **2004** en de **periode 2005-2008** (2008 : OS Beijing = focus 1)

Fase 2 : middellange termijn

Dit betekent concreet de periode **2009-2012** (2012 : OS = focus 2)

Fase 3 : lange termijn

Dit betekent concreet de periode **2013-2016** (2016 : OS = focus 3).

De Stuurgroep Topsport stelt voor dat het actieplan zich concentreert op fase 1 nml. 2004 en de periode 2005-2008 (politiek : nieuwe legislatuur - nieuwe regering - nieuw regeerakkoord).

Budgettair is het jaar 2004 een overgangsjaar (de begroting 2004 ligt vast) maar een beslissend jaar voor de begroting 2005 (en de daaropvolgende jaren 2006, 2007 en 2008).

Beleidsmatig is 2004 een beslissend jaar (nieuw regeerakkoord - vorming nieuwe regering).

Zowel **budgettair** als **beleidsmatig** dient het actieplan door de nieuwe Vlaamse Regering te worden goedgekeurd **voor de ganse periode van de legislatuur (2004-2008)**.

Bovendien is 2004 een sleuteljaar inzake sportieve voorbereiding op de Olympische Spelen van 2016. Immers, het vormen van een medaillekandidaat vergt 10 tot 12 jaar doorgedreven topsporttraining (+/-10.000 uren = minimaal 20 u per week, afhankelijk van de sporttak). Dat betekent dat de talenten die vandaag via een goed uitgewerkt talentdetectiesysteem worden geselecteerd hun top zullen bereiken tussen 2014 en 2016, de periode van selectie en deelname aan de Olympische Spelen.

Na de OS 2008 (focus 1) dient een globale evaluatie te gebeuren van de bereikte sportieve prestaties om het actieplan bij te stellen met het oog op focus 2 (OS 2012) en focus 3 (OS 2016). Op dat ogenblik zal het ook duidelijk zijn of Vlaanderen zich al dan niet kandidaat stelt voor de organisatie van de OS 2016.

2 Vastleggen (=beslissing van de Vlaamse Regering) van de sporttakken die als topsport gesubsidieerd worden voor de periode 2005-2008

In het onderzoek naar het topsportklimaat wordt vastgesteld dat de sportfederaties te weinig middelen hebben om alle taken uit te voeren die gepaard gaan met een kwalitatieve topsportbegeleiding. "Een gebrek aan financiële middelen, mensen en tijd is één van de grootste knelpunten vanuit het oogpunt van de sportfederaties." (p.158) Topsportbegeleiding vraagt naar een steeds grotere specialisatie en professionalisering." (p.140) De topsportcoördinator dient tegelijk manager te zijn, trainer, en alle sportinhoudelijke taken topsport op nationaal en regionaal niveau op te zetten en te coördineren. Dit zijn heel wat taken voor één persoon. Er wordt aanbevolen om een voorwaardenscheppend subsidiebeleid te voeren voor topsport, onder meer op het vlak van professionalisering en kwaliteitsverbintenissen.

Topsportsubsidies vertrekken in eerste orde van de sporttakkenlijst (sporttakken die door de Vlaamse Regering kunnen gesubsidieerd worden), gevoegd als bijlage bij het algemeen uitvoeringsbesluit van 31 mei 2002 en in tweede orde van een topsporttakkenlijst, vastgelegd in het uitvoeringsbesluit van 31 mei 2002 inzake topsport. Vierjaarlijks worden deze topsporttakken door de Vlaamse Regering vastgelegd, op voorstel van het Bloso en na advies van de Stuurgroep Topsport.

De huidige topsporttakkenlijst loopt tot 31/12/2004. Het betreft 26 topsportfederaties, ingedeeld in 4 categorieën + 1 aparte categorie voor gehandicaptensport (Paralympics). Tot 31/12/2004 worden volgende sporttakken (en disciplines) als topsport weerhouden :

- Olympische en paralympische sporttakken: atletiek (loop- en kampnummers, marathon en snelwandelen), badminton, basketbal, boogschieten (doelschieten (olympisch) en field), kano/kajak (lijnveren), wielrennen (weg, piste, mountainbike en cyclo-cross), paardrijden (jumping, dressuur en eventing), schermen, gymnastiek (artistiek, ritmisch en trampoline), handbal, judo, roeien, zeilen (olympische klasse zeilen en olympische klasse windsurfen), schieten (geweer en pistool), tafeltennis, taekwondo (sparring), tennis, triatlon, volleybal (zaalvolleybal), zwemmen, gehandicaptensport (disciplines van het paralympisch programma).
- Niet-Olympische sporttakken: duatlon, gymnastiek (acrobatisch, tumbling en dubbele minitrampoline), korfbal, rolschaatsen (snelschaatsen), squash, waterski (tornooi (figuur, schans, slalom) en blootvoets), reddend zwemmen (pool).

Het is evident dat de topsportsubsidiëring van de topsportfederaties voor de periode 2005-2008 een essentieel onderdeel is van een gericht topsportbeleid van de Vlaamse Regering (zie opdracht Keulen/Somers) om de medaillekansen van de Vlaamse topsporters op de Olympische Spelen (focus 1 : 2008, focus 2 : 2012 en focus 3 : 2016) te verhogen. Op te merken valt dat ook niet-Olympische sporttakken als topsport kunnen weerhouden worden, rekening houdend met de criteria vooropgesteld in het decreet van 13/7/2001, nml. de sportprestaties op internationaal vlak, de uitstraling van de sporttak in binnen- en buitenland, alsook de topsportstructuren, de begeleiding en het topsportbeleid van de betrokken unisportfederaties.

Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat **tijdig** de sporttakken (en dus ook de topsportfederaties) worden vastgelegd die voor topsportsubsidies in aanmerking komen in de periode 2005-2008, alsook de indeling van de sporttakken in de categorieën en de maximumbedragen per categorie (via het uitvoeringsbesluit topsport).

Het is de decretale opdracht van Bloso dit voor te bereiden ten behoeve van de Vlaamse Regering die de beslissing terzake neemt. De afdeling Topsport van het Bloso zal dit voorbereiden in de periode april-juni 2004 en heeft de intentie dit voor te leggen aan de Stuurgroep Topsport uiterlijk in september 2004. Van de Vlaamse Regering wordt verwacht dat zij spoedig een beslissing terzake neemt.

Op te merken valt dat wat de Olympische Winterspelen betreft er tot op heden geen enkele sporttak is opgenomen in het Vlaamse topsportbeleid. Alleen in het kunstschaatsen (Kevin Van der Perren) en short-track (Pieter Gysel en Wim De Deyne) is er momenteel immers sprake van topsportprestaties. Het Bloso is in de huidige situatie geen voorstander om sporttakken van de Winterspelen op te nemen in het Vlaamse topsportbeleid. Het Bloso is wel voorstander om eventueel specifieke ondersteuning te bieden in samenspraak met het BOIC om in de komende legislatuur de topsportprestaties in hoger genoemde wintersportdisciplines te verbeteren. De Stuurgroep Topsport is wel van mening dat indien de Vlaamse Kunstschaatsenbond (erkende maar niet gesubsidieerde sportfederatie) en de Vlaamse Short Track Vereniging (niet erkende sportfederatie) de logische beslissing zouden nemen om te fuseren (behoren immers tot dezelfde internationale schaatsfederatie ISU), er dan een kans bestaat dat deze nieuwe sportfederatie zou opgenomen kunnen worden in het Vlaams topsportbeleid.

Soorten Topsportsubsidies (Bloso-begroting 2004)

- Subsidies voorbereiding en deelname aan internationale wedstrijden.
In 2004: 2.030.000 euro.
- Subsidies voorbereiding OS, Paralympics, WS en EYOF.
In 2004: 800.000 euro.
- Subsidies participatie in een topsportschool.
In 2004: 685.000 euro.
- Subsidies organisatie van EK, WK en WB.
In 2004: 237.000 euro.

De Stuurgroep Topsport stelt voor (periode 2005-2008) de topsportsubsidies voor de voorbereiding en deelname aan internationale wedstrijden (zie a) structureel te verhogen alsook een structurele verhoging van de topsportsubsidies voor de topsportscholen (zie c) (zie verder punt 3 van actieplan).

Voorgesteld wordt deze structurele verhoging van de topsportsubsidies te realiseren via het optrekken van de maximumsubsidiebedragen per categorie. Voor categorie 1 wordt het maximumbedrag verhoogd van 175.000 euro tot 225.000 euro, voor categorie 2 wordt het maximumbedrag verhoogd van 100.000 euro tot 150.000 euro, voor categorie 3 wordt het maximumbedrag verhoogd van 37.500 euro tot 75.000 euro, voor categorie 4 wordt het maximumbedrag verhoogd van 18.600 euro tot 37.500 euro, en voor de categorie gehandicaptensport wordt het maximumbedrag verhoogd van 62.000 euro naar 125.000 euro (voor de ondersteuning van elitesporters met een handicap, zie punt 11 van actieplan).

Globaal betekent dit een verhoging van 983.400 euro op jaarbasis van de topsportsubsidies voor de topsportfederaties voor de voorbereiding en deelname aan internationale wedstrijden vanaf 2005.

Het is wel zo dat de verhoogde structurele topsportsubsidiëring geen "blanco cheque" betekent in hoofde van de betrokken topsportfederaties. Wel integendeel. De responsabilisering van de topsportfederaties en hun concrete engagementen terzake moeten blijken uit hun vierjaarlijks beleidsplan (luik topsport) en hun jaarlijks actieplan topsport dat zij conform het decreet moeten opstellen voor de periode 2005-2008 (nieuwe olympiade).

Krachtlijnen van vierjaarlijks beleidsplan/jaarlijks actieplan topsport

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "zowel voor de prestatiecriteria voor topsporters als bij de selectiecriteria voor jeugd door meer dan de helft van de sportfederaties geen internationale prestatienormen gehanteerd worden." (p.124) Bijgevolg werd gepeild naar de ambities van de sportfederaties op korte, middellange en lange termijn. "Opvallend was dat een aantal sportfederaties niet de ambities koestert om op lange termijn beter te presteren. Slechts de helft van de sportfederaties beoogt op lange termijn finale- of medailleplaatsen op de Olympische Spelen, Wereldspelen, Europees kampioenschappen of Wereldkampioenschappen (p.124)...Dit resulteert in een topsportbeleid dat erop gericht is om prestaties van nationaal niveau te behalen en niet van internationaal niveau." (p.159)

Niet alle topsportfederaties stellen hun prestatieobjectieven en procesobjectieven op heden even scherp. De norm voor topsport moet altijd de internationale top zijn, nml.

- voor de olympische sporten : het nastreven van een finaleplaats/medaille op een EK, WK en OS
- voor de niet-olympische sporten : een medaille op de Wereldspelen of Paralympics

- voor de ploegsporten : eindronde op EK of WK, en selectie voor de OS

Voorafgaand aan het opstellen/indienen van het vierjaarlijks beleidsplan (luik topsport) zal daartoe een trilateraal gesprek gevoerd worden tussen Bloso, het BOIC en de topsportfederaties over het scherp stellen van de prestatieobjectieven voor de komende olympiade.

De afdeling Topsport zal een specifiek project opstarten "richtlijnen voor het opstellen van het vierjaarlijks beleidsplan (luik topsport) en het jaarlijks actieplan topsport". Timing : project klaar in mei 2004. In juni 2004 zal dit het voorwerp zijn van een verplichte bijscholing voor coördinatoren topsport en de sporttechnische coördinatoren van de topsportfederaties (n=26 in 2004). Het vierjaarlijks beleidsplan (luik topsport) en het jaarlijks actieplan topsport zal door de afdeling Topsport van het Bloso met de topsportfederatie worden besproken, desgevallend bijgestuurd, en de uitvoering ervan zal strikt worden opgevolgd en gecontroleerd.

De topsportverantwoordelijke in de sportfederatie

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "de Raad van Bestuur (van de sportfederatie) vaak onvoldoende voeling met de topsportwereld heeft, een gebrek aan praktijkervaring en zich onvoldoende kan inleven in de evolutie die de topsport de laatste decennia heeft ondergaan. ... in slechts zeven sportfederaties is de secretaris-generaal fulltime en in slechts één sportfederatie is de voorzitter fulltime. Deze vorm van beleidsvoering leidt in veel sportfederaties tot wrevel. Temeer omdat de sporttechnische coördinator in slechts zeven sportfederaties en de topsportcoördinator in slechts één sportfederatie lid is van de Raad van Bestuur." (p.125) "De voornaamste aanbeveling aan de sportfederaties en met name de Raad van Bestuur, bestaat erin het traditioneel, op behoud gerichte beleid te doorbreken. Topsport is geëvolueerd, het management van topsport is bij sommige sportfederaties blijven stilstaan." (p.161)

De Raad van Bestuur van de topsportfederaties dient de ruimte te creëren om de coördinator topsport en desgevallend de sporttechnische coördinator toe te laten het integraal topsportbeleid uit te voeren, wat hun "core-business" is. Binnen elke topsportfederatie dient een "topsportverantwoordelijke" (de huidige sporttechnische coördinator of de coördinator topsport) te worden aangeduid, belast met de voorbereiding van het vierjaarlijks beleidsplan/jaarlijks actieplan topsport en de uitvoering ervan. De topsportverantwoordelijke moet de bevoegdheid krijgen om het topsportprogramma (en een specifiek daartoe bestemd budget) van zijn topsportfederatie op te stellen, in te dienen bij de Raad van Bestuur, het daar toe te lichten en mee te bespreken. Binnen de topsportfederatie zal een "cel topsport" opgericht worden, voorgezeten en aangestuurd door de topsportverantwoordelijke, die het door de Raad van Bestuur goedgekeurde topsportprogramma uitvoert. De topsportverantwoordelijke moet bovendien deel uitmaken van de instantie die beslist over de nationale selectie van topsporters/ploegen, met name de Raad van Bestuur of de topsportcel van de nationale koepelfederatie.

3 Topsportscholen

Op 25 maart 1998 werd het topsportconvenant ondertekend tussen de onderwijs- en de sportsector in Vlaanderen. Hiermee werd de basis gelegd van een duurzame en gestructureerde samenwerking tussen het secundair onderwijs en de sportwereld. De topsportscholen werden opgestart met ingang van het schooljaar 1998-1999 en zijn momenteel aan hun zesde schooljaar bezig. Er zijn op dit ogenblik 8 topsportscholen actief (met de specifieke studierichtingen "wetenschappen-topsport" in ASO en "topsport" in TSO). In deze 8 topsportscholen participeren 14 Vlaamse topsportfederaties en 3 sportfederaties (voetbal, golf en ski) die wekelijks 12u specifieke topsporttraining aanbieden en organiseren binnen het curriculum (2e en 3e graad). Voor het schooljaar 2003-2004 zijn 449 leerlingen/topsporters in de 8 topsportscholen ingeschreven. De 8 topsportscholen^o zijn : Gent (gymnastiek, wielrennen, atletiek en voetbal), Meulebeke (voetbal), Vilvoorde (volleybal), Mortsel (tennis, badminton en zeilen), Merksem (basketbal, gymnastiek (acro), skiën, zwemmen, judo en voetbal), Leuven (tafeltennis en voetbal), Hasselt (taekwondo, handbal, paardrijden, atletiek en golf) en Genk (voetbal).

^o thans 9 met Brugge (zeilen, voetbal) erbij

Analyse van de pijnpunten

Aan de hand van enerzijds het IOS-onderzoeksrapport van 2001 over de evaluatie van het opzet en de werking van de topsportscholen in Vlaanderen en anderzijds de evaluatie door de sportcoördinatoren van de topsportscholen (2002) werden verschillende pijnpunten gedetecteerd in de werking van de topsportscholen en werden adviezen voor remediëring geformuleerd en overgemaakt aan de ministers

van Onderwijs en Sport. Op 19/3/2003 werden deze pijnpunten nogmaals in een formeel advies van de begeleidingscommissie van de topsportconvenant aan de ministers van Onderwijs en Sport bezorgd. Deze pijnpunten hebben vooral betrekking op onderwijsaanleggenheden. Ondanks herhaald signaleren van de problematiek, werden tot op heden nog steeds geen concrete maatregelen tot remediëring getroffen. Dezelfde knelpunten zoals geformuleerd in het evaluatierapport van de sportcoördinatoren van de topsportscholen blijken ook uit het onderzoeksrapport naar het topsportklimaat.

De belangrijkste pijn- en aandachtspunten die door de sportfederaties ervaren worden zijn een uitbreiding van het aanbod inzake studierichtingen in combinatie met topsport, een internaat uitsluitend voor leerlingen/topsporters in de nabijheid van de topsportschool, het aanstellen van een coördinator (vrij van lesopdracht) door de topsportschool (= onderwijs), een meer adequate ondersteuning van de leerlingen/topsporters wat betreft de studiebegeleiding (studiepakketten), de nood aan een uitbreiding van de topsportschool naar de eerste graad van het secundair onderwijs (middenschool) en voor sommige sporttakken een flexibel studiesysteem, reeds vanaf 8-9 jaar (basisschool), alsook de nood aan een kwaliteitsvolle (top)sportinfrastructuur in de nabijheid van de topsportschool.

Onmiddellijke remediëring van een aantal pijnpunten vanaf het schooljaar 2004-2005

Voorgesteld wordt om volgende extra faciliteiten te bieden voor de topsportscholen die meer dan 100 leerlingen/topsporters hebben in de 1e + 2e + 3e graad of 4 en meer sportfederaties huisvesten in de 1e + 2e + 3e graad.

Zowel in ASO als in TSO dient een minimum urenpakket omkadering van 20 uur per leerjaar / per studierichting topsport voorzien te worden voor de algemene vakken. Tevens mogen de studierichtingen topsport (ASO en TSO) niet samenzetbaar zijn.

Er dienen extra studierichtingen in combinatie met "topsport" geprogrammeerd te worden voor ASO 2e graad: **topsport-talen**, topsport-wetenschappen, voor ASO 3e graad: **topsport-wiskunde**, **topsport-talen**, topsport-wetenschappen en voor TSO 2e graad + 3e graad: topsport (LO), **topsport-secretariaat-talen**.

Er dient een implementatie te gebeuren van afzonderlijke topsportklassen in de 1e graad (middenschool) waarbij tijdens het curriculum 8 uur topsporttraining gegeven wordt. Deze topsportklassen (1 klas per studiejaar) dienen over een gegarandeerd minimumpakket uren lerarenomkadering te beschikken die niet gegeneerd dienen te worden door het lesurenpakket van de school. Tevens dienen leerlingen/topsporters met een topsportstatuut B in de 1e graad recht te hebben op 40 i.p.v. 20 halve dagen gewettigde afwezigheden.

Er dienen structurele faciliteiten verleend te worden voor bepaalde sporten (in elk geval gymnastiek, zwemmen en tennis) in de basisschool gekoppeld aan deze topsportschool. Deze faciliteiten hebben betrekking op de mogelijkheid om 6 uur topsportvoorbereidende training te organiseren tijdens het curriculum en het verlenen van 40 halve dagen gewettigde afwezigheid (conform de huidige regeling in alle richtingen van de topsportschool voor leerlingen/topsporters met een B-statuu) voor leerlingen met een topsportstatuut en ingeschreven in dergelijke basisschool.

De gegeneerde uren lerarenomkadering dienen door de topsportscholen integraal gebruikt te worden voor de studierichtingen topsport (bijwerklessen, individuele begeleiding, opmaak studiepakketten, etc.).

Er dient één voltijdse coördinator (vrijgesteld van lesopdracht en aangesteld door onderwijs) aangesteld te worden die de volledige coördinatie (bovenbouw, middenschool en basisschool) uitvoert met de participerende sportfederaties (gebruik infrastructuur, transport, internaat, afwezigheden, planning bijlessen en bijwerking, planning stages, etc).

Het internaat verbonden aan een topsportschool (scholengemeenschap) dient andere omkaderingsnormen te krijgen voor leerlingen/topsporters die in internaat verblijven. Het voorstel is 1 opvoeder/begeleider per aangevangen reeks van 15 leerlingen/topsporters i.p.v. 1 op 21.

Integrale remediëring van de pijnpunten en optimalisering van de topsportscholen vanaf het schooljaar 2005-2006

Bij het uittekenen van een visie omtrent een volwaardige topsportschool zijn volgende elementen van doorslaggevend belang:

De lokalisatie van een topsportschool dient te gebeuren in functie van de ideale (top)sportinfrastructuur voor de betreffende sporttakken, liefst in de nabijheid van (bvb. universitaire) centra met sporttechnische,

sportmedische en sportwetenschappelijke expertise en sportinfrastructuur. Voor sommige sporten betekent dit een herlokalisering van de topsportschool (bv. zeilen en windsurfen). De leefbaarheid van een volwaardige topsportschool wordt sterk bepaald door de aanwezigheid van een groot aantal leerlingen/topsporters in de topsportschool. Dit heeft immers een sterke invloed op het genereren van het aantal uren lerarenomkadering. Hierdoor bestaat er tevens een grotere mogelijkheid om een afzonderlijke entiteit topsport binnen de school te organiseren, wat zijn weerslag heeft op het creëren van een "topsportvriendelijk klimaat" binnen de school en tussen de trainers, de vakleerkrachten en de leerlingen/topsporters. Bovendien zal het internaat, verbonden aan een volwaardige topsportschool, eveneens meer leerlingen/topsporters huisvesten, waardoor meer mogelijkheden gecreëerd worden om dit internaat uitsluitend te bevolken met leerlingen/topsporters, om ook hier een "topsportvriendelijk klimaat" te realiseren. Dit heeft consequenties naar voeding, flexibiliteit bij studie en trainingsmomenten, aanstelling van opvoeders die topsportminded zijn, etc. De leefbaarheid van een volwaardige topsportschool wordt eveneens sterk bepaald door de aanwezigheid van meerdere sportfederaties in de school. Immers, de organisatie van de medische, paramedische en psycho-sociale begeleiding met de nodige lokalen, de organisatie van de kracht- en fitnessstraining en de installatie van audiovisuele lokalen is meer efficiënt in een topsportschool die meerdere sportfederaties huisvest. Ook de frequente contacten tussen de trainers van de verschillende sporten geeft vaak aanleiding tot een wederzijdse uitwisseling m.b.t. trainingsinformatie, sportwetenschappelijke know-how, etc. De aanwezigheid van meerdere sportfederaties in een volwaardige topsportschool heeft eveneens zijn weerslag op de organisatie en financiering van de transporten voor leerlingen/topsporters en trainers naar de sportinfrastructuur, voor stages, etc.

Topsportscholen die slechts één sport huisvesten hebben hoger genoemde behoeften niet. Het is dan ook aangewezen dat maatregelen getroffen worden teneinde de realisatie van volwaardige topsportscholen, rekening houdende met de wensen van de betrokken sportfederaties, te bereiken.

Los van het concept van een volwaardige topsportschool, veronderstelt een optimalisering van de topsportscholen volgende maatregelen tot remediëring :

Op het vlak van onderwijsorganisatie

51

Er dient een implementatie te gebeuren van afzonderlijke topsportklassen in de 1e graad (middenschool) waarbij tijdens het curriculum 8 uur topsporttraining gegeven wordt. Tevens dienen leerlingen/topsporters met een topsportstatuut B in de 1e graad recht te hebben op 40 i.p.v. 20 halve dagen gewettigde afwezigheid.

Inzake studiefaciliteiten en studiebegeleiding dienen eveneens een aantal maatregelen getroffen te worden waaronder het stimuleren van een flexibele studiebegeleiding door de vakleerkrachten via een meer individuele aanpak van de leerlingen/topsporters en het ter beschikking stellen van specifieke geïnformateerde studiepakketten (afstandsonderwijs), op te maken door de begeleidingsdiensten van de onderwijsnetten en de dienst voor onderwijsontwikkeling (DVO) voor de vakleerkrachten. Tevens dient aan de leerlingen/topsporters de mogelijkheid gegeven te worden om op een meer soepele wijze toetsen en taken af te leggen in functie van hun trainingsprogramma en om hun examens te kunnen afleggen buiten de reguliere evaluatieperiodes (noodzakelijk bij het samenvallen van de evaluatieperiodes in school en specifieke competities en/of stages).

De uitbouw van de eerste lijnszorg op medisch, paramedisch en psycho-sociaal vlak, dient georganiseerd te worden in elke topsportschool in samenwerking met de betrokken sportfederaties.

Op het vlak van sportorganisatie

De combinatie van strengere selectiecriteria voor instap in een topsportschool (zoals nu reeds zal gebeuren vanaf het schooljaar 2004-2005), gekoppeld aan een efficiënt systeem van talentdetectie door de topsportfederatie zal ertoe leiden dat meer leerlingen/topsporters met meer potentieel in de topsportscholen kunnen opgenomen worden.

Er dient een uitbreiding te gebeuren van de instroom van leerlingen/topsporters in de 1ste graad teneinde hen voor te bereiden op een grondige en strenge selectie vanaf de 2de graad om zodoende de drop-out tijdens 2de en 3de graad terug te dringen (zie hierna middenschool).

De topsportfederaties die in een topsportschool participeren dienen op zeer korte termijn de ontwikkelingslijn van hun sport (m.a.w. de verschillende ontwikkelingsfasen tot het topsportniveau) te definiëren en vast te leggen. Voor het bepalen van het topniveau moet uitgegaan worden van internationale topprestaties (finaleplaats/medaille op EK, WK, WS en OS). De verschillende prestatieniveaus, gelinkt

aan de ontwikkelingsevolutie, dienen concreet omschreven te worden. Op basis van deze ontwikkelingslijn dienen de verschillende selectiecriteria opgesteld te worden, en minstens voor de topsportschool gebruikt te worden. Het leerplan van de topsportschool dient volledig geïntegreerd te zijn in de ontwikkelingslijn. Daarnaast moeten de topsportfederaties via publicaties en bijscholingen voor club- en nationale trainers, de ontwikkelingslijn voor hun sporttak op het terrein bekend maken en de toepassing ervan in de werking van de clubs en selecties realiseren.

De sportfederaties dienen op basis van deze ontwikkelingslijn de noodzakelijke trainingsomvang en het wekelijkse trainingsvolume te bepalen voor de opleiding in de topsportschool. Dit zal op basis van sportspecifieke parameters moeten vastgelegd worden. Het kan zeker niet zijn dat de trainingsarbeid beperkt blijft tot de 12 uren die nu binnen het curriculum gegeven worden. Om enige kans op resultaat te behalen dient nog heel wat uren naschools getraind te worden. De verschillende ontwikkelingsfasen uit de ontwikkelingslijn dienen ook in het vierjaarlijks beleidsplan (luik topsport) van de sportfederatie opgenomen te worden.

De verhoging van de trainingsarbeid met 12 naschoolse uren per week, betekent voor de huidige (14) Vlaamse topsportfederaties met een topsportschool een extra krediet van minimum 700.000 euro (20 VTE), te financieren via de verhoging van de decretale subsidiëring van de topsportscholen (zie verder : budgettering).

Ten einde de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten is het noodzakelijk dat de topsportfederaties (de sportinfrastructuur van) hun topsportschool koppelen aan hun trainingscentrum. Dit leidt immers tot het rationeel inzetten van trainers en (para)medische staf, en staat eveneens garant voor een betere en vlottere communicatie en begeleiding van de andere topsporters.

De topsportfederaties zullen meer aandacht dienen te besteden aan de kwaliteit en de uitstraling van de trainers werkzaam in de topsportschool. Gerenommeerde trainers zijn vaak een aantrekkingspool voor potentiële leerlingen/topsporters. Er zullen eveneens maatregelen dienen getroffen te worden om op regelmatige tijdstippen bijscholingen voor de trainers van de topsportscholen te organiseren.

Teneinde een degelijk toezicht te houden op de extra-curriculaire trainingen is het aan te bevelen dat deze voor de individuele sporten georganiseerd worden door de topsportfederatie zelf en dat de leerlingen/topsporter op internaat zijn. Voor de ploegsporten is het aan te bevelen dat de leerlingen naschools trainen in een club met een jeugdopleiding op topniveau of op specifieke trainingen georganiseerd door de topsportfederatie, volgens de ontwikkelingslijn die door de VTS en de sportfederatie ontwikkeld is, en in nauw overleg tussen de trainers in de club, de topsportfederatie en de topsportschool.

Uitbreiding naar de middenschool

Gelet op het feit dat de sportspecifieke instapleeftijd voor een aantal sporttakken rond de 10 jaar ligt en dat het belangrijk is de technische vaardigheden te ontwikkelen vóór de puberteit, is het aangewezen de instap in de middenschool te situeren. Ook op onderwijsvlak situeert de fase van algemene vorming zich in de middenschool. Door het uitstellen van de definitieve sportieve selectie en de onderwijskeuze tot na de middenschool zal het misluktingspercentage op sportief en onderwijsvlak dalen. Om een bredere selectiebasis te bekomen zou het interessant zijn dat elke topsportfederatie in haar huidige topsportschool reeds in de middenschool 8 uur specifieke topsporttraining (binnen het curriculum) zou aanbieden, gefinancierd via de verhoogde decretale subsidiëring van de topsportscholen (zie verder : budgettering).

Bovendien dient overwogen te worden om de sportfederaties de kans te geven om in om het even welke bestaande topsportschool opleidingen en trainingen te organiseren in hun eigen sport in de middenschool. Dit biedt het voordeel dat deze jongeren nog niet verplicht worden om op internaat te gaan, maar toch reeds in een cruciale fase (vóór 14 jaar) een goede begeleiding en topsportopleiding krijgen. Hierdoor krijgt de sportfederatie eveneens de kans om deze talentvolle jongeren 2 jaar intensief te volgen zodat bij definitieve selectie voor de topsportschool (vanaf de 2de graad) er met meer zekerheid en meer resultaatgericht kan geselecteerd worden. De uitbreiding naar de middenschool van andere topsportscholen valt niet onder de verhoging van de decretale subsidies voor topsportscholen, maar wordt gerealiseerd via het tewerkstellingsproject jeugdtrainers topsport (zie verder : punt 7 van actieplan).

Uitbreiding naar de basisschool als voorbereiding op de topsportschool voor gymnastiek, tennis en zwemmen

De leeftijd van de eerste internationale successen in deze drie sporttakken situeert zich voor de dames tussen 15 en 18 jaar en voor de heren tussen 19 en 21 jaar. Een systematische en progressieve opbouw

van de prestatie-eigenschappen is de beste waarborg om de top te bereiken. Het is dan ook een noodzaak om voor deze sporttakken een voorbereidend programma op de topsportschool op te starten in het basisonderwijs. De sport specifieke instapleeftijd voor tennis, gymnastiek en zwemmen ligt immers rond 8 jaar. Decentralisatie op provinciaal niveau (twee per provincie, waarvan één bij voorkeur in een basisschool gekoppeld aan een bestaande topsportschool) moet de nodige faciliteiten bieden voor topsportvorming. Twee basisscholen per provincie met een professionele trainer per sporttak staan in voor 6 uur training per week. De binding met het gezin is voor kinderen in deze leeftijdsgroep zeer belangrijk. Daarom lijkt het aangewezen dat het project in externaat gebeurt. Alleen een basisschool met de vereiste sportinfrastructuur op wandelafstand komt in aanmerking. De uitbreiding naar de basisscholen valt niet onder de verhoging van de decretale subsidies voor topsportscholen, maar wordt gerealiseerd via het tewerkstellingsproject jeugdtrainers topsport (zie verder : punt 7 van actieplan).

Uitbreiding naar de andere sporttakken

Twee topsportfederaties hebben hun interesse laten blijken om een topsportschool te starten, de triatlon en duatlonliga (VTDL) en de korfbalbond (KBKB). Voorgesteld wordt dat de huidige procedure, waarbij de minister van Onderwijs voorafgaandelijk het bindend advies van het Bloso vraagt over de kandidatuur van de sportfederatie, geformaliseerd wordt. De opname van de sportfederatie in het topsportbeleid is voor het Bloso een bepalende voorwaarde om een gunstig advies te verlenen.

Budgettering

De realisatie van de uitbreiding naar de middenschool in de topsportscholen waar de topsportfederaties actief zijn in de 2de en 3de graad en de uitbreiding naar mogelijk nieuwe sporttakken, veronderstelt een extra krediet vanaf 2005 van 400.000 euro per jaar.

Globaal betekent dit voor de topsportscholen een extra krediet van $700.000 + 400.000 = 1.100.000$ euro via de verhoging van de decretale subsidies voor topsportscholen.

De uitbreiding naar de middenschool van andere topsportscholen en de topsportvoorbereidende training in de basisschool zullen gefinancierd worden via het tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport (zie punt 7 van dit actieplan).

4 Bloso-tewerkstellingsproject Topsport

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "ruim één op vijf atleten (22,9%) aangeeft in het verleden problemen, een tekort aan financiële middelen, gekend te hebben waardoor zijn sportcarrière belemmerd werd. Een groot deel beoefent naast de sportactiviteiten nog een fulltime job, waardoor hij/zij onmogelijk evenveel uren kan trainen." (p.89)

Op dit moment is in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport een contingent van 43 voltijdse equivalenten/arbeitsplaatsen (VTE) voorzien. Momenteel is dit project nagenoeg volzet. Vanaf 2005 wordt een uitbreiding van het project gevraagd met 20 VTE aan de minister van Tewerkstelling, bij voorkeur nog te beslissen in deze legislatuur. Eind 2005 zal geëvalueerd worden of er nog een bijkomende uitbreiding noodzakelijk is met het oog op de periode 2006-2008 (focus 1).

De criteria voor opname in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport werden in juni 2002 vastgelegd door de minister van Sport op voorstel van het Vlaams Overlegplatform Topsport (voorloper van de Stuurgroep Topsport). De criteria voor opname van elitesporters in het tewerkstellingsproject werden als volgt bepaald :

- Voor de individuele sporttakken
 - Olympische sporttakken:
 - 12de land op Wereldkampioenschappen ¹
 - 8ste land op Europese kampioenschappen ¹
 - finales op de grootste internationale tornooien (vooraf te bepalen)
 - 32ste plaats op wereldranglijst: badminton, tafeltennis, tennis
 - Paralympische sporttakken ²:
 - medaille op Paralympics
 - medaille op Wereldkampioenschappen
 - Niet Olympische sporttakken ²:
 - medaille op Wereldspelen
 - medaille op Wereldkampioenschappen
- Voor de Olympische ploegsporten
 - gekwalificeerd zijn voor en bovendien resultaten behaald hebben op Wereldkampioenschappen en/of Europese kampioenschappen
 - ploegen met reële kwalificatiekansen voor Olympische Spelen en/of Wereldkampioenschappen

Wat betreft de categorie beloftevolle jongeren, zullen de criteria voor opname in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport per sporttak worden opgesteld door Bloso in samenspraak met de betrokken sportfederatie en het BOIC. De criteria voor beloftevolle jongeren zullen enerzijds gebaseerd zijn op het prestatieprofiel (de resultaten), waarbij zowel piekprestatie, prestatie-evolutie als prestatiedichtheid zullen geëvalueerd worden. Anderzijds zal er ook rekening gehouden worden met de intrinsieke kwaliteiten van de beloftevolle jongere. De intrinsieke kwaliteiten zullen moeten blijken uit het individueel op schema zitten in het "topsportloopbaanplan", afgeleid uit de ontwikkelingslijn per sporttak.

De criteria inzake de prestaties voor beloftevolle jongeren zijn op dit moment als volgt vastgelegd :

- 12de land op Wereldkampioenschappen "Jeugd" ³
- 8ste land op Europese kampioenschappen "Jeugd" ³
- Finale op EYOF (European Youth Olympic Festival)
- Finales op de grootste internationale tornooien (op voorhand te bepalen binnen de Stuurgroep Topsport)
- 12de plaats op de wereldranglijst van de respectievelijke leeftijdscategorie ³

¹ de landenplaats dient geëvalueerd te worden in functie van het aantal deelnemende landen

² nog meer dan voor de Olympische sporttakken dienen de resultaten in deze twee categorieën geëvalueerd te worden in functie van het deelnemersveld

³ "jeugd" : de leeftijdscategorie voorafgaand aan de senioren categorie

Aan de betrokken topsporters wordt een wedde uitbetaald conform de gangbare Bloso-barema's, gebaseerd op het behaalde diploma.

Tot op heden is er voor de topsporters in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport geen specifiek krediet voorzien voor de persoonlijke omkadering en begeleiding. Het lijkt dan ook noodzakelijk naar de toekomst toe een specifiek budget voor deze persoonlijke omkadering en begeleiding te voorzien (25.000 euro per topsporter per jaar = 1.575.000 euro per jaar voor 63 topsporters) voor terugbetaling van de gemaakte kosten, zoals reis-en verblijfkosten in binnen- en buitenland, specifieke of (dure) hoogtechnologische materialen, onkosten van de persoonlijke trainer, etc.

5 Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "één op drie topsporters (33%) uit de bevroegde doelgroep tijdens de studietijd geen gebruik kon maken van enige speciale topsportfaciliteiten, noch op het niveau van secundair onderwijs, noch op het niveau van hoger/universitair onderwijs." (p.72)

Dit project is recent opgestart (academiejaar 2003-2004) en vindt zijn basis in het topsportconvenant Hoger Onderwijs. Op dit ogenblik hebben 5 topsportstudenten een arbeidscontract met het Bloso, waarbij de wedde 70% bedraagt van de gangbare Bloso-barema's, afhankelijk van het diploma. Door het BOIC wordt voor deze topsporters/studenten voor hun topsportprogramma een budget van 20.000 euro per topsporter/student per academiejaar voorzien. Het Bloso betaalt aan de betrokken onderwijsinstelling, die verondersteld wordt de noodzakelijke studie- en examenfaciliteiten te verlenen, een bedrag van 3000 euro voor de studiebegeleiding. In het huidig academiejaar komen enkel elitesporters in aanmerking (criteria zie punt 4 van actieplan). Het is de bedoeling om vanaf het academiejaar 2004-2005 dit project uit te breiden naar de beloftevolle jongeren. Wat betreft de categorie beloftevolle jongeren gelden dezelfde criteria inzake prestaties als voor de beloftevolle jongeren van het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport (zie punt 4 van actieplan). Vanaf het academiejaar 2004-2005 zal het aangaan van een individueel leertraject (het spreiden van het curriculum over een groter aantal jaren dan voorzien) een noodzakelijke voorwaarde worden voor opname in het Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs. Eén van de centrale doelstellingen van het project is immers om de topsporter/student de kans te bieden om voldoende tijd vrij te maken voor de sportieve voorbereiding op topprestaties.

Geraamd wordt dat ingevolge deze uitbreiding een 20-tal beloftevolle jongeren voor het academiejaar 2004-2005 in aanmerking zullen komen voor dit project en dat dit aantal in de daaropvolgende jaren (2005-2008) nog zal toenemen.

Budgettair betekent dit voor 2005 een bijkomende financiële inspanning van 860.000 euro (20 topsporters/studenten x 3.000 euro onderwijsbegeleiding + 20.000 euro loonlast + 20.000 euro individuele omkadering). Eind 2005 zal geëvalueerd worden of er nog een bijkomende uitbreiding noodzakelijk is met het oog op de periode 2006-2008 (focus 1).

6 Pool van toptrainers

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "89% van de trainers van mening is dat het beroep van toptrainer onvoldoende erkend wordt in Vlaanderen. 71% beoordeelt de carrièreperspectieven voor toptrainers in Vlaanderen onvoldoende tot slecht. De trainers geven als belangrijkste noden weer (p.90):

- *betere vergoedingen voor trainers*
- *een trainersstatuut*
- *uitbreiding van de faciliteiten op het werk*
- *uitbouw van een professioneel kader en een degelijke structuur en een echte sportcultuur"*

"Volgens de bevroegden zouden er gemiddeld nog drie federatietrainers en vier assistent-trainers aangetrokken moeten worden om optimaal te functioneren." (p.120) "63% van de bevroegde trainers oefent naast de trainingsactiviteiten nog ander betaald werk uit. Het grootste deel van de trainers verdient met zijn/haar sporttak minder dan 10.000 Euro per jaar. Slechts 17% van de trainers heeft een schriftelijk arbeidscontract. Een gebrek aan sociale zekerheid is een voorname reden waarom trainers niet kunnen kiezen voor hun sport." (p.86)

De Stuurgroep Topsport stelt vast dat in een groot aantal sporttakken te weinig of geen expertise en competentie van toptrainers aanwezig is in Vlaanderen. Waar dit wel het geval is combineren Vlaamse toptrainers hun trainersloopbaan vaak/meestal met een half- of voltijdse baan, omwille van werkzekerheid, sociaal statuut en loon. Dit betekent dat weinig Vlaamse toptrainers 100% als professionals met topsport bezig zijn. Buitenlandse toptrainers zijn op dit moment vaak onbetaalbaar voor de Vlaamse topsporters/topsportfederaties.

Voorgesteld wordt een pool te creëren van Vlaamse en buitenlandse toptrainers i.f.v. de concrete noden per sporttak voor de periode 2005-2008 (verlengbaar).

Wat de Vlaamse toptrainers betreft is het de bedoeling een competitief loon te voorzien (marktwaarde), ongeacht het tewerkstellingssysteem (detachering, loopbaanonderbreking, ...) om de beste Vlaamse toptrainers op te nemen in deze pool. Dezelfde competitieve verloning geldt uiteraard ook voor het aantrekken van buitenlandse toptrainers. Vanuit de afdeling Topsport van het Bloso zullen deze toptrainers ad hoc in de betrokken topsportfederaties worden ingezet, om hun beloftevolle jongeren en elitesporters optimaal te omkaderen en voor te bereiden op topsportprestaties. De toptrainers in de pool krijgen de bijkomende opdracht om de permanente trainingstechnische begeleiding te doen van trainers A en niet-gediplomeerde toptrainers in de betrokken sporttakken (sportfederaties). In dit project kunnen naast de klassieke toptrainer/coach ook, maar in beperkte mate, hooggespecialiseerde kracht- en conditietrainers worden opgenomen, die kunnen worden ingezet in meerdere sporttakken (sportfederaties).

De loonkost van 1 VTE toptrainer met internationale expertise wordt geraamd op 60.000 euro/jaar. Rekening houdend met de combinatie van enerzijds het aantal topsporters en anderzijds het aantal topsporttakken, wordt voorgesteld om in 2005 een contingent te voorzien van 42 VTE (Vlaamse en buitenlandse) toptrainers (60.000 euro x 42 = 2.520.000 euro). Hierbij wordt uitgegaan van 63 tewerkgestelde topsporters en 25 topsporters/studenten.

Naast het loon dient uiteraard een extra krediet te worden voorzien voor de terugbetaling van de gemaakte onkosten (reis- en verblijfkosten binnen- en buitenland, communicatiekosten, ...) Deze onkosten worden geraamd op 10.000 euro per toptrainer (420.000 euro per jaar voor 42 VTE toptrainers). Globaal betekent dit een extra budget van 2.940.000 euro per jaar.

7 Tewelkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "de helft van de trainers (58%) aangeeft niet in staat te zijn om aan talenten voldoende extra aandacht/faciliteiten te kunnen bieden. De belangrijkste oorzaak hiervan is een gebrek aan tijd door de combinatie met een job en het gezin. Een tweede probleem is het tekort aan (geschikte) accommodaties en tenslotte is er een gebrek aan financiële middelen." (p.87)

Topsport op een kwalitatief en pedagogisch verantwoorde wijze overbrengen naar jonge potentiële topsporters moet van bij aanvang gebeuren onder leiding van gespecialiseerde en gekwalificeerde trainers/begeleiders. Derhalve is er naast het aantrekken van toptrainers (zie punt 6 van actieplan) bijkomend nood aan het aantrekken van deskundige jeugdtrainers. Vandaar het voorstel om een tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport op te starten.

De sporten waarvoor men op zeer jonge leeftijd (8 tot 12 jaar) specifieke en deskundige begeleiding moet voorzien om uitzicht te krijgen op het later beoogde topniveau, kampen met het probleem dat hun sportclubs deze noodzakelijke basisopleiding noch inzake trainingsvolume, noch inzake begeleidingsniveau kunnen aanbieden, waardoor de sportfederatie voor een zware - en vandaag niet in te vullen - verantwoordelijkheid wordt geplaatst.

Voor sporttakken waar de topsporttraining zeer vroeg dient aan te vangen (zwemmen, tennis en gymnastiek, ...) stelt dit probleem zich reeds op het niveau van de basisschool. Meer nog, binnen deze sporten wordt het een absolute noodzaak om professionele jeugdtrainers topsport aan te trekken, om de betrokken jongeren een goede topsportgerichte basisopleiding te bieden, en hen toch in hun vertrouwde familiale omgeving te laten gedijen (geen internaatformule). De kans dat zij op 14 jaar hun selectie voor de topsportschool behalen, zal toenemen en het gevaar op drop-out na instroom in de topsportschool kan met dezelfde maatregel verminderd worden.

Ook voor sporttakken die nood hebben aan uitbreiding van de topsportschool naar de eerste graad (middenschool) zou de begeleiding in de eerste graad van elk van de bestaande topsportscholen naast de topsportschool die de sporttak momenteel huisvest in de 2de en 3de graad kunnen gebeuren door

de jeugdtrainers topsport die aangeworven worden binnen dit tewerkstellingsproject. De instroom in de topsportschool in de 2de en 3de graad kan daardoor vlotter verlopen. Bovendien kan de eerste graad op deze wijze ook wat topsport betreft als een echte observatiegraad beschouwd worden, met een betere definitieve selectie bij aanvang van de tweede graad van de topsportschool tot gevolg. Voor elk van de sporttakken in dit project, moet de optimale trainingsomvang (uren/week) in de jaren voorafgaand aan de definitieve selectie voor de topsportschool (2de graad secundair onderwijs) gedefinieerd worden. De inzet van de tewerkgestelde jeugdtrainers topsport zal immers progressief toenemen in functie van de gewenste trainingsomvang op elke leeftijd.

De taken van de jeugdtrainers topsport binnen dit tewerkstellingsproject zijn:

- De noodzakelijke opleiding en begeleiding verzorgen van de getalenteerde jongeren op basisschoolniveau en/of in de eerste graad van het secundair onderwijs.
- Begeleiding van de sportclubs in de regio inzake noodzakelijke basisopleiding, door het ter beschikking stellen van meerjarige opleidingsprogramma's en specifieke bijscholingen (clinics) voor gediplomeerde trainers in de clubs.
- Talentdetectie door scouting van jongeren in de clubs, als voorbereiding op selectie voor de topsportgerichte basisopleiding door de sportfederatie/topsportschool.

Vanuit deze visie is het ook aangewezen om binnen de Vlaamse Trainersschool een specifieke module "topsportgerichte jeugdtraining" te creëren (aansluitend op de opleiding trainer A) voor de opleiding van hooggespecialiseerde jeugdtrainers topsport.

De jeugdtrainers topsport in dit tewerkstellingsproject moeten trainer A zijn of geassimileerd in hun sporttak m.i.v. de specifieke module "topsportgerichte jeugdtraining". Naast dit diploma moeten de jeugdtrainers topsport relevante ervaring hebben inzake topsport en/of topsportgerichte training bij jongeren.

Voor elk van de drie sporttakken (gymnastiek, tennis en zwemmen) worden in de eerste fase (focus 1 : tot OS 2008) maximaal 10 regio's bepaald door de sportfederatie (2 per provincie), regionaal verspreid over Vlaanderen. Iedere regio werkt vanuit een centraal gelegen en goed bereikbare basisschool, met bestaande en geschikte sportaccommodatie voor topsportgerichte basistraining. Bijkomend wordt aan 6 sporttakken (nader te bepalen) de kans geboden om op 5 plaatsen (één per provincie) een topsportvoorbereidende opleiding te organiseren in de eerste graad van de topsportschool.

Dit betekent dat in de eerste fase (2005-2008) maximaal 60 VTE betrekkingen in dit tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers topsport worden voorzien.

8 Begeleiding en ondersteuning van de topsportfederaties

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "de begeleiding van de sportfederaties door de overheid en/of overkoepelende organisaties nog aanzienlijk kan worden verbeterd. De sportfederaties geven te kennen nood te hebben aan bijkomende begeleiding op het vlak van sportspecifieke aspecten, zoals (para)medische begeleiding (44% van de federaties vindt deze onvoldoende tot slecht), mentale begeleiding (48%), trainingsplanning en periodisering (52%). Op bestuurlijk vlak kan meer aandacht gaan naar begeleiding in professionalisering van de sportfederaties (60%), doorstroming van wetenschappelijke informatie (80%), beleidsvoering voor topsport (42%) en juridische aspecten (38%)." (p.127) "Binnen de afdeling Topsport van het Bloso dienen derhalve personen verantwoordelijk te worden gesteld voor de begeleiding van de sportfederaties in deze verschillende domeinen." (p. 159)

Een groot deel van de basisexpertise inzake topsportbegeleiding en topsportondersteuning is sporttakoverschrijdend. Talentdetectie, talentontwikkeling, plannen en periodiseren, mentale begeleiding, krachttraining, blessurepreventie, voedingsbegeleiding, rughygiëne en houdingsperceptie, etc. zijn voorbeelden waarvan de basisexpertise over verschillende sporttakken heen gelijklopend is, en waarbij de begeleiding en ondersteuning in eerste instantie sporttakoverschrijdend kan en moet aangeboden worden.

Talentdetectie en talentontwikkeling

*Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "er slechts weinig sporttakken zijn in Vlaanderen waar de sportfederatie op een gestructureerde basis aan **talentdetectie** doet. Liefst 9 sportfederaties geven zelf aan dat een kwart van de jongeren die er in hun sporttak voor in aanmerking komen, niet wordt ontdekt met hun huidig selectiesysteem. De samenwerking met scholen en clubs is beperkt. Veel sportfederaties (14) starten bovendien te laat met hun actieve zoektocht naar talenten. Bij te veel sportfederaties staat de prestatie centraal. Er wordt voornamelijk (23 sportfederaties) geselecteerd via competitie, vaak naast een uitnodiging op selectietrainingen. Verder blijkt dat een kwart van de jongeren op toevallige wijze wordt ontdekt." (p.64)*

*"De **talentontwikkeling** komt volgens atleten, trainers en sportfederaties in Vlaanderen het meest voor verbetering in aanmerking." (p.58) "De atleten en trainers geven als voornaamste knelpunten aan: een onvoldoende professionele aanpak, een gebrek aan steun voor opkomend talent en het ontbreken van financiële middelen en van bepaalde begeleidingsvormen, onder meer op (para)medisch vlak." (p74)*

"De overheid zou hier een faciliterende rol kunnen spelen. Enerzijds door meer beleidsvoorwaarden te koppelen aan de subsidies. Anderzijds door aan de hand van een actieve begeleiding en een uitgebreide informatievoorziening het talentdetectiebeleid in Vlaanderen te structureren." (p134)

Binnen de afdeling Topsport van het Bloso werd een instrument voor talentdetectie en talentontwikkeling uitgewerkt. De topsportfederatie geeft door het beantwoorden van een reeks vragen (n=175) een beeld over negen categorieën van relevante onderwerpen i.v.m. haar systeem van talentdetectie en talentontwikkeling (operationele talentomschrijving, sportoverschrijdende criteria, sporttakspecifieke criteria, controle op het sportief traject, waarde van de beoordeling, meetbaarheid van de beoordeling, humane/sociale/ethische/pedagogische criteria, toepassen van het principe van de prestatiepiramide en effectiviteitanalyse), telkens met betrekking tot de verschillende stappen van de fase talentdetectie (talentidentificatie, talentopsporing, talentselectie) en de fase talentontwikkeling (begeleiding en evaluatie). De antwoorden worden beoordeeld en verwerkt tot een gedetailleerde sterkte-zwakke analyse, waarbij richtlijnen voor remediëring en optimalisering worden opgesteld. Dit instrument is begin 2004 uitgetest via een pilootproject bij drie topsportfederaties, nml. tennis, zwemmen en basketbal. Naar aanleiding van de evaluatie van het pilootproject zal het instrument talentdetectie desgevallend worden aangepast (mei 2004).

Vóór 1 september 2005 zal het systeem van talentdetectie en talentontwikkeling van alle topsportfederaties doorgelicht zijn. Alle topsportfederaties zullen in juni 2004 verplicht deelnemen aan een bijscholing/workshop hieromtrent. Het optimaliseren van het systeem van talentdetectie en talentontwikkeling zal verplicht deel uitmaken van het door de topsportfederaties jaarlijks in te dienen actieplan topsport (vanaf 2006).

In 2005 is hiervoor een extra budget van 85.000 euro noodzakelijk, voor de periode 2006-2008 is een jaarlijks bedrag van 10.000 euro noodzakelijk.

Topsportervolgsysteem

In het onderzoek naar het topsportklimaat wordt de sportfederaties aanbevolen "om vanaf heden duidelijke profielen van alle geselecteerden bij te houden en op elke leeftijd aan te vullen. Dit zal de sportfederaties in de toekomst de mogelijkheid bieden terug te kijken op de eigenschappen van jonge talenten die het wel en niet hebben gemaakt. (p.137) Aan de sportfederaties raden we aan om een atletenvolgsysteem op te stellen." (p. 141)

Een topsportervolgsysteem koppelt in een databank informatie over de geleverde prestaties van de (potentiële) topsporters aan gegevens die verband houden met de individuele ontwikkeling (trainingsbelasting, competitieniveau, begeleidingshistoriek, letselhistoriek, lichamelijke groei en biologische ontwikkeling). Een goed uitgebouwd topsportervolgsysteem stelt de topsportfederaties in staat om de weg die topsporters afleggen om aan de top te geraken in detail te reconstrueren en biedt de referentie voor de te volgen ontwikkelingslijn voor toekomstige topsporters. Het laat toe om potentiële topsporters te situeren ten opzichte van de ontwikkelingslijn. Daarnaast laat het op termijn ook toe om jonge potentiële topsporters gericht (bij) te sturen op basis van sporttak- en leeftijdsspecifieke referentiewaarden. Bestaande referentiewaarden van Vlaamse en buitenlandse topsporters moeten zoveel mogelijk geïntegreerd worden in het topsportervolgsysteem.

Momenteel is een dergelijk systeem in slechts enkele topsportfederaties enigszins operationeel. Bloso zal daarom een topsportervolgsysteem uitwerken, dat modulair aan de noden van de verschillende topsportfederaties zal worden aangepast. De topsportfederaties zullen geresponsabiliseerd worden

voor het bijhouden van gegevens van de (potentiële) topsporters die opgevolgd worden in het kader van talentdetectie, de leerlingen/topsporters, de beloftevolle jongeren en de elitesporters. Enerzijds zal maximaal aandacht besteed worden aan het gebruiksvriendelijk maken van de toepassing. Het systeem zal ondermeer toelaten om gegevens van een (eveneens te ontwerpen) digitale trainingsagenda eenvoudig over te nemen. Anderzijds zullen de topsportfederaties via workshops begeleid worden bij het in gebruik nemen van het topsportervolgsysteem. Alle gegevens zullen centraal worden bijgehouden door de afdeling Topsport van het Bloso en als bijkomende referentie voor talentdetectie gebruikt worden i.s.m. de topsportfederaties.

De basistoepassing en de software implementatie zullen in 2004 worden uitgewerkt. In de loop van het schooljaar 2004-2005 zal een proefproject in drie topsportfederaties met een topsportschool worden opgestart. Na evaluatie zal het topsportervolgsysteem gaandeweg operationeel gemaakt worden in alle topsportfederaties in de periode 2005-2008.

Voor dit project is de halftijdse inzet van een informaticus vereist gedurende één jaar voor het ontwerpen van het topsportervolgsysteem en een jaarlijks budget van 15.000 euro voor softwarelicenties en opleiding in het gebruik van een digitale trainingsagenda.

Trainingstechnische begeleiding

Trainingstechnische begeleiding is een opdracht die de topsportfederaties in eerste instantie zelf moeten invullen op het terrein. Het coördineren en ondersteunen van de trainingstechnische begeleiding en het integreren van sporttakoverschrijdende expertise in de werking op het terrein, zijn opdrachten voor de afdeling Topsport van het Bloso en het topsportdepartement van het BOIC. Hierover zullen tussen beiden naar de toekomst toe concrete afspraken worden gemaakt.

Plannen en periodiseren

Dit project zal de Vlaamse topsportfederaties helpen om de optimale ontwikkelingslijn van potentiële topsporters te omschrijven en om methoden tot "individualiseren" van die ontwikkelingslijn in kaart te brengen door inzicht bij te brengen in optimale trainingsbelasting (volume, intensiteit) en de meest geschikte trainingsdynamiek (spreiding, variatie, supercompensatie). De expertise rond correct plannen en periodiseren zal ter beschikking gesteld worden van de directe begeleidingsgroep van de (potentiële) topsporters. Hierdoor kunnen getalenteerde jongeren reeds vroeg in hun carrière de correcte attitudes met betrekking tot plannen en periodiseren bijgebracht worden. Dit moet enerzijds leiden tot een volledig ontplooiën van het individueel talent, anderzijds moet de potentiële topsporter steeds beter gaan presteren op het ogenblik van belangrijke wedstrijden. Vanuit een inventarisatie van de sporttechnische en sportfysiologische kenmerken van de (potentiële) topsporters per sporttak wordt het topsportprofiel ontwikkeld. De topsportfederaties worden gemotiveerd en geholpen om de voor hun sporttak relevante fysieke belasting te omschrijven, te kwantificeren en te inventariseren. Tevens worden de topsportfederaties ondersteund om databanken met ontwikkelingsgegevens van jonge talenten aan te leggen, mede d.m.v. gebruik van een digitale trainingsagenda, databanken met gegevens van hun eigen topsporters en van andere internationale topsporters aan te leggen, en om die databanken te gebruiken, te actualiseren en desgevallend bij te sturen. Gespecialiseerde medewerkers van de afdeling Topsport van het Bloso zullen stapsgewijs de topsportfederaties begeleiden om sportrelevante tests en metingen accuraat te interpreteren en om in te spelen op de afwisselingen tussen verschillende niveaus van fysieke belasting in wedstrijd. Tot slot zal ondersteuning geboden worden bij het zoeken naar een sporttakspecifieke strategie om toptraining bij te sturen. Dit actiepunt zal inzake structurele aanpak (begeleiding van de trainers van de topsportfederaties en de topsportscholen) gerealiseerd worden door de afdeling Topsport van het Bloso. De coördinatie van de begeleiding van individuele topsporters (elitesporters en beloftevolle jongeren) zal gerealiseerd worden door het BOIC, in samenspraak en overleg met de afdeling Topsport van het Bloso.

In de periode 2004-2008 zullen progressief alle topsportfederaties in dit project opgenomen worden. Hiertoe wordt vanaf 2005 een jaarlijks budget van 45.000 euro vooropgesteld.

Digitale beeldvorming

Digitale beeldvorming is een onmisbaar element geworden in de moderne sporttak- en lichaamsspecifieke begeleiding van topsporters, zowel op sporttechnisch als op (para)medisch vlak. Vier Vlaamse topsportfederaties (tennis, volleybal, badminton en tafeltennis) werden eind 2003 vanuit Bloso uitgerust met spitstechnologisch materiaal en know-how om visuele feedback (in digitale vorm) te leren gebruiken, verwerken en beoordelen aan de hand van referentiebeeldmateriaal dat in een databank opgeslagen wordt. Dit stelt hen in staat om digitale beeldvorming optimaal aan te wenden bij de begeleiding vanaf de instap in het topsporttrainingsprogramma. Dit project vergt een belangrijke investering in digitale

technologie en software, naast een intensieve opleiding (4 maanden) en blijvende ('verankerde') praktijk-gerichte sturing.

Indien ook de andere topsportfederaties de komende jaren in dit project zouden worden opgenomen (trainers, coaches, conditietrainers en (para)medische begeleiders van (potentiële) topsporters), dan is een jaarlijks budget van 42.000 euro noodzakelijk.

Wat de andere aspecten van trainingstechnische begeleiding betreft, meerbepaald de conditietraining (kracht, snelheid, uithouding, lenigheid, coördinatie, etc.) zal de VSF bij de Vlaamse sportfederaties tegen mei 2004 peilen naar hun concrete noden. Op dat ogenblik zal worden bekeken welke bijkomende trainingstechnische begeleiding noodzakelijk is in hoofde van de afdeling Topsport van het Bloso en het BOIC.

Mentale begeleiding

Vanaf het moment waarop de doorgedreven topsportgerichte training start tot het einde van de topsportloopbaan, worden (potentiële) topsporters en hun trainers/coaches onder prestatiedruk geplaatst. Mentale begeleiding maakt dan ook integraal deel uit van de optimale begeleiding van leerlingen/topsporters, beloftevolle jongeren en elitesporters. Alle (potentiële) topsporters en hun trainers/coaches moeten in functie van de specifieke noden, toegang hebben tot begeleiding door een sportpsycholoog. Vermits duidelijk de tendens bestaat dat kinderen steeds vroeger aan topsportgerichte training deelnemen (zie hoger in deze nota : uitbreiding van de topsportscholen naar middenschool en basisonderwijs), zal de nood aan het mentale aspect van de topsportbegeleiding progressief toenemen.

De coördinatie van de mentale begeleiding van (potentiële) topsporters vanaf de instap in de topsportschool (desgevallend ook basisschool) dient in de toekomst een opdracht te zijn van de erkende en gesubsidieerde sportmedische keuringscentra (zie volgend punt : medisch-paramedische begeleiding).

In afwachting van het operationeel zijn van deze vernieuwde medisch/paramedische begeleidingscentra voor topsport wordt voorgesteld dat de afdeling Topsport het luik mentale begeleiding uitwerkt binnen de topsportscholen, samen met de trainers. Hiertoe wordt een project "mentale back-up voor trainers" uitgewerkt door een sportpsycholoog (met een specifiek aannemingscontract voor deze opdracht), dat echter niet voorziet in de individuele begeleiding van leerlingen/topsporters. Het BOIC zal de nodige stappen ondernemen om de mentale begeleiding van de individuele topsporters te optimaliseren.

Medisch-paramedische begeleiding

De Stuurgroep Topsport is van mening dat de medische en paramedische begeleiding van (potentiële) topsporters dient gecoördineerd en uitgevoerd te worden door gespecialiseerde centra in Vlaanderen, gelegen in de nabijheid van de topsportscholen en de trainingscentra van de topsportfederaties. De Stuurgroep Topsport stelt vast dat de huidige sportmedische keuringscentra vooral inzake begeleiding niet beantwoorden aan de verwachtingen van de topsportfederaties. Toch zijn de erkende en gesubsidieerde sportmedische keuringscentra nu reeds bevoegd om de sportmedische keuring en begeleiding van (potentiële) topsporters uit te voeren. Het team medisch verantwoord sporten (MVS) maakt op dit moment deel uit van de afdeling preventieve en sociale gezondheidszorg (administratie gezondheidszorg van het departement "welzijn, volksgezondheid en cultuur"). In het kader van de administratieve hervorming van de Vlaamse administratie (Beter Bestuurlijk Beleid) is het de bedoeling MVS onder te brengen in het beleidsdomein "cultuur, jeugd, sport en media", meer bepaald als een uitvoerende cel binnen het departement.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 november 2001 bij het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening van 27 maart 1991 bepaalt dat de bevoegde Vlaamse minister aan keuringscentra een jaarlijkse tussenkomst kan verlenen. De jaarlijkse tussenkomst kan bestaan uit een **forfaitaire toelage** van 62.000 euro per jaar voor de compensatie van vaste kosten, een **bijkomende toelage** van 250 euro per dossier voor de gratis sportmedische keuring en begeleiding van leerlingen/topsporters, beloftevolle jongeren en elitesporters en een **aanvullende toelage** voor de uitvoering van projecten en/of onderzoek met betrekking tot de medisch verantwoorde sportbeoefening. Om erkend te worden moet een keuringscentrum overeenkomsten voorleggen met een cardioloog/sportarts, een fysisch geneesheer (of orthopedisch chirurg), een sportkinesitherapeut, een voedingsdeskundige/sportdiëtist en een doctor of licentiaat LO met specialisatie trainingsleer. Het keuringscentrum moet beschikken over de nodige ruimte en apparatuur voor sportmedische begeleiding van topsporters, toelaten dat alle belangrijke aspecten in de begeleiding van topsporters in één entiteit kunnen functioneren, beschikken over sportinfrastructuur in de nabijheid van het keuringscentrum om veldtesten mogelijk te maken, en deel uitmaken van (of

een samenwerking hebben met) een universiteit, waarin de universiteit de verbintenis aangaat om wetenschappelijke expertise aan te reiken aan het keuringscentrum en haar medewerking te verlenen aan de realisatie van een aanbod van bijkomende opleidingen voor keuringsartsen en begeleiders. Het aantal betoelaagde keuringscentra bedraagt maximaal één per Vlaamse provincie en maximaal één in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. De forfaitaire toelage voor 2004 werd toegekend aan volgende centra : Brussel-hoofdstad : Brussels laboratorium voor inspanning en topsport VUB, Vlaams-Brabant : Sportmedisch adviescentrum Faculteit lichamelijke opvoeding en kinesitherapie K.U.Leuven, Oost-Vlaanderen : centrum voor sportgeneeskunde UZ Gent, West-Vlaanderen : Mensana Sijsele en Antwerpen : Athlete's Care. Vastgesteld wordt dat er momenteel in de provincie Limburg geen erkend en gesubsidieerd sportmedisch keuringscentrum is. De voorkeur van de Stuurgroep Topsport gaat uit naar Hasselt, gezien de nabijheid van de topsportschool.

De Stuurgroep Topsport stelt voor om per provincie (+ één in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad) één sportmedische keuringscentrum verder uit te bouwen tot een volwaardig medisch-paramedisch begeleidingscentrum voor topsport. Prioritaire taken hierin zijn het realiseren van het **éénvormig sportmedisch dossier** (voorwerp van het lopende vervolgproject "opmaak van gestandaardiseerde onderzoeksprotocollen" waarvoor een aanvullende toelage werd verleend en voorwaarde voor het toekennen van de bijkomende toelage voor de gratis sportmedische keuring), het overnemen van de huidige **preventiewerking** van de afdeling Topsport van het Bloso inzake blessurepreventie op basis van SDE, rughygiëne en houdingsperceptie, mentale begeleiding en voeding (alle preventiewerking moet op het terrein ingevuld en verankerd worden door samenwerking met de topsportfederaties) en het invullen van het **curatieve medisch-paramedische luik** door nabijheid en laagdrempelige toegang voor (potentiële) topsporters tot gespecialiseerde medische onderzoeken/behandelingen en paramedische zorgen (deze laatste kunnen door de topsportfederaties zelf ingevuld worden in het trainingscentrum en/of de topsportschool).

De Stuurgroep Topsport stelt voor om het sportmedisch keuringscentrum van het BOIC (momenteel niet erkend) te erkennen en te subsidiëren voor de coördinatie en sturing van de 6 medisch-paramedische begeleidingscentra voor topsport.

In afwachting van het operationeel zijn van deze 6 vernieuwde medisch-paramedische begeleidingscentra voor topsport, wordt voorgesteld dat de sportmedische keuringscentra inmiddels de **sportmedische keuring** uitvoeren, volledig zoals voorzien in het opvolgproject MVS. In principe is het protocol van de gestandaardiseerde keuring uitgewerkt tegen december 2004 en kan vanaf dan ook de bijkomende toelage van 250 euro per dossier uitbetaald worden zodat deze keuring voor de leerlingen/topsporters, beloftevolle jongeren en elitesporters gratis wordt. SDE (Statisch Dynamische Evaluatie : screening van het menselijk bewegingsstelsel van beenderen, spieren en gewrichten) en mentale profielopmaak moeten hierin uitdrukkelijk zijn opgenomen. De afdeling Topsport van het Bloso werkt het luik **letselpreventie** uit binnen de topsportscholen, samen met de kinesisten (in mindere mate trainers en artsen) van de topsportfederaties.

Hiervoor zullen aannemingscontracten worden afgesloten met een expert en een bijkomende kinesist.

Het BOIC werkt de preventie uit voor de individuele topsporters (beloftevolle jongeren en elitesporters) i.s.m. de kinesisten (eventueel de artsen) en trainers van de sportfederaties. Inzake letselbehandeling (vnl. bij traumaletsels, ook bij overbelastingsletsels), moeten de leerlingen/topsporters en de topsporters via de sportmedische keurings- en begeleidingscentra directe toegang hebben tot gespecialiseerde diagnose en -behandeling. De revalidatie gebeurt door de kinesist (i.s.m. de trainers) van de topsportschool/sportfederatie (eventueel BOIC).

Platform van toptrainers

Ten behoeve van de toptrainers van de sportfederaties, de tewerkgestelde toptrainers en jeugdtrainers topsport zal een platform worden opgericht. Dit platform dient om (4x per jaar) relevante kennis en expertise over topsport uit te wisselen. Ter voorbereiding van de vergaderingen van het platform van het toptrainers zullen regelmatig expertmeetings georganiseerd worden, waarin beperkte groepjes trainers en andere experts specifieke onderwerpen behandelen en op papier zetten.

Permanente bijscholing en vorming in managementvaardigheden voor coördinatoren topsport en sporttechnische coördinatoren

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat een gebrek aan professionalisme één van de belangrijkste tekorten is die de atleten hebben ervaren in de begeleiding van hun topsportcarrière (p.74). 60% van de sportfederaties geeft aan dat ze onvoldoende begeleid worden op dit vlak." (p.127)

De coördinatoren topsport en de sporttechnische coördinatoren van de topsportfederaties zullen steeds meer hun rol moeten spelen in de uitvoering van het topsportbeleid van de topsportfederaties. Zij moeten daarom niet alleen experts zijn en up-to-date blijven op sporttechnisch vlak, maar zij moeten ook managementvaardigheden beheersen/ontwikkelen, waarvoor ze vaak niet zijn opgeleid : coaching van een groep experts-medewerkers, time-management en agendabeheer, organisatie-management, administratieve en sporttakspecifieke informaticatoepassingen, etc. De huidige decretaal verplichte bijscholingen zijn enerzijds uitsluitend sporttechnisch georiënteerd en anderzijds ontoereikend om al deze vaardigheden te verwerven.

Voor deze doelgroep zullen specifieke praktijkgerichte opleidingen, bijscholingen en workshops ingericht worden door het Bloso in samenwerking met de VSF en/of het BOIC. Vooreerst zullen de reële noden op managementvlak geïnventariseerd worden. Naast een basisopleidingsprogramma management, zullen de coördinatoren topsport en de sporttechnische coördinatoren regelmatig specifieke bijscholingen en workshops management kunnen volgen (5 dagen per jaar), met binnenlandse en buitenlandse experts. Voor deze specifieke bijscholingen is een jaarlijks budget van 85.000 euro noodzakelijk.

Ter beschikking stellen van gerichte, topsportrelevante wetenschappelijke kennis en informatie

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "de doorstroming van wetenschappelijke informatie door 80% van de sportfederaties als onvoldoende tot slecht beoordeeld wordt. (p.127) Ook een aanzienlijk deel van de trainers vindt dat zij beter moeten geïnformeerd kunnen worden over wetenschappelijk onderzoek (p.103). In de trainersopleiding is eveneens meer nood aan doorstroming van wetenschappelijke informatie en aan meer toegepast wetenschappelijk onderzoek." (p.91)

Deze problematiek dient door de Stuurgroep Topsport nog verder te worden besproken.

9 Opleiding en bijscholing van trainers in functie van begeleiding van elitesporters en beloftevolle jongeren

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "een gebrek aan gediplomeerde trainers een van de voornaamste knelpunten is die door de sportfederaties op clubniveau worden ervaren." (p.68) "De samenwerking van de sportfederaties met de VTS wordt door bijna alle sportfederaties (22) als goed tot zeer goed bevonden. Drie op vier sportfederaties beoordelen het niveau van de trainersopleiding (via VTS) als redelijk tot goed. De federatietrainers zijn echter zelf te weinig betrokken in de trainersopleiding. Bovendien wordt er door de sportfederaties geen continuïteit in de trainersopleiding vereist. Slechts vijf sportfederaties leggen een vorm van verplichte bijscholing op aan hun trainers. (p.93) Verder blijkt dat de helft van de sportfederaties nooit of onregelmatig bijscholingen organiseert. (p.94) Nochtans volgen drie op vier trainers regelmatig bijscholingen in hun sporttak. Het beperkte aanbod vormt een probleem. Bovendien zijn de trainers niet zo tevreden over het niveau van deze bijscholingen." (p.95)

"Tot slot stellen twee op drie trainers dat er onvoldoende gekwalificeerde opleidingen zijn voor het vak van topcoach. Een echte toptrainersopleiding bestaat niet in Vlaanderen. Er is een duidelijk tekort aan opleidingen om sporters op internationaal niveau te begeleiden." (p.95)

De opleiding en bijscholing van goede trainers is een voorwaarde om op hoog niveau een kwalitatieve ondersteuning en begeleiding van elitesporters en beloftevolle jongeren te realiseren. De VTS (samenwerkingsverband tussen het Bloso, de sportfederaties en de universiteiten en hogescholen LO), dient hierbij een belangrijke rol te spelen door in overleg en samenspraak met de topsportfederaties en haar toptrainers een hoogstaand opleidings- en bijscholingsprogramma uit te werken en aan te bieden.

De Stuurgroep Topsport stelt voor om voor trainers B, trainers A en niet-gediplomeerde toptrainers van de topsportfederaties, alsook voor de trainers van de topsportscholen verplicht te volgen clinics (bijscholingen) te organiseren over sportspecifieke en trainingstechnische onderwerpen. Deze clinics worden 6 maal per jaar georganiseerd waarbij gerenommeerde trainers uit het buitenland kunnen ingeschakeld worden. Daarnaast zal voor trainers van de topsportfederaties de mogelijkheid gecreëerd worden om gespecialiseerde clinics in het buitenland te volgen. De afdelingen Topsport en Sportkaderopleiding van het Bloso zullen de interessante en sportspecifieke clinics in het buitenland detecteren en hierover de nodige informatie ter beschikking stellen van de topsportfederaties.

Voor deze gespecialiseerde clinics dient een extra budget te worden voorzien van 30.000 euro per jaar.

Er dient een assimilatie te gebeuren tot VTS trainer A voor de niet-gediplomeerde toptrainers. Deze trainers dienen te voldoen aan de (flexibele) voorwaarden bepaald door de denkcel van de betrokken sporttak. Het spreekt voor zich dat het hier gaat om niet-gediplomeerde toptrainers die via topsportprestaties van door hen begeleide elitesporters hun expertise en competentie kunnen aantonen.

Onderzocht zal worden of na het behalen van het diploma trainer A en na het volgen van gespecialiseerde clinics en stages in topclubs of met elitesporters, een bijkomend attest/diploma van de VTS kan verleend worden met het label "toptrainer".

Er dient ook een terugvloei en integratie te gebeuren van de kennis en de ervaring van de toptrainers in de trainersopleidingen en de cursussen van de VTS.

De VTS zal prioritair werk maken van het opstellen en implementeren van de ontwikkelingslijn per sporttak. De ontwikkelingslijn geeft de verschillende ontwikkelingsfasen weer die dienen doorlopen te worden om het niveau van elitesporter te bereiken. Deze ontwikkelingslijn vormt de basis van ondermeer het trainingsprogramma in de sportfederatie en de clubs, van de VTS-opleiding van trainers en van het topsportervolgsysteem i.f.v. talentdetectie. In eerste orde zullen de ontwikkelingslijnen uitgewerkt worden van de topsportfederaties met een topsportschool. Nadien zullen de andere topsportfederaties aan bod komen. De afdeling Topsport zal nauw betrokken worden bij het opstellen en evalueren van deze ontwikkelingslijnen.

10 De Olympische ploegsporten

Uit het onderzoek naar het topsportklimaat blijkt dat "het sinds 1976 geleden is dat een ploegsport werd afgevaardigd naar de Olympische Spelen. De kans om in een ploegsport een medaille te behalen is veel kleiner dan in een aantal individuele sporttakken. In atletiek bijvoorbeeld, konden in Sydney (2000) 132 medailles behaald worden, in zwemmen 97, in judo 56, in gymnastiek en wielrennen 54 en in ploegsporten 6. Een aantal ploegsporten, zoals volleybal, basketbal en handbal kampen met het probleem dat het beleid in de professionele clubs geheel onafhankelijk verloopt van dat van de sportfederatie. Om aan de internationale top te kunnen meedraaien wordt in deze topploegen met veel buitenlanders gespeeld en eigen jeugd komt onvoldoende aan de bak... De echt goede Vlaamse spelers zoeken andere oorden op en vertrekken naar landen waar meer te verdienen valt." (p.145)

Objectieven, fasering en traject voor deelname van een Olympische ploegsport aan EK, WK en OS

Voor elke Olympische ploegsport moet het traject dat leidt naar deelname van een nationale ploeg (heren en/of dames) aan EK, WK en OS duidelijk in kaart gebracht worden. De reële verwachtingen/mogelijkheden inzake het doorlopen van dit traject, moeten de basis zijn voor het jaarlijks actieplan topsport voor de Olympische ploegsporten. Een nationale ploeg die op een bepaald moment op schema zit in een traject dat kan leiden tot deelname aan en presteren op EK, WK of OS, komt in aanmerking voor specifieke topsportondersteuning in het kader van het actieplan voorbereiding Vlaamse topsporters op OS 2016.

Bloso-tewerkstellingsproject Topsport en Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs

Individuele ploegsporters die wensen opgenomen te worden in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport of het Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs moeten deel uitmaken van een "team project", m.a.w. lid zijn van de nationale ploeg, die op schema zit in een traject dat kan leiden tot deelname aan en presteren op EK, WK of OS. Dergelijke nationale ploeg zal veelal bestaan uit een aantal beroepsspelers uit de internationale en nationale top, aangevuld met semi-professionele spelers en beloftevolle jongeren, mogelijks studenten hoger onderwijs. De voorbereiding van de nationale ploeg op kwalificatie en deelname aan EK, WK en/of OS, kan geoptimaliseerd worden door de semi-professionele spelers en beloftevolle jongeren de kans te bieden om zich volledig/voltijds toe te leggen op hun sport, zowel binnen hun club als in het voorbereidings- en wedstrijdprogramma van de nationale ploeg. Het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport en het Bloso-Topsportstudentenproject Hoger Onderwijs maken het mogelijk om een semi-professionele ploegsporter of een topsporter/student voor een bepaalde periode voltijds professioneel te laten trainen en spelen met zijn club en de nationale ploeg. Dit veronderstelt evenwel in hoofde van de individuele ploegsporter enerzijds een resultaatsverbintenis voor de nationale ploeg (op schema blijven in

het traject) en anderzijds voor de individuele ploegsporter het op schema blijven in de ontwikkeling tot topsporter en het geselecteerd zijn/blijven voor de nationale ploeg.

Tewerkstellingsproject jeugdtrainers topsport

De topsportfederaties van de ploegsporten met een topsportschool (basketbal, handbal, volleybal) zijn vragende partij voor een uitbreiding van hun topsportwerking (talentdetectie) naar de leeftijd van de middenschool (in de bestaande topsportscholen), met een regionale spreiding over de vijf Vlaamse provincies. Hiertoe wenst elke ploegsportfederatie (n=3) te beschikken over vijf VTE jeugdtrainers topsport (één per provincie) met als specifieke taken : opleiding en begeleiding van getalenteerde jonge spelers op het niveau middenschool, begeleiding van de clubs inzake kwaliteitsvolle opleiding en begeleiding van getalenteerde jonge spelers en talentdetectie in voorbereiding op de selectie voor de topsportschool.

Dit betekent dat 15 van de 60 VTE betrekkingen in het tewerkstellingsproject voor jeugdtrainers voorbehouden zou worden voor de ploegsporten (zie punt 7 van actieplan).

Aanpassing competitieformule

Om nationale ploegen de kans te geven om zich optimaal voor te bereiden als team in de meerjaren aanloop naar een EK, WK of OS, moet in specifieke periodes de nodige ruimte worden gecreëerd in de nationale en internationale wedstrijdkalender van de clubs. Het is aan de Belgische koepelfederatie, desgevallend de liga van topclubs en de Vlaamse en Waalse sportfederaties in de betrokken sporttak om hierover de nodige akkoorden te sluiten in overleg met de internationale federatie.

Doorstroming van beloftevolle jonge spelers naar de top van de Belgische competitie

Leerlingen/topsporters zijn na de topsportschool (18 jaar) vaak nog niet klaar om aan te sluiten bij de nationale en internationale top in hun ploegsport. Toch is het enkel door het volwaardig/voltijds trainingsprogramma en de professionele omkadering van de topclubs dat deze jongeren verder kunnen ontwikkelen tot topsporter. De ploegsportfederaties (desgevallend de liga's van topclubs) moeten de nodige maatregelen nemen (aanpassen reglementen en statuten) om deze jongeren alle kansen te geven om aan te sluiten bij de top. Deze maatregelen moeten deel uitmaken van het beleidsplan/jaarlijks actieplan topsport van de ploegsportfederaties.

11 Voorbereiding Vlaamse topsporters met een handicap op de Paralympics

Sinds 1988 worden de Paralympische Spelen op dezelfde plaats georganiseerd als de Olympische Spelen. De overeenkomst tussen het IOC (International Olympic Committee) en het IPC (International Paralympics Committee) bepaalt dat het gastland zowel de Olympische als de Paralympische Spelen moet organiseren. Ook in 2016 zullen de Paralympische Spelen twee weken na afloop van de Olympische Spelen van start dienen te gaan.

Het behalen van een medaille op de Paralympische Spelen is het absolute doel voor de topsporter met een handicap. Het aantal deelnemers en de deelnemende landen aan de Paralympische Spelen is de voorbije 20 jaar fors gestegen, nml. New York (1984) : 2900 deelnemers en 45 landen, Sydney (2000) : 3843 deelnemers en 123 landen. Op de Paralympische Spelen in Athene (2004) worden 4000 deelnemers verwacht uit 130 landen. Deze mondialisering heeft ertoe geleid dat het prestatieniveau sterk is gestegen. Zo behaalde België in 1984 (New York) 56 medailles, in 1996 (Atlanta) 25 medailles en in 2000 (Sydney) 9 medailles. Zoals bij de valide topsporters heeft ook bij de topsporters met een handicap de professionalisering zich doorgezet. M.a.w. om (meer) medailles te behalen op de Paralympische Spelen is een professionele begeleiding en omkadering alsook een verhoogde financiële ondersteuning van topsporters met een handicap noodzakelijk.

In 2003 beschikte de Vlaamse Liga Gehandicaptensport over 130.000 euro (50 % van het Bloso en 50 % van het BOIC) voor de voorbereiding (stages, regionale en nationale trainingen, persoonlijke trainingen) en de deelname aan internationale wedstrijden van 43 paralympische elitesporters. Deze elitesporters beoefenen 10 verschillende paralympische zomersporten nl. atletiek, boccia, wielrennen, paardrijden (dressuur), goalbal, rugby, schieten (luchtpistool en -karabijn), zwemmen, tafeltennis en tennis, en 1 paralympische wintersport nl. alpïns skiën. Dit bedrag is ontoereikend voor een optimale ondersteuning en professionele omkadering van de Vlaamse topsporters met een handicap.

De decretale topsportsubsidies voor de VLG bedragen momenteel 62.000 euro. Voorgesteld wordt om het maximum subsidiebedrag voor voorbereiding en deelname aan internationale wedstrijden te verhogen tot 125.000 euro (zie punt 2 van actieplan). Vermits de VLG de enige Vlaamse gehandicapten-sportfederatie is die opgenomen is in het Vlaamse topsportbeleid, lijkt het wenselijk en noodzakelijk dat de VLG, zoals de topsportfederaties met een topsportschool, ook aanspraak zou kunnen maken op een gesubsidieerde coördinator topsport.

Talentdetectie

Het is de bedoeling (zoals voor de valide topsporters) ook de beloftevolle sporters met een handicap tijdig te identificeren en op te sporen in de verschillende revalidatiecentra, in de sportclubs aangesloten bij een gehandicapten-sportfederatie, bij de andere sportfederaties en in het buitengewoon en regulier onderwijs. Dit kan via een specifiek talentdetectiesysteem voor de gehandicapten-sport, waaruit zowel de sporttakoverschrijdende als de sporttakspecifieke vaardigheden moeten blijken.

Voor het ontwikkelen van dit specifiek talentdetectiesysteem voor de gehandicapten-sport is een extra budget noodzakelijk van 50.000 euro (eenmalig).

Voor het toepassen van het specifiek talentdetectiesysteem voor de gehandicapten-sport in revalidatiecentra, in scholen voor buitengewoon onderwijs, bij GON-leerlingen (geïntegreerd onderwijs) in het regulier onderwijs en in de sportclubs, is voor de periode 2006-2008 een jaarlijks budget noodzakelijk van 50.000 euro.

Ondersteuning beloftevolle sporters met een handicap

Op dit moment kunnen beloftevolle sporters met een handicap niet rekenen op een tegemoetkoming van het Bloso of het BOIC. De Vlaamse Liga Gehandicapten-sport ondersteunt hen met eigen middelen voor de voorbereiding en voor de deelname aan één internationale wedstrijd. Nochtans is internationale ervaring belangrijk, enerzijds om het prestatieniveau te verhogen en anderzijds om punten op de internationale ranglijst te behalen.

Op dit moment is er een groep van 23 beloftevolle sporters met een handicap (-22 jaar) in acht verschillende paralympische sporttakken (atletiek, basketbal, boccia, wielrennen, skiën, zwemmen, tafeltennis en tennis). Het is de bedoeling met de beloftevolle sporters met een handicap een "Paralympic Youth Team" te vormen, waarvoor jaarlijks een multidisciplinaire stage zou worden georganiseerd, alsook deze beloftevolle sporters met een handicap te laten deelnemen aan regionale selectietrainingen en stages voor de elitesporters met een handicap, alsook aan meerdere internationale wedstrijden.

Het opnemen van jonge talenten met een handicap in een bestaande topsportschool (ASO of TSO) is op dit moment niet voorzien. Er dienen evenwel progressief stappen te worden gezet om in de toekomst leerlingen met een handicap in een bepaalde topsportschool te integreren. Voor atletiek (niet rolstoelgebonden sporters), tennis (rolstoelersporters) en zwemmen (niet rolstoelgebonden sporters) lijkt dit op middellange termijn haalbaar.

Een bijkomend specifiek budget dient te worden voorzien voor de voorbereiding en deelname van de beloftevolle sporters met een handicap aan internationale wedstrijden, de organisatie van een multidisciplinaire stage voor het Paralympic Youth Team en de bijscholing van het trainerscorps van de bestaande topsportscholen (105.000 euro in 2005, 140.000 euro in 2006, 210.000 euro in 2007 en 330.000 euro in 2008).

Ondersteuning elitesporters met een handicap

Op dit moment is de voorbereiding van de 43 paralympische elitesporters met een handicap (erkend door de Vlaamse Liga Gehandicapten-sport, het Bloso, het Belgian Paralympic Committee en het BOIC) noodgedwongen beperkt tot enkele regionale trainingen, een dagstage en de deelname aan één tot drie internationale wedstrijden. Per paralympiade wordt er één multidisciplinaire stage georganiseerd.

De elitesporter met een handicap moet zich op een professionele manier kunnen voorbereiden en aan het noodzakelijk aantal internationale wedstrijden kunnen deelnemen. De sportfederatie moet instaan voor de regelmatige organisatie van regionale trainingen en dagstages per sporttak en voor de jaarlijkse organisatie van een multidisciplinaire stage.

Twee paralympische elitesporters (atletiek) zijn momenteel opgenomen in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport. Elitesporters met een handicap doen minder vaak dan valide topsporters een aanvraag

voor een Bloso-tewerkstellingsstatuut Topsport. Dit heeft te maken met het feit dat zij een vast inkomen (uitkering, verzekering) hebben. Slechts 7 op 43 elitesporters met een handicap werken (9 op 43 studeren nog). Bijgevolg hebben ze ook zonder dit statuut de tijd om veel te trainen en op een professionele manier met hun sport bezig te zijn.

De optimalisering van de voorbereiding en deelname van elitesporters met een handicap aan internationale wedstrijden en multidisciplinaire stages kan worden gerealiseerd via de voorgestelde verhoging van de decretale subsidies voor de Vlaamse Liga Gehandicaptensport (zie punt 2 van actieplan).

Trainingstechnische begeleiding : toppers gehandicaptensport in de pool van toppers (zie punt 6 van actieplan)

Om de gehandicapte topsporters optimaal te begeleiden, zowel bij de voorbereiding als bij de deelname aan internationale wedstrijden, moeten de beste trainers ingezet worden. Enerzijds is er momenteel onvoldoende ervaringsgerichte competentie en topsportexpertise aanwezig. Anderzijds kan deze, waar wel aanwezig, vaak onvoldoende ten dienste van de gehandicapte topsporter worden ingezet wegens budgetbeperkingen of het ontbreken van een aantrekkelijk statuut. Om de gehandicapte topsporters optimaal te begeleiden is er nood aan 7 plaatsen (VTE) voor toppers gehandicaptensport in de pool van toppers. Hiermee kan de inzet gerealiseerd worden van 7 halftijdse huidige toppers gehandicaptensport, 5 halftijdse toppers uit de validensport (mits specifieke bijscholing) en 2 halftijdse buitenlandse toppers.

Materiaaltechnische ondersteuning : aangepast sportmateriaal

De topsporter met een handicap komt aan het begin van zijn/haar carrière in aanmerking voor individueel aangepast sportmateriaal (sportrolstoel, prothese, bocciagoten, fietsen, etc.) Voor de ingebruikname wordt een contract met de Vlaamse Liga Gehandicaptensport afgesloten. Dit laat de topsporter toe zich optimaal voor te bereiden en te presteren. Het materiaal is elke 2 tot 4 jaar aan vervanging toe, in functie van slijtage of van de groei van de jonge beloftevolle sporters met een handicap. Het sportmateriaal blijft eigendom van de Vlaamse Liga Gehandicaptensport en komt terug nadat de gehandicapte topsporter zijn topsportloopbaan beëindigt of het elitestatuuut verliest. Voor goalbal vindt men geen lijnen in sporthallen. Daarom wordt een te verplaatsen terrein ontworpen. Voor atletiek is een verankeringssysteem voor de werpnummers nodig.

Het noodzakelijke budget voor aangepast sportmateriaal wordt geraamd op 45.000 euro per jaar (9 sportrolstoelen voor basketbal, 8 sportrolstoelen voor rugby, 3 sportrolstoelen voor tennis, 1 driewieler en 1 handcycle).

Medisch-paramedische begeleiding van topsporters met een handicap

Het Bureau Topsport van de Vlaamse Liga Gehandicaptensport is momenteel samengesteld uit een arts, een sportspecifiek expert, een inspanningsfysioloog, een voedingsdeskundige en een sportpsycholoog. De arts leidt ook een Medisch-Technisch Steungebied waar enkele artsen en zogenaamde "classifiers" de items rond classificaties, doping en medische aspecten behandelen. Het Bureau Topsport is grotendeels werkzaam op vrijwillige basis en kan niet regelmatig genoeg interveniëren. Voor een optimale begeleiding zou elke topsporter met een handicap (elitesporter en beloftevolle sporter) twee keer per jaar door elk van de vijf bovengenoemde experts moeten gescreend worden. Enkel voor de mentale begeleiding kan de sportfederatie sinds twee jaar een beroep doen op financiële ondersteuning. De paramedische begeleiding van de topsporters met een handicap wordt momenteel grotendeels op vrijwillige basis ingevuld door kinesisten. Om dit optimaal in te vullen dienen twee halftijdse kinesisten te worden ingezet. De Vlaamse Liga Gehandicaptensport ontwikkelt momenteel een interactief internetprogramma waar elke betrokkene info kan vinden of advies kan geven. De topsporter vindt er zijn persoonlijke gegevens en planning, de trainer kan het trainingsschema van zijn topsporter invoegen, de expert rapporteert aan de topsporter, de Vlaamse Liga Gehandicaptensport houdt de uitslagen en het palmares van de topsporter bij, etc. Het internetprogramma dient permanent geactualiseerd te worden.

Om de medisch-paramedische begeleiding van topsporters met een handicap te realiseren is een budget nodig van 84.000 euro per jaar.

X Bijlage 2 : Geraadpleegde documenten

- Partijpolitieke programma's m.b.t. sport
- Beleidsnota sport 1999-2004
- Topsportactieplan Vlaanderen 2016 (Stuurgroep Topsport)
- Visienota i.v.m. het Sport voor Allen beleid (Overlegplatform Sport voor Allen)
- Evaluatie(studies):
 - Project Contract Jeugdsport (begeleidingsgroep)
 - Topsportklimaat in Vlaanderen
 - Benchmarkstudie topsport Vlaanderen-Nederland
 - Determinanten van sportgedrag bij personen met een handicap
- Resoluties van de "Staten-Generaal van de Sportclubs" (Blosa - VSF)
- Strategisch plan Blosa-sportinfrastructuur
- Beleidsadviezen Steunpunt "Sport, Beweging en Gezondheid"
- Memorandum Vlaamse Sportraad
- Memorandum VWP - sectordossier Sport
- Memorandum VVSG/ISB
- Bestuursakkoord tussen het Vlaams, het Provinciaal en het lokaal bestuursniveau omtrent een effectief en burgergericht overheidsbestuur in Vlaanderen
- Memorandum Vlaams beleid 2004-2009 met oog voor kinderrechten (Kinderrechtencommissariaat en Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vzw)
- Vlaams Actieplan Kinderrechten
- Sportdebat Kleurrijk Vlaanderen
- Bijdrage Vlaamse administratie aan het regeerprogramma van de aantredende Vlaamse Regering (Deel 7 : cultuur, jeugd, sport en media)
- Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen - 1997
- Algemene literatuur

BLOSO (2003). *Probleemstelling Staten-Generaal van de sportclubs. Analyse van de bevraging van de Vlaamse sportclubs*. Brussel: Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport & de Openluchtrecreatie. (zie <http://www.blosa.be/public/Staten-Generaal/onderzoeksresultaten.asp>).

BLOSO (2003). *Resoluties van de Staten-Generaal van de sportclubs*. Brussel: Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport & de Openluchtrecreatie. (zie <http://www.blosa.be/public/Staten-Generaal/resoluties.asp>).

BLOSO (2004). *Evolutie van het aantal leden bij erkende sportfederaties (1998-2003)*. Brussel: Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport & de Openluchtrecreatie.

BLOSO (2004). *Visienota Overlegplatform Sport voor Allen*. Brussel: Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport & de Openluchtrecreatie.

BLOSO/VSF (2004). *Enquête bij de Vlaamse sportclubs*. Brussel: Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport & de Openluchtrecreatie.

De Knop, P. (2004). *Van invaller tot kernspeler. De toekomst van de sport in Vlaanderen* (Essays voor morgen). Leuven: Van Halewyck.

De Knop, P., De Bosscher, V. & Lebicq, S. (2004). *Onderzoek naar het topsportklimaat in Vlaanderen*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel - Vakgroep Sportbeleid & Management.

- De Knop, P. & Elling, A. (2000). *Gelijkheid van kansen en sport (Samenleving & Sport 3; Rapport op vraag van de Koning Boudewijnstichting)*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.
- De Knop, P., Van Aken, I. & De Smedt, E. (2001). *Visie op een toekomstig Vlaams topsportbeleid. 'Op weg naar een nieuwe topsportcultuur'*. Brussel: Vlaams Overlegplatform Topsport.
- De Troyer, A. (Ed.) (2004). *Sporten in 2020. Focus op de maatschappelijke waarde van sport (Kleurrijk Vlaanderen - Nu nadenken over het Vlaanderen van morgen)*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement Coördinatie.
- Elchardus, M., Huyse, L. & Hooghe, M. (Eds.) (2001). *Het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen. Een onderzoek naar de sociale constructie van democratisch burgerschap*. Brussel: VUBPress.
- Elling, A. (2004). *Sport als sociale arena. In- en uitsluiting in de sport naar sekse en etniciteit (Sport & Maatschappij 2)*. Gent: Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding.
- Hooghe, M. (2002). *Sociaal kapitaal in Vlaanderen. Verenigingen en democratische politieke cultuur*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Lefevre, J., Bouckaert, J., Duquet, W. & Van der Aerschot, H. (1999). *Barometer van de fysieke fitheid van de Vlaamse jeugd. Evolutie van de fysieke fitheid van de Vlaamse jeugd (12-18 jarigen) in de jaren '90*. Brussel: Interuniversitair Onderzoekscentrum voor Sportbeleid.
- MVG (2004). *Bijdrage Vlaamse administratie aan het regeerprogramma van de aantredende Vlaamse Regering. Deel 7: cultuur, jeugd, sport en media*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- MVG/APS (2004). *Vrind 2003. Vlaamse Regionale Indicatoren*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Administratie Planning & Statistiek.
- Pauwels, G. & Scheerder, J. (2004). *Tijd voor vrije tijd? Vrijtijds participatie in Vlaanderen: Sport, cultuur, media, sociale participatie en recreatie (Stativaria 32)*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Administratie Planning & Statistiek.
- SBG (2004). *Onderzoek naar de sportparticipatie in Vlaanderen. Voorlopige resultaten (Onderzoeksrapport in het kader van Thema 1 en Thema 2 van het Steunpunt Sport, Beweging & Gezondheid)*. Leuven: Steunpunt Sport, Beweging & Gezondheid.
- Scheerder, J. (2004). *Spelen op het middenveld. Vrijtijdsport als ontspanning, ontplooiing en ontmoeting*. Tielt. Lannoo.
- Scheerder, J., Dehaese, J. & Vanreusel, B. (Eds.) (2003). *Jeugdsport in cijfers. De sportdeelname van jongeren in Vlaanderen in 2000 tabellen en grafieken (CD-rom met steun van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Administratie Cultuur / Afdeling Jeugd & Sport)*. Tielt: Lannoo.
- Scheerder, J. & Pauwels, G. (2002). *Vlaanderen sportief gepeild! Resultaten van de APS-survey 1999 (Stativaria 26)*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap / Administratie Planning & Statistiek.
- Scheerder, J., Taks, M., Vanreusel, B. & Renson, R. (2002). *30 jaar breedtesport in Vlaanderen: participatie en beleid. Trends 1969-1999 (Sport & Maatschappij 1)*. Gent: Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding.
- Van Lierde, A., Willems, T. & Van der Aerschot, H. (2003). *Beperkte gemeentelijke enquête over de subsidiëring van sportclubs in Vlaanderen*. Brussel: Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport & de Openluchtrecreatie.
- Vanreusel, B. & Scheerder, J. (2000). *Sport: cultuur in beweging. Een verkenning van cultuurtrends in de sport (Samenleving & Sport 2; Rapport op vraag van de Koning Boudewijnstichting)*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.
- Vincke, J. & Cloes, M. (2004). *Meer samen, beter toegankelijk. De maatschappelijke kracht van de sport verkend*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.
- Vlaams Parlement (2000). *Beleidsnota Sport 1999-2004 ingediend door de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport. Stuk 157 (1999-2000)-1: 202 e.v.*

Vlaamse Regering (2004). *Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen. De ontplooiing van Vlamingen en Vlaanderen duurzaam bevorderen, een zorgzame, lerende samenleving, goed en doelmatig bestuur* (Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2004-2009). Brussel: Vlaamse Regering.

Vlaamse Sportraad (2004). *Memorandum van de Vlaamse Sportraad voor de nieuwe regering*. Brussel: Vlaamse Sportraad.

VVP (2004). *VVP-sector dossier Sportbeleid*. Brussel: Vereniging van de Vlaamse Provincies.

WVG (2004). *Memorandum gemeentelijk vrijetijdsbeleid. Cultuur en erfgoed, sport, jeugd en toerisme*. Brussel: Vereniging van Vlaamse Steden & Gemeenten

WVG/ISB (2004). *Het gemeentelijk sportmemorandum*. Brussel/Sint-Niklaas: Vereniging van Vlaamse Steden & Gemeenten / Vlaams Instituut voor Sportbeheer & Recreatiebeleid.